This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

UC-NRLF
B 3 941 548

RKELEY
IBRARY
NIVERSITY OF
CALIFORNIA

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

ГОДИШЊАК

XIII

1899

LIBRARY
MAY 5 1955
UNIVERSITY OF CALIFORNIA

БЕОГРАД
ШТАМПАНО У СРП. КРАЉ. ДРЖАВ. ШТАМПАРИЈИ
1900.

ЦЕНА 0,50 ДИН.

Srpska akad.

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

ГОДИШЊАК

XIII

1899.

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У СРП. КРАЉ. ДРЖАВ. ШТАМПАРИЈИ

1900.

AS346
S78
v. 13

ПРЕГЛЕД

СТР.

I. Закон и пословник 3

II. Задужбине којима рукује Срп. Кр. Академија 40

III. Особље С. Кр. Академије 53

IV. Изводи из записника:

А. Скупови академ. природних наука . 68

Б. „ „ философских наука . 75

В. „ „ друштвених наука . 77

Г. Заједн. скупови ак. филос. и ак. др. н. 83

Д. Скупови академије уметности . . . 90

Ђ. „ председништва 105

Е. „ целокупне академије 133

Ж. Главни годишњи скуп 147

З. Свечани скупови 155

V. Свечани годишњи скуп:

1. Поздрав председников 163

2. Извештај секретаров:

I. Рад у самој Академији 173

II. „ „ Акад. одборима:

а) у Лексикографском одсеку . 182

б) у Етнографском одбору . . . 192

III. Академ. издања 200
IV. Акад. везе и размене издања . 202
V. Акад. књижн. и збирка рукописа 203
VI. Извештај о стању Акад. благајн. 206
VII. Музеј српске земље 218
3. Објава одлука глав. скупа 220

VI. Народна Библиотека и Нар. Музеј:
I. Народна Библиотека у 1899. г. . . . 223
II. Народни Музеј у год. 1899. 232

VII. Некролози:
Д-ру Јов. Ристићу 238
Василију Григ. Васиљевском 243
Владимиру Јакшићу 246
Миловану Јанковићу 249

VIII. Биографије:
Симе М. Лозанића 254
Јована Мишковића 267
Михаила Петровића 269
Димитрија Нешића 271
Д-ра Владана Ђорђевића 275
Спира Брусине 281
Милана Ђ. Милићевића 290
Пантелије Славкова Срећковића . . . 291

IX. Преглед издања Академијиних . . 301

X. Установе којима се шаљу издања . . 325

ЗАШТИТНИК

СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО

КРАЉ СРБИЈЕ

АЛЕКСАНДАР I.

I.

ЗАКОН И ПОСЛОВНИК

А.

ОСНОВНИ ЗАКОН

СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

I

Академија

Члан 1.

Под заштитом Краља Србије оснива се у престолноме граду Српска Краљевска Академија.

Члан 2.

Задатак је Академије:

Да науку обрађује и унапређује;

Да поставља и одржава здраве основе научноме суду;

Да обелодањује и изазива истраживања научна у природи, друштву и историјским споменима;

Да потпомаже одомаћивање и развитак виших уметности;

Да удруженом снагом за напредак просвете извршује оно, за што је посебна снага недовољна.

Члан 3.

Према захтеву строгога и стручнога рада дели се Академија у четири реда:

Прво, Академија наука природних;

Друго, Академија наука философских;

Треће, Академија наука друштвених;

Четврто, Академија уметности.

Члан 4.

Науке математичке, филолошке и историјске, као и историја књижевности, обрађују се у овим редовима према сродству свога предмета с једним или другим редом Академије.

Посебни редови Српске Краљевске Академије могу се и сами поделити на два или више дела, којима ће име давати глав-

на наука или уметност заступљена у овим новим деловима.

Члан 5.

У истраживању етнографском, језикословном и историјском обзире се Српска Краљевска Академија на првоме месту и нарочито на земљиште Срба и српскога суседства.

Посебно разрађивање пољске привреде, лекарства, законодавства и богословије, као и ширење наука и уметности, оставља се посебним удружењима, а уз готовост Академије за заштиту и помоћ.

Члан 6.

Државна власт саслушаће свагда мишљење Академије српске при давању, при одржавању или предлагању државне помоћи друштвима лекарским, пољопривредним, уметничким, техничким, правничким, учитељским, археолошким, богословским или национално просветним, као и друштвима за неговање књижевности и за ширење наука.

А помоћ овим друштвима државна власт може издавати и посредством Српске Краљевске Академије.

Члан 7.

Народна Библиотека и Музеј придају се Српској Краљевској Академији. Према томе право и дужност досадашњег надзорног одбора за библиотеку и музеј престају и прелазе на председништво Академије.

Члан 8.

На сва питања државне власти, преко министра просвете и црквених послова, дужна је Српска Краљевска Академија давати одговоре и обавештења, у колико иду у област академијског рада.

Члан 9.

Књижевни рад свој саопштава Академија у „Гласу Српске Краљевске Академије".

А објављивање докумената и грађе бива у „Споменику Српске Краљевске Академије".

Члан 10.

За научна истраживања Академија је власна одређивати нарочите изасланике.

А власна је и ступити у свезу и заједнички рад с друштвима која имају исти задатак.

У оба ова случаја Академија мора најпре учинити пријаву државној власти.

II

Академици

Члан 11.

Српску Краљевску Академију чине стални чланови, академици.

Њих може бити на број до *тридесет и четири.*

Међу њима могу бити осморица чланова изван Србије.

Члан 12.

Осим сталних чланова — академика — Српска Краљевска Академија има:

1., дописне чланове, којих може бити двојином колико сталних; и

2., почасне чланове. (Допуна од 10. фебруара 1892.)

Члан 13.

Целокупна Академија бира академике и дописнике. Не бира их по количини рада,

но по осведоченој исправности, самосталности и савесности у раду њихову.

Једне године може бити изабран само по један академик и по два дописника.

Избор бива само за извесни и одређени ред Академије.

Члан 14.

Изабрани академик постаје тек од онога часа чланом Академије и ступа у њезина права, кад на свечаноме скупу буде проглашен и кад из области оне Академије за коју је изабран прочита своју расправу или изложи своје уметничко дело.

Академици изван Србије могу у место тога послати само изјаву којом се примају чланства Академије.

И дописник се проглашује тек на свечаном скупу.

Члан 15.

Морална је дужност академикâ, да се према могућности одазивљу позивима које Академија на њих управља.

Члан 16.

Научне државне радионице, збирке, архиве, школе и установе отворене су српским краљевским академицима за њихов научни рад.

Члан 17.

Сва научна или уметничка издања Академије шаљу се редовно свима академицима и дописницима.

III
Ред у Академији

Члан 18.

На челу скупне Академије стоји председник.

Њега замењује у дужности стални секретар.

А заједно са секретарима посебних одреда Академије цео збор овај чини Председништво Академије.

Члан 19.

Председник представља Академију у спољним односима.

А у Академији председник поглавито извршује одлуке Председништва, које одлучује о радовима Академије, о штампању ових радова, о изложбама, о изашиљању чланова, о наградама, о управљању домаћим радом и о руковању имовином Академије.

Председник има награду која му се одређује из годишњег буџета Српске Краљевске Академије. (Допуна од 10. фебруара 1892.)

Члан 20.

Стални секретар води белешку на свима састанцима председништва и посебних Академија.

Он води бригу о штампању академијских списа.

Он се стара, да се свака три месеца изнесе пред Академију извештај о раду значајних Академија јевропских, да се, ако је могућно, и чешће изнесе извештај о кретању и напредовању науке у светској књижевности, и да се на свечаноме скупу Академије доноси годишњи извештај о целокупноме раду Српске Краљевске Академије.

Стални секретар Српске Краљевске Академије има положај и права професора Велике Школе.

Ако није попуњено место сталног секретара, ову дужност може привремено вршити академик кога изабере Српска Краљевска Академија и којем награду одређује из свог годишњег буџета. (Допуна од 10. фебруара 1892.)

Члан 21.

Уза сталног секретара Академије има и благајник и писар.

Благајнику се положај одређује буџетским законом. Ако је узет из државне службе, може у овој задржати права чиновничка.

Његова је дужност да се брине не само о рачунима Академије, но и о експедовању и примању списа академијских.

Члан 22.

Према извештајима секретара посебних редова академијских, стални секретар сазива састанке ових појединих академија.

На ове састанке позивају се и остали чланови и дописници Академије.

Секретар сваке посебне академије председава на састанку свога реда.

Право обавештавања на састанцима имају и академици и дописници. Но гласају и одлучују само прави чланови оне академије чији је састанак.

Ови су састанци јавни. Дневни ред о њима објављује се преко новина, кад год је то могућно.

Ништа не може бити штампано у „Гласу Српске Краљевске Академије,“ ако није на оваквоме или на свечаноме састанку прочитано.

Члан 23.

Састанак председништва бива на позив председника или његовог заменика.

На томе састанку имају право приступа сви прави чланови Академије. Али гласају и одлучују само председник, секретари посебних академија и стални секретар.

Члан 24.

Свакад о новој години мора се сазвати скуп академика и дописника, а по потреби и више пута преко године.

На томе скупу, који не мора бити јаван, одлучују академици о изборима чланова и часника својих, о општим предлозима и питањима рада у Академији, о правцу рада, о деоби и спајању нових делова академијских, о спорним питањима између посебних редова Академије, о буџету, о прегледу рачуна и у опште о томе, што за развитак и ред у Академији чинити ваља.

Члан 25.

На овим скуповима бира се већином гласова свих академика секретар за сваку посебну академију на годину дана.

На њима се већином гласова извршује кандидација три члана за сталнога секретара, ако је место упражњено.

А с пуне две трећине гласова бирају се академици и дописници Академије, и то на писмен образложен предлог једног или више чланова.

Члан 26.

Изабрани секретари ступају у дужност тек пошто се на свечаном скупу Академије прогласе.

А кандидати за стално секретарство подносе се министру просвете и црквених послова.

Указом Краља Заштитника Академије, а на предлог министра просвете и црквених послова, бива постављен председник Српске Краљевске Академије између *правих* чланова, а на три године дана.

Стални секретар бива истим начином постављен стално.

О новим пак академицима и дописницима, који су на тим скуповима изабрани, извештава се министар просвете и црквених послова. Па тек ако за 15 дана, од дана саопштења, влада не изјави свој непристанак на овакав избор, онда се ови изабраници проглашују на свечаном скупу.

Члан 27.

Свечани јавни скуп сазива се сваке године на дан 22-ог фебруара.

На свечаноме скупу чита се извештај о целом годишњем раду Академије, говори се о свезама њеним са осталим научним удружењима, објављују се промене у пред-

седништву Академије, уводе се у чланство нови академици и предаје им се академијски диплом.

IV
Подизање Академије

Члан 28.

Прве чланове и дописнике Академије поставља заштитник српске Академије, Краљ Србије својом високом наредбом. Но и њима ће се издавати диплом тек на свечаним скуповима, који се и нарочито ради тога могу сазвати у течају прве две године.

Поред ових може се изузетно на првоме скупу Академије учинити и на свечаним скуповима прогласити избор до шест чланова и дванаест дописника Академије изван Србије.

Члан 29.

Досадашње Српско Учено Друштво удружује се са Српском Краљевском Академијом у једну целину, и то овако:

1. Српско Учено Друштво бира у току 1892. године између својих редовних чла-

нова осморицу за сталне чланове Српске Краљевске Академије. При том избору првенство имају они редовни чланови Ученог Друштва, који су већ дописни чланови Академије.

2. Српска Краљевска Академија може изузетно од прописа друге алинеје чл. 13. изабрати у току 1892. године и остатак сталних чланова до броја тридесет и четири.

За изборе и под 1. и под 2. вреде одредбе 3. алинеје члана 13. и 5. алинеје члана 26.

3. Остали редовни, као и сви дописни и почасни, чланови Српског Ученог Друштва постају почасни чланови Српске Краљевске Академије.

4. Све имање Српског Ученог Друштва саставља се с имањем Српске Краљевске Академије, а тако исто и сви његови легати и завештања. (Допуна од 10. фебруара 1892.)

Члан 30.

Пословни ред и допуне овом уређењу израдиће сама Академија у духу основног закона и известиће о томе министра просвете и црквених послова.

Академија ће моћи установити и дипломе за своје помагаче, који стално помажу њезиноме раду и купују академијске списе.

Члан 31.

Академији се уступа земљиште у Београду, које је блажене памети Кнез Михаило Обреновић III. поклонио на просветне цељи.

Члан 32.

Да би Академија могла постићи свој задатак, држава српска ставља јој на расположење годишњу помоћ у границама буџетскога закона, слободан стан, и штампу у државној штампарији.

Рачуни о утрошку ове државне помоћи, изузетно од тачке 2. чл. 17. закона о уређењу Главне Контроле, не подлеже прегледу Главне Контроле. (Допуна од 10. јануара 1899.)

Српска Краљевска Академија ослобођава се плаћања поштарине за своју кореспонденцију и сва пошиљања. (Допуна од 10. фебр. 1892.)

Члан 33.

Овај основни закон има своју силу од дана кад га Краљ потпише.

Препоручујемо Нашем министру просвете и црквених послова, да овај закон обнародује и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

1. новембра 1886. године
у Нишу.

МИЛАН с. р.

Видео и ставио државни печат
чувар државног печата,
министар правде
Дим. Маринковић с. р.

Министар
просвете и црквених послова
Мил. Кујунџић с. р.

Б.

ПОСЛОВНИК

СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

I.

Задаци Академије и како их она врши

Члан 1.

Академија на основу својега закона ради ове послове:

1. прописује и руководи систематска научна истраживања;

2. подстиче научна истраживања, дајући за њих помоћ научним радницима који је заслужују;

3. даје помоћ српским уметницима ради издања на свет каквог уметничког дела;

4. расписује награде за расправе и израде задатака из наука и уметности;

5. издаје на свет:

1. *Глас Српске Краљевске Академије,* у коме се штампају расправе, прочитане и примљене на скуповима академијским и стручни извештаји о знатним научним делима; *Глас* се штампа у свескама око 15 табака, и то у два разреда, од којих је први за радове академије природних наука а други за радове осталих академија.

2. *Споменик Српске Краљевске Академије,* у ком се објављују старинарски и уметнички документи, споменици и разна научна грађа, и то у свескама око 20 табака, а, по могућству, по сродности садржаја;

3. *Годишњак Српске Краљевске Академије,* у коме се штампају записници скупова, извештаји о раду у Академији, у Народној Библиотеци, у Народном Музеју и у другим научним заводима који стоје под окриљем С. К. Академије, њено лично и имовно стање, биографије академијских чланова;

4. дела, која Академија преко нарочитих одбора предузме радити, као: *Речник* садањег књижевнога језика српског, *Споме-*

нике старе српске уметности, *Етнографски Зборник* и т. д.;

5. дела која јој се за издавање понуде, а она нађе да су тога достојна;

6. расправе и дела, којима је награду досудила, кад то писци зажеле.

Члан 2.

Све што Академија издаје на свет мора бити прочитано и примљено на скуповима надлежних академија. Оно што Академији поднесу писци који нису академици, штампаће се када по реферату једнога или двојице академика стручна академија одлучи да се штампа.

Члан 3.

Кад Академија расписује награде за расправу задатака, објавиће и начин како ће се имена такмаца одржати у тајности до њене одлуке.

Награде се досуђују на главном годишњем, а објављују па свечаном годишњем скупу Српске Краљевске Академије.

Имена ненаграђених такмаца неће се ни тражити, а њихови списи чуваће се у архиви Српске Краљевске Академије.

Члан 4.

Награђени је спис својина пишчева, а награда му се издаје кад га наштампа. Ако га штампа Академија, неће га и за то хонорисати.

Члан 5.

Списи се штампају редом којим су на скуповима приказани, што ће и на списима бити означено.

Члан 6.

Помоћ за научна истраживања или за израду каквог уметничког дела одређује целокупна Академија на предлог надлежне посебне академије.

Члан 7.

Академија може штампати и дати помоћ за издавање само таквих дела, у којима се нови научни резултати износе на видик.

Компилације, преводе, изводе, белетристичне и популарне списе Академија нити сме штампати нити за штампу помагати.

Члан 8.

За све што се штампа у издањима Академије — осим за извештаје који се по дужности подносе — Академија даје награде, које одређује председништво према размерама што их утврђује целокупна Академија за поједине категорије радова и издања.

Члан 9.

Сваки писац може, ако хоће, од Академије добити бесплатно 50 засебних отисака од својега списа, али нема права и сам га умножавати без изречнога допуштења председништва.

II.

Скупови

а) *Заједничке одредбе*

Члан 10.

Српска Краљевска Академија врши своје послове на својим скуповима или преко свога председништва или преко нарочитих комисија у које може узимати и лица ван Академије.

Послови академијски стављају се на дневни ред, према надлежности, скуповима:

а) председништва,

б) стручних академија,

в) целокупне Академије, обичним и свечаним.

Члан 11.

Сви чланови Академије имају право долазити на све скупове и учествовати у говору. Право гласања имају само надлежни прави чланови дотичнога скупа; они су дужни редовно долазити или се за изостанак писмено изговорити.

Члан 12.

Скупови стручних академија и свечани скупови целокупне Академије јавни су и увек ће се раније огласити, а поједини скупови председништва и обични скупови целокупне Академије могу бити јавни, кад то председништво одлучи.

Члан 13.

Записнике свију скупова води стални секретар (или његов заменик), а потписује их председник дотичнога скупа (или његов

заменик), пошто се на истом или на потоњем скупу прочитају.

Члан 14.

Оверени записници свију скупова штампаће се редовно у „Српским Новинама“, или у целини или у изводу, а на крају године штампаће се скупа у *Годишњаку Српске Краљевске Академије.*

Члан 15.

Сваки члан има право ставити у записник своје одвојено мњење, али је дужан ту своју намеру скупу објавити и за три дана написано секретару Академије предати; после овога рока не може се са записником штампати, него ће се само напоменути да је тај члан своје мњење од већине одвојио.

б) *Председништво*

Члан 16.

Председништво је скуп председника, сталног секретара (или секретара привременог) и свих секретара академија.

Члан 17.

Председништво је главни управни орган Академије.

Без његове одлуке не може се ништа издати из касе Академијине.

Оно пресуђује о предлозима стручних академија, који су скопчани с новчаним издацима.

Оно спрема предлоге и извештаје, који се подносе годишњем главном скупу Академије.

Оно врши дужности и права надзора над Народном Библиотеком и Музејем (чл. 7. Основног закона).

Члан 18.

Новчани издаци из касе академијске могу се чинити:

а) за свршена дела по потпису председникову или секретареву;

б) за несвршена дела и непуне зараде па исте потписе, а по нарочитом овлашћењу од председништва;

в) за ситне административне потребе по наредби Академијина секретара, који ће о

томе накнадно известити скуп председништва.

Члан 19.

Скуп председништва бива кад то захте макар само и један члан његов, а пуноважан је кад су на њему најмање три члана његова, међу којима увек мора бити председник или стални секретар (или његов заменик).

Члан 20.

На скуповима председништва одлучује се простом већином гласова. Кад су гласови једнако подељени, претеже она страна на којој је председник или његов заменик.

Кад се скупови председништва не би могли држати (месеци јул и август или иначе), онда председник или секретар управља пословима академијским, па ће накнадно тражити одобрење својих поступака од председништва.

Члан 21.

Председник је лични представник Академије у њеним унутрашњим и спољним одношајима. Он сазива и председава у ску-

новима председништва и целокупне Академије, како обичним тако и свечаним.

Он потписује сву службену преписку и наредбе за плаћање из академијске касе и одговара за њих.

Он одобрава одсуство секретару Академије до 15 дана, а за више одлучује председништво.

Члан 22.

Стални секретар замењује председника кад је овај спречен вршити своју дужност; преманотписује сву службену преписку и наредбе за плаћање; спрема дневни ред за све скупове и сазива скупове стручних Академија; стара се о штампању свих књига академијских; саставља историјске нацрте о животу и радовима преминулих академика; с председником Академије заједно врши одлуке Академије и надзирава њено рачуноводство; он је старешина академијске канцеларије; отвара пошту, дели посао академијским чиновницима, који су му потчињени и којима може да одобри изостанак до осам дана.

Члан 23.

Неке дужности сталнога секретара могу се одлуком целокупне Академије пренети на још једнога правога члана Академије, друга секретарева. А понеке специјалне дужности могу се, одлуком целокупне Академије, поверити и коме дописноме члану њеном.

Члан 24.

Ако нема сталнога секретара, Академија може дужности његове поверити једноме или двојици привремених секретара, који морају бити прави чланови Академије.

Члан 25.

Кад Академија одреди друга сталноме секретару или на њихова места постави привремене секретаре, онда ће одмах одлучити и колико се коме има давати месечне награде.

в) *Скупови стручних Академија*

Члан 26.

Сви научни послови раде се у појединим редовима Академије према њиховој

стручности, а по одлукама чланова тих редова.

Члан 27.

Две или три стручне академије могу се, кад би им се указала заједничка потреба, саставити у једну и одлуке заједнички доносити.

Члан 28.

Свака стручна академија може се, према струкама које обрађује, поделити на две или више самосталних одсека, када њен предлог за то одвајање целокупна Академија већином гласова прими.

Члан 29.

Пословима стручних Академија руководе њихови секретари, који им председавају и њихове одлуке и смерове у председништву заступају.

Члан 30.

Свака стручна Академија дужна је свакога месеца, сем јула и августа, држати најмање по један скуп.

Члан 31.

У записнику скупа стручне академије изложиће се кратка садржина расправа, које су на скупу примљене. Тај извод садржине састављају сами писци, али их секратар, који води записник, може по потреби редиговати.

Члан 32.

Скуп стручне академије може пуноважне одлуке доносити, кад је на њему најмање половина њених правих чланова који живе у Београду.

г) *Скупови целокупне Академије*

Члан 33.

Главни годишњи скуп целокупне Академије бива о новој години. На њему се:

бирају: а) нови чланови, б) секретари посебних академија, в) три члана који ће у течају године контроловати рачуноводство;

прегледа завршни рачун и утврђује пројекат буџета;

примају извештаји о раду у Академији, Народној Библиотеци и Народном Музеју.

Ако се овај посао не би могао свршити на једном састанку, скуп се може у једној седмици више пута сазвати, али увек треба да су на изборним скуповима представљене три четвртине правих академика.

Члан 34.

Председништво је власно по својој увиђавности или на мотивисан предлог три члана ван председништва сазвати скуп целокупне Академије, кад год се јави потреба за расправу неког питања о раду и развитку Академије, или потреба избора секретара и других часника или питање о деоби и спајању редова академијских (чл. 24, и 25. закона). Ови су скупови пуноважни кад је на њима већина академика, који станују у Београду.

Члан 35.

Годишњи свечани скуп Академије бива 22. фебруара, а на њему:

а) читају се извештаји о раду Академије у прошлој години, о њеном имовном стању, о стању Народне Библиотеке и Музеја;

б) проглашује се избор нових чланова;

в) објављују се промене у председништву;

г) објављују се имена писаца којима је Академија досудила награду и нови задаци које је Академија утврдила за расправљање.

Члан 36.

Осим редовног годишњег свечаног скупа Академија може и преко године држати ванредне свечане скупове за прославу кога научника, или кад год у законом року нов неки члан зажели да држи приступну академијску беседу, с којом се свечано у Академију уводи.

III.

Чланови Академије

Члан 37.

Академици и дописници Академије бирају се с пуне две трећине гласова на главном годишњем скупу, на коме морају бити заступљене најмање три четвртине правих академика.

Члан 38.

Бирање се врши тајним гласањем (писменим листићима) на образложен писмени предлог којега академика, поднесени председништву 10 дана пре главнога годишњег скупа.

Члан 39.

Прави чланови Академије, који би били спречени доћи на изборни скуп, могу дати свој глас и писмом, које ће се на скупу отворити.

Члан 40.

Ако при првом гласању ни један кандидат не добије прописни број гласова, онда се гласање понавља онолико пута, колико нађе за потребно већина присутних академика. Гласови одсутних академика броје се у сваком поновљеном гласању онако како су једном дани.

Члан 41.

Док се не попуни број чланова који је као највећи одређен законом, Академија може сваке године бирати по једнога правога члана и по два дописника.

Осем тога нови се чланови могу бирати и онда кад би се смрћу кога члана место отворило.

Члан 42.

Ако се једне године не би попунила отворена места, онда се у потоњим годинама могу накнадно у један мах попунити избором више чланова.

Члан 43.

Ако би који члан Академије дао оставку и до главног годишњег скупа не би долазио на њене скупове, онда се на главном скупу целокупне Академије и његово место може попунити избором новога члана.

Члан 44.

Академија може попунити место и онога академика из Београда, који и без формалне оставке не би хтео две године долазити на скупове своје стручне академије.

Члан 45.

Пре свакога избора Академија треба да одлучи: хоће ли се приступити избору или неће.

IV.

Приходи и имовина Академије

Члан 46.

Имовина Академије стоји под њеном врховном управом, а дохоцима од непокретности, од продатих књига, од редовне државне помоћи, од добровољних прилога и т. д. рукује непосредно благајник или његов заменик, који држи кључ од благајнице, води рачунске књиге и врши исплате по чл. 18. пословника.

Члан 47.

Сви дохоци иду у једну благајницу. Али сваким завештањем управљаће се по нарочитом правилнику, израђеном у духу смерова завештачевих, и за свако ће се по књигама водити засебне партије.

Члан 48.

Ако би се дохоци и имовина Академије увећали и намножили завештањима или иначе, Академија може одлучити да управу имањем повери нарочитој комисији од три права члана.

Члан 49.

Контролу над руковањем приходима и имовином Академије врше три права члана, изабрана на главном годишњем скупу. Они имају дужност: 1) да од времена на време прегледају рачуне и благајницу; 2) да се увере о тачности завршнога рачуна и 3) да свој извештај о исправности рачуна поднесу годишњем скупу Академије.

Извештај ће се овај штампати уз благајников биланс доходака и издавања.

Од тих контролора остаје по један и за потоњу годину, а друга двојица се замењују новима.

Члан 50.

Пословник се овај може променити или допунити на скупу целокупне Академије, када се за предложену измену или допуну изјасни већина правих чланова.

Овај је пословник примљен на скупу целокупне академије 27. новембра 1895. г.

Одлука о награђивању радова у издањима С. Кр. Академије

На скупу целокупне Академије од 22. маја 1900. год. утврђени су ови размери хонорара:

А. За текст у списима:

1. радови у академијину *Гласу* (оба разреда), који могу изнети највише шест штампаних табака, награђују се по *120 дин.* од штампана табака; — расправама јаче научне вредности, а малога обима, председништво може досуђивати *одсеком и веће награде* од ове по табаку;

2. за радове у *Споменику* (оба разреда), који могу изнети највише дванаест штампаних табака, председништво одређује писцима на име награде по *50—80 дин.* од штампана табака; — у изузетним случајима, за теже радове и знатније научне прилоге у *Споменику*, може се досуђивати и награда већа од *80 дин.*, али ни у ком случају она не сме прећи суму од *120 дин.* за штампан табак;

3. за радове који се штампају у другим *засебним издањима* Академијиним председништво одређује писцима награду или одсеком или у границама од *50—120 дин.* од штампана табака.

Б. За слике и карте ван текста:

1. За слике, скице, копије, фотографије и т. д. — од *10—50 дин.*;

2. За лакше конструктивне слике, за омање географске и геолошке карте — од *50—80 дин.* за лист quart или in folio.

3. За тешке конструкције, за географске и геолошке карте већих предела — од *80 — 200 дин.* за лист in folio.

II.

ЗАДУЖБИНЕ

КОЈИМА РУКУЈЕ

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

I.

ЗАДУЖБИНА

НИКОЛЕ Ј. МАРИНОВИЋА

А.

ОСНИВАЊЕ.

„Краљевској Српској Академији

у Београду.

„Мој покојни син Никола, ког ми је немилостива судбина отргла из моје љубави 15-ог дана месеца јуна ове године, био је и срцем и душом одан појезији и позо-

ришним списима из живота народног, и почео је био не без успеха обделавати лепу књижевност, тако да би, може бити, оставио лепо име по себи, да му је суђено било дуже живети.

„Мени се чини да ћу најбоље угодити духу мога покојног сина, ако оснујем једну закладу за давање сваке године једне књижевне награде изврсним списима лепе књижевности у спомен мог сина Николе.

„Ја сам решен, на то име, одредити једну своту од 12.000 динара, које би се годишњи приход од 600 динара давао као награда, у спомен Николе Ј. Мариновића, списима појетичким, тенденције моралне и патриотске, написаним чистим српским језиком, и који би се одликовали лепотом слога и садржаја.

„Моја би жеља била, да Српска Краљевска Академија прими да рукује овим капиталом, и да досуђује ове награде.

„Ако у којој години Академија нађе да ни један од приказаних јој списа не заслужује ову награду, она би власна била или идуће године увеличати обичну го-

дишњу награду са оном уштеђеном сумом, или према околностима два списа по 600 динара наградити, или своту закладе са уштеђеном сумом увеличати.

„Моја би жеља такође била, да се награда досуђује или издаје на дан смрти покојникове, то јест 15. јуна сваке године.

„Но то је проста жеља, која не образује никакав услов нити обавезу за Академију.

„Ако би услед какових законских наређења или ма какових догађаја, Академија била постављена у немогућност да овом закладом рукује, и да ове награде досуђује, ја јој остављам у аманет, да такво наређење за досуђивање ових награда донесе, како ће се најпоузданије моћи постизавати циљ која ме на установу ове закладе побуђује.

„Ја понизно молим Академију да има доброту јавити ми, пристаје ли да се прими овог задатка, како бих могао наредити да јој се изручи у српској 5% ренти свота од 12.000 динара, осигуравајућа за навек годишњи приход од 600 дин.

„Част имам бити Краљевске Српске Академије

8/20. Септембра 1889.
Bad Gastein
Hotel Staubinger.

Понизни слуга
J. Мариновић с. р.“

Српска Краљевска Академија на скупу своме 11. септембра 1889. године одлучила је, да драге воље прими управу над овом задужбином, ако за то добије и овлашћење од Српске краљевске владе.

Министар просвете и црквених послова актом својим од 21. септембра 1889., ПБр. 14.223, одобрио је Срп. Краљ. Академији да прими на се да рукује закладом г. Мариновића и да досуђује награде.

Извештен о овоме, завештач је октобра 1889. године предао С. К. Академији 24 комада по 500 динара српске 5% ренте, и то бројеве: 9.938, 13.416, 24.079, 41.944, 50.819, 51.126, 53.115, 62.706, 62.707, 62.708, 62.709, 62.710, 67.767, 67.768, 67.769, 67.770,

67.771, 67.772, 67.773, 67.777, 67.778, 69.774, 69.775 и 72.469 са свима купонима од бр. 11 на даље.

Стање ове задужбине износило је на дан 1. јануара 1900. год. — *12.000 динара*, у државним обавезницама по 4%. и *3480·15 дин.* у злату приплода у Управи фондова.

По овоме је Срп. Краљ. Академија за управљање задужбином Николе Ј. Мариновића, под 5. априла 1893., прописала ова правила, на која је и завештач изволео пристати:

Б.

ПРАВИЛА

(с изменама од 28. септ. 1898.)

1.

Задужбина Николе Ј. Мариновића има за циљ да подстиче напредак лепе књижевности, награђујући сваке године одличне појетске списе с моралном и патриотском тенденцијом, који су написани чистим српским језиком и одликују се лепотом слога и садржаја.

2.

Имање ове задужбине састоји се од:

1. основне закладе од 12.000 динара;

2. редовног годишњег прихода од те закладе;

3. уштеде од неиздатих награда;

4. прихода од тих уштеда.

3.

За руковање овом задужбином Академија бира једнога сталнога старатеља и један одбор од књижевника. Одбор ће се обнављати сваке пете године, а ако би и пре тога рока које место у њему постало упражњено, Академија ће га новим избором попунити.

4.

Старатељ се бира између правих чланова С. К. Академије.

Он је правни заступник Академије у питањима задужбине Николе Ј. Марановића. Он рукује имањем ове задужбине и полаже Академији рачун о њему.

Он је председник књижевног одбора за ову задужбину.

5.

Одбору је задатак да оцењује и досуђује награде.

Сем сталнога старатеља — председника — одбор има још четири лица која Академија бира, и то по једнога између чланова академије уметности, академије философских наука, професора филос. факул. В. Школе, и признатих српских литературних критичара.

6.

Писци, који желе да се надмећу за награду Николе Ј. Мариновића, дужни су поднети своје радове Академији свакад до 1-ог маја.

Штампани се списи не могу оцењивати ни награђивати.

Писци могу своја имена напред објавити или прикрити до коначне одлуке. У овом другом случају дужни су ставити неку белегу на спис и на завој спроводног писма.

7.

Одбор за награду Мариновићеву проучиће све поднете му списе најдаље до 20.

јуна, саставиће записник о свему раду својем и писмени реферат о спису коме је награду досудио.

8.

Свечани скуп Академије за Мариновићеву задужбину држаће се свакад 26. јуна (дан рођења Николе Ј. Мариновића).

На њему ће се 1) прочитати записник књижевног одбора, 2) прочитати писмена рецензија на награђени спис, 3) објавити име писца који награду добива, 4) прочитати неки одломак из награђеног списа или цео спис, ако се и то узможе.

9.

Сваке године наградиће се само по један спис са 480 динара у злату. Ова се награда не сме делити на два или више списа.

10.

Ако које године не би било списа достојнога за награду, онда се свечани скуп неће држати, а награда ће се придружити основном фонду. Приплод овог прираштаја употребиће се на покривање администра-

тивних трошкова које има Академија око Мариновићеве задужбине.

Када овај прираштај буде толики, да својим приплодом могне подмиривати све административне издатке Мариновићеве задужбине, онда се у једној години неиздата награда може удружити с наградом идуће године, па тиме наградити два списа или подједнако или сразмерно њиховим вредностима или у изванредно лепом случају једном спису обе награде досудити.

11.

Награђени су списи својина писаца, али се морају штампати онаки, какви су одбору поднети; на свима штампаним примерцима мора се ставити да су награђени из задужбине Николе Ј. Мариновића.

12.

Рукописи се писцима не враћају, већ се сви поднети радови чувају у архиви С. К. Академије.

II.

ЗАДУЖБИНА

КАТАРИНЕ ИВАНОВИЋЕВЕ

ИЗ СТОНОГА БЕОГРАДА,

основана год. 1882. ради одржавања њезине

ГАЛЕРИЈЕ СЛИКА

у Народном Музеју у Београду.

Имовина ове задужбине износила је на дан 1. јануара 1900. г. — *4534·55 динара.*

III.

ЗАДУЖБИНА

МАРИЈЕ И МИЈАИЛА МИЛИВОЈЕВИЋА

ИЗ КРЧМАРА,

основана г. 1871. за помагање сиромашних, остарелих и изнемоглих српских писаца.

Ова ће задужбина ступити у живот, кад достигне суму од *24.000 дин;* — на дан 1. јануара 1900. г. њена је имовина износила у Управи фондова — *21.591·05 дин.*

IV.

КЊИЖЕВНА ЗАДУЖБИНА

ДИМИТРИЈА СТАМЕНКОВИЋА,

ТРГОВЦА ИЗ БЕОГРАДА,

основана завештањем покојниковим од 19. окт. 1898., да се из приплода њенога издају и бесплатно српском народу у Србији и ван Србије раздају књиге (редовно једанпут годишње, у једној свесци) ове садржине: *о Сриству и српској мисли, о отачаствољубљу, о вери, о моралу и истини, о раду и приљежању, и о чувању здравља.*

Задужбина ће ова ступити у живот, кад сума од 300.000 динара, предата Управи фондова после смрти покојникове (8. септ. 1899.), капитализовањем достигне суму од *400.000 динара*, од које ће се тада сав приплод трошити на издавање књига и руковање задужбином.

На дан 1. јануара 1900. г. износила је ова задужбина — *305.600* динара у злату.

V.

ЗАДУЖБИНА
Д-РА ЉУБОМИРА РАДИВОЈЕВИЋА,
ЛЕКАРА ИЗ СРЕМСКЕ КАМЕНИЦЕ,

Ова је задужбина основана покојниковим завештањем од 1. јуна 1892., по коме ће она ступити у живот кад, с умноженим каматама, достигне суму од *75.000* динара.

Сав годишњи приплод ове задужбине трошиће се: „*на ширење у нашем народу корисних наука, истинске просвете и благонаравија, а такође на буђење и одржавање будне свести сриско-народне,* дакле: на издавање и откупљивање популарних књига из разних струка пољопривреде и домаћих мушких и женских радова, из природословија, дијететике, домаћег лекарства, историје српске, хришћанско-моралне приповетке и поуке; неколико одабраних народних песама у више хиљада егземплара да се печата и са свим бесплатно или по најнижој коштовној цени да се растуре у све покрајине српске и сродних нам племена словенских итд.“

Овом задужбином руковаће министар просвете и црквених послова, али тако, да се приплод њен сваке друге године предаје на употребу С. Краљ. Академији, да га она по свом нахођењу може трошити „на научне трудбенике око унапређења филологије узајамно-словенске и истраживања и осветљења историје специјално српске, особито ради сузбијања шовинистичких насртаја... против српске народности и православија“.

На дан 1. јануара 1900. г. износила је Радивојевићева задужбина — *68.273·95 динара* у злату и *125 динара* у сребру.

III.

ОСОБЉЕ

СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

(у години 1899.)

Председништво

1. Председник Академије:

† *Јован Ристић* (до 23. августа 1899.) и *С. М. Лозанић* (од 1. септембра 1899.).

2. Секретари стручних академија:

а.) *за науке природне:* Љ. Клерић;
б.) *за науке философске:* П. П. Ђорђевић;
в.) *за науке друштвене:* П. С. Срећковић;
г.) *за уметност:* Мих. Валтровић.

3. Привремени секретари:

Ј. М. Жујовић (од 4. септембра 1895.);
П. П. Ђорђевић (од 27. септембра 1899.).

Прави чланови

I. Академије природних наука:

Димитрије Нешић, државни саветник у у пенсији (наименован 5. априла 1887., проглашен 7. фебруара 1888.);

Љубомир Клерић, министар народне привреде на расположењу (наимен. 5. априла 1887., прогл. 13. марта 1888.);

Јован М. Жујовић, професор Вел. Школе у пенсији (наим. 5-ог априла 1887., проглашен 19. јуна 1888.);

Сима М. Лозаниħ, српски краљевски посланик у Лондону (изабран 6-ог јануара 1890., проглашен 4. новембра 1890.);

Јован Цвијић, професор Велике Школе, (изабран 4. фебруара 1899., проглашен 2. јануара 1900.);

Михаило Петровић, професор Вел. Школе, (изабран 4. фебруара 1899., проглашен 9. јануара 1900.).

II. Академије философских наука:

Стојан Новаковић, срп. краљ. посланик у Паризу (наименован 5. априла 1887., проглашен 20. септембра 1887.);

Светомир Николајевић, државни саветник (наименован 5. априла 1887.; проглашен 4. септембра 1888.);

Ватрослав Јагић, професор бечкога свеучилишта (изабран 23. јануара 1888.);

Владан Ђорђевић, министар-председник, (изабран 15. новембра 1892., проглашен 30. априла 1894. г.);

Јован Туроман, професор Вел. Школе у пенсији (изабран 15. новембра 1892.; прогл. 12. фебруара 1895.);

Љубомир Стојановић, професор Велике Школе у пенсији (изабран 25. јануара 1894; проглашен 11. јануара 1896);

Пера П. Ђорђевић, државни саветник у пенсији (изабран 25. јануара 1894.; проглашен 4. фебруара 1896.);

Андра Николић, министар просвете и црквених послова у пенсији (изабран 5. фебруара 1897.; прогл. 22. фебруара 1899.).

III. Академије друштвених наука:

Чедомиљ Мијатовић, с. краљ. посланик у Цариграду (наименован 5. априла 1887.; проглашен 27. септембра 1887.);

Панта С. Срећковић, држ. саветник у пенсији (наименован 5. априла 1887.; проглашен 14. децембра 1887.);

Љубомир Ковачевић, професор Велике Школе (наименован 5. априла 1887.; проглашен 23. јануара 1888.);

Милан Ђ. Миличевић, државни саветник у пенсији (наименован 5. априла 1887.; проглашен 14. фебруара 1888.);

Валтазар Богишић, професор у пенсији (изабран 23. јануара 1888.);

архимандрит *Иларион Руварац* (изабран 23-ег јануара 1888.);

Глиша Гершић, професор Вел. Школе у пенсији (изабран 6. јануара 1890.; прогл. 16. фебруара 1892.);

архимандрит *Никифор Дучић* (изабран 15. новембра 1892.; проглашен 22. фебруара 1893.);

Стојан Бошковић, министар у пенсији (изабран 15. новембра 1892.; проглашен 22. фебруара 1894.);

Јован Авакумовић, министар-председник у пенсији (изабран 15. новембра 1892. г.; проглашен 3. априла 1894.);

Јован Мишковић, ђенерал и министар у пенсији (изабран 15. новембра 1892.; проглашен 11. децембра 1894.);

Љубомир Јовановић, гимн. проф. и доценат у Вел. Школи (изабран 7. фебр. 1900.).

IV. Академије уметности:

Матија Бан, књижевник (наименован 5. априла 1887.; прогл. 27. децембра 1887.);

Даворин Јенко, капелник (наименован 5. априла 1887.; проглашен 20. марта 1888.);

Михаило Валтровић, професор Велике Школе (наименован 5. априла 1887.; проглашен 30. октобра 1888.);

Павле Јовановић, живописац у Бечу (изабран 23. јануара 1888 г.; проглашен 6-ог октобра 1893.);

Д-р *Јован Јовановић Змај*, књижевник у Загребу (изабран 5. фебруара 1896.; проглашен 15. јуна 1896.).

Дописници

I. Академије природних наука:

Сиро Брусина, професор свеучилишта у Загребу (изабран 23. јануара 1888.);

Никола Тесла, електротехничар у Њујорку (изабран 12. априла 1893.);

Карло Захрадник, професор свеучилишта у Загребу (изабран 12. априла 1893.);

Петар Живковић, директор ваљевске гимназије (изабран 12. априла 1893.);

Д-р *Свет. А. Радовановић,* професор Вел. Школе (изабран 5. фебруара 1896.);

Георгије Н. Златарски, професор вишега учил. у Софији (изабран 7. фебр. 1900.).

II. Академије философских наука:

Јован Живановић, професор у Карловцима (изабран 23. јануара 1888.);

Перо Будмани, професор у Загребу (изабран 23. јануара 1888.);

Август Лескин, свеучил. проф. у Лајпцигу (изабран 23. јануара 1888.);

А. Вамбери, академик у Будимпешти (изабран 6. јануара 1890.);

Александар Николајевић Веселовски, професор свеучилишта у Петрограду (изабран 16. јануара 1895.);

Д-р *Томо Маретић,* свеучил. професор у Загребу (изабран 5. фебруара 1896.);

Д-р *Милан Решетар*, свеучилишни доценат у Бечу (изабран 5. фебруара 1896.);

Луко Зоре, гимназ. професор у Дубровнику (изабран 4. фебруара 1899.).

III. Академије друштвених наука:

Теодор Ивановић Успенски, директор византијског института у Цариграду (изабран 23. јануара 1888.);

Вилмош Фракноји, председник Академије наука у Пешти (изабран 6. јануара 1890.);

Константин Јиречек, професор свеучилишта у Бечу (изабран 12. априла 1893.);

Алфред Рамбо, пређ. министар у Паризу (изабран 5. фебруара 1896.);

Тимотије Флорински, свеучил. професор у Кијеву (изабран 5. фебруара 1896.);

Д-р *Иван Д. Шишманов*, професор вишег училишта у Софији (изабран 5. фебр. 1896.).

IV. Академије уметности:

Антонин Дворжак, професор и композитор у Прагу (изабран 23. јануара 1888.);

Стева Тодоровић, гимн. професор у пенсији, у Београду (изабран 4. фебруара 1899.).

Почасни чланови

а.) *у Србији:*

Алекса Спасић,
Алимпије Васиљевић,
Аћим Чумић.
Богољуб Јовановић,
Владимир Јовановић,
Владислав Тителбах,
Војислав Бакић,
Гаврило Витковић,
Димитрије Стојановић,
Драгутин Милутиновић,
Ђорђе Крстић,
Ђорђе Миловановић,
Ђорђе С. Павловић,
Ђорђе Р. Пантелић,
Ђорђе Поповић,
Ђорђе Радић,
Јован Драгашевић,
Јован Ђорђевић,
Јован Илић,
Јосиф Маринковић,
Коста Алковић,
Коста Црногорац,

Љубомир Каљевић,
Марко Леко,
Милан Андоновић,
Милан Петронијевић,
Милован Спасић.
Михаило Вујић,
Михаило Петковић,
Владика Никанор,
Никола Крстић,
Петар Убавкић,
Сава Грујић,
Светозар Ивачковић,
Светозар Никетић,
Стеван Здравковић,
Стеван Пантелић,
Стеван Д. Поповић,
Стеван Р. Поповић,
Стојан Вељковић,
Феликс Хофман,
Хилип Христић.

б.) *ван Србије:*

А. Будиловић,
А. Мајков,
А. П. Пипин,

Адолф д' Аврил.
Анђео Вета,
Анђео де Губернатис,
Антон Малецки,
Антоније Хаџић,
Армин Павић,
Артур Еванс.
Б. П. Хаждеј,
В. Ламански,
В. Д. Спасовић,
Василије Верешчагин,
Влахо Буковац,
Георг Крек,
епископ Герасим Петрановић,
Димитрије Топаловић,
Евђеније Сенклараји,
Емил Борхграф,
Емил Пико,
Емил Тице,
И. К. Швикер,
Иван Рендић,
Илија Огњановић,
Имбро Ткалац,
Јован Вацлик,
Јован З. Весели,

Јован Сундечић,
Јован Пачу,
Јаков Ђудина,
Јосиф Торбар,
епископ Ј. Штросмајер,
Конст. П. Победоносцев,
Лаза Костић,
Л. Ригер,
Луј Леже,
Марин Дринов,
Маркиз Бат,
Михаило Полит-Десанчић,
епископ Никодим Милаш,
Никола Вујић,
Никола Вукићевић,
Никола Машић,
Паулина Ирби,
Платон Кулаковски,
Ристо Ковачић,
митрополит Сава Косановић,
Спиридон Ламброс,
Стеван Павловић,
Стеван В. Поповић,
Стојан Стојанов Бурмов,
Теодор Момзен.

Урош Предић.
Феликс Каниц,
Фердинанд Фукс,
Фрањо Тула,
Х. Друе.

Одбори Срп. Краљ. Академије

ЛЕКСИКОГРАФСКИ ОДСЕК

Председник — Стојан Новаковић
Председников заменик — П. П. Ђорђевић
Секретар — Момчило Иванић.
Чланови: Милан Ђ. Милићевић
Љубомир Ковачевић
Љубомир Стојановић
Љубомир Јовановић
Андра Николић.

ЕТНОГРАФСКИ ОДБОР

Председник: М. Валтровић
Чланови: П. П. Ђорђевић
Љ. Стојановић
Д-р Ј. Цвијић
Љ. Јовановић.

ОДБОР ЗА ИСТОРИЈСКИ ЗБОРНИК

Чланови: Љубомир Ковачевић
Љубомир Стојановић
Љубомир Јовановић.

ОДБОР ЗА МАРИНОВИЋЕВЕ НАГРАДЕ:

Председник: Ј. М. Жујовић.

Чланови: Јован Туроман,
Андра Николић,
Д-р Љуб. Недић,
Богдан Поповић.

КОМИСИЈА ЗА МУЗЕЈ СРПСКЕ ЗЕМЉЕ:

Чланови: Ј. М. Жујовић,
Свет. Радовановић,
Сава Урошевић,
Пера Павловић.

Помоћно особље Академијино

Благајник: Милан Вељковић.

Писари: Јаша М. Продановић;
Малиша М. Радовић.

Преминули чланови

а.) *прави:*

Д-р Јосиф Панчић, преминуо 25-ог фебруара 1888. год.

Д-р Фрањо Миклошић, 23. фебр. 1891.

Јован Бошковић, 25. децембра 1892.

Милан Кујунџић, 14. новембра 1893.

Љубомир П. Ненадовић, 22. јан. 1895.

Д-р Милан Јовановић, 25. маја 1896.

Милутин Гарашанин, 21. фебр. 1898.

Светислав Вуловић, 3-ег маја 1898.

Д-р Јован Ристић, 23. августа 1899.

б.) *дописни:*

Јаков Игњатовић, 23. јуна 1889. год.

Мита Петровић, 17. децембра 1891.

Д-р Лаза К. Лазаревић 29. дец. 1891.

Иван Степановић Јастребов, 8. јануара 1894. године.

Петар Матковић 13. марта 1898.

В. Гр. Васиљевски 13. маја год. 1899.

в.) *почасни:*

Д-р Сава Петровић, 20. јануара 1889.

Д-р Ђуро Пилар, 7. маја год. 1893.

Д-р Аћим Медовић, 11-ог маја 1893.

Сава Сретеновић, 30. септембра 1893.
ђен. Димитрије Ђурић, 19. окт. 1893.
Анта Алексић, 12-ог новембра 1893.
Д-р Лаза Докић, 1. децембра 1893.
епископ Јероним, 10. јуна год. 1894.
Милорад П. Шапчанин, 14. фебр. 1895.
Јеврем Грујић, 15-ог септембра 1895.
Иван Филиповић, 28. октобра 1895.
Д-р Богослав Шулек, 18. нов. 1895.
М. Осиповић Микешин, 19. јан. 1896.
Милош Зечевић, 5. фебруара г. 1896.
митроп. Ђ. Николајевић, 8. фебр. 1896.
Јосиф Пецић, 29-ог јула године 1896.
Симо Љубић, 7. октобра године 1896.
Гаврило Спиридоновић, Дестунис.
Матија Ваљавац, 3. марта год. 1897.
Милорад Медаковић, 14. марта 1897.
Емилијан Јосимовић, 25. маја г. 1897.
Милош Милојевић, 24. јуна г. 1897.
Митрополит Михаило, 5. фебр. 1898.
Виљем Гледстон, 7. маја год. 1898.
Владимир Јакшић, 16. августа 1899.
Милован Јанковић, 8. октобра 1899.

IV.
ИЗВОДИ ИЗ ЗАПИСНИКА

А. Скупови академије природних наука

I. Скуп *11. марта 1899. год.*, на ком су били: чланови ове академије: *Љ. Клерић* и *J. М. Жујовић;* и академици: *М. Ђ. Миличевић, J. Туроман* и *М. Валтровић.*

1.

Прочитана је понуда дописника *Ст. Брусине,* да С. Кр. Академија штампа његову „Иконографију неогенске малаколошке фауне Далмације итд.“ Одлучено: да би спис требало издати на свет, ако Академијино председништво нађе за то средстава.

2.

Прочитан је и примљен за *Глас* првога разреда прилог *Д-ра Радмила Лазаревића*

„До сада опажена варирања неколико наших лепидоптера“.

II. Скуп *29. марта 1899.*, на ком су били: академици *Љ. Клерић*, *J. M. Жујовић* и *Д-р J. Цвијић*.

Академик *Д-р J. Цвијић* приказује резултате, до којих је дошао испитујући *карсна поља западне Босне и Херцеговине* (испитивање је вршено 1891., 1897. и 1898. год.). Потанко проучивши дванаест поља, извео је ове закључке: 1.) поља су ерозивни облици, чије се фазе развитка у увалама могу пратити; 2.) поглавито уздужни раседи служили су где где као тектонска предиспозиција при постанку поља; 3.) из тераса, разне старости, виде се ове мене у хидрографији поља: терцијерна језера често с отоком на површини; дилувијална језера, нижег стања воде, са створеним или проширеним понорима, подземне отоке; и данашње стање периодичних језера; више увала или мањих поља у једно се срастају, и тако постају велика поља.

III. Скуп *3. маја 1899.*, на коме су били академици: *Г. Нешић, Ј. М. Жујовић, Д-р Ј. Цвијић; — Љ. Ковачевић, М. Ђ. Миличевић, П. С. Срећковић, Ст. Бошковић* и ђенерал *Ј. Мишковић.*

Размотрен је спис „Флора околине Пирота“ и одлучено да се у поднесеном облику не може примити за Академијина издања, али да би Академија могла објавити извод из њега у ком би биле означене новине (до сада нигде необјављене) за флору краљевине Србије.

IV. Скуп *4. октобра 1899.;* на ком су били чланови ове Академије: *С. Лозаниħ, Љ. Клерић, Д-р Ј. Цвијић* и *Д-р М. Петровић;* и академик *П. П. Ђорђевић.*

Приказана је расправа гимн. проф. *Ж. Јуришића* „О маховинама у Србији“ и одлучено да о њој на новом скупу реферује дописник *Д-р Свет. Радовановић.*

V. Скуп *1. новембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ,* академици: *Љ. Клерић* и *Д-р М. Петровић,* дописник

Д-р Свет. Радовановић и привр. секретар *П. П. Ђорђевић.*

1.

Приказан је спис „Каталептичне појаве у животињском свету“ и одлучено да о њему Академији реферује председник *С. М. Лозанић.*

2.

Према реферату *Д-ра Свет. Радовановића* одлучено да спис „О маховинама у Србији“ не може бити уврштен у Академијина издања, докле га писац не преради по напоменама, које су му усмено саопштене.

VI. Скуп *1. децембра 1899 г.,* на ком су били: председник *С. М. Лозанић,* чланови ове академије: *Љ. Клерић, Д. Нешић, Д-р Ј. Цвијић* и *Д-р М. Петровић;* академици: *Ј. Туроман, П. П. Ђорђевић, П. Срећковић* и *М. Валтровић.*

1.

Приказан је спис „Маховине у Краљевини Србији“ од гимн. директора *Миливоја Симића* и одлучено да о њему Академији реферује дописник Д-р Свет. Радовановић.

2.

Академик *Д-р Ј. Цвијић* казује садржај расправе „О структури и подели планина на Балканском Полуострву“, коју мисли читати као своју приступну академску беседу, те моли Академију за потребне одлуке о томе. Академија одобрава изабрану тему и одлучује предложити председништву: да свечани скуп за проглашење академика Д-ра Ј. Цвијића буде на дан 2-ог јануара 1900. г.

3.

Академик *Д-р Мих. Петровић* казује садржај расправе „О математичкој теорији активитета“, коју мисли читати као своју приступну академиску беседу, те моли Академију за потребне одлуке о томе. Академија одобрава изабрану тему и одлучује предложити председништву: да свечани скуп за проглашење академика Д-ра Мих. Петровића буде на дан 9-ог јануара 1900 год.

VII. Скуп *5. Јануара 1900 год.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* прави чланови ове Академије: *Д. Нешић, Д-р Ј.*

Цвијић и *Д-р Мих. Петровић* и дописни: *Д-р Свет. Радовановић;* академици *Ј. Туроман, П. П. Ђорђевић; П. С. Срећковић* и *Стојан Бошковић.*

1.

Према реферату *Д-ра Свет. Радовановића,* одлучено је да се спис „Маховине у Краљевини Србији" од *Миливоја Симића* штампа у XXXV „Споменику", под натписом: „Прилог флори маховина у краљевини Србији."

2.

Према реферату *Д-ра Свет. Радовановића* одлучено је да се поправљен и прерађен спис *Жив. Јуришића* „Прилог познавању флоре маховина у Србији" штампа у XXXV „*Споменику*".

3.

Приказан је спис „О гљивама у Србији" од проф. *Николе Ранојевића* и одлучено да о њему на новом скупу реферује дописник *Д-р Свет. Радовановић.*

VIII. Скуп *24. јануара 1900. год.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* чла-

нови ове Академије: *Д. Пешић*, *Љ. Клерић*, *Д-р Ј. Цвијић Д-р М. Петровић*; академици: *П. П. Ђорђевић* и *П. С. Срећковић*.

1.

Председник С. М. Лозанић приказује у опширном изводу своју расправу „Хемијске комбинације“, којом се развија и научно утврђује теорија наглашена у ранијем његову раду „Изомерије хомологих врста парафина“, који је објављен у „*Radu*“ Југословенске Академије; одлучено штампати је у 59. „*Гласу*“.

2.

Према реферату председника *С. М. Лозанића* одлучено да расправа „Каталептичне појаве у животињском свету“ не може бити примљена за издања Академијина.

3.

Приказане су расправе проф. *Богдана Гавриловића*: „О тежинама алгебарских склопова“ и „О аналитичним изразима неких функција“ и одлучено да о њима на новом скупу реферује академик *Д-р Мих. Петровић*.

Б. Скупови академије философских наука

I. Скуп *1. марта 1899.*, на ком су били чланови ове академије: *П. П. Ђорђевић, Љ. Стојановић* и *А. Николић;* и академици: *Ј. М. Жујовић* и *Ст. Бошковић.*

Размотрен је и примљен да се штампа, као засебно Академијино издање, спис „Покушај за француску библиографију о Србима и Хрватима“ од *Николе С. Петровића*, али да писац означи, где год је могућно, налазиште старијим делима и да све накнадне додатке и допуне унесе где им је место у библиографији.

II. Скуп *15. марта 1899.*, на ком су били: председник *Ј. Ристић;* чланови ове академије: *Ј. Туроман, Љ. Стојановић, П. П. Ђорђевић* и *А. Николић;* и академици: *Љ. Ковачевић, П. С. Срећковић. Ст. Бошковић* и *Ј. М. Жујовић.*

Према реферату академика Ј. Туромана да у наново поднесеном, прерађеном, спису „Анализа Плутарха: Caes. cap. 18.—27“ нема ничега новог ни за науку знатног — Академија остаје при првој одлуци да се та

расправа не прима за Академијина издања ни у новом јој облику.

III. Скуп *30. јуна 1899.*, на ком су били чланови ове академије: *Ј. Туроман, П. П. Ђорђевић* и *А. Николић;* и академици: *П. С. Срећковић*, *Љ. Клерић* и *Ј. М. Жујовић.*

Расправа проф. *А. Гавриловића* „Историјска сећања о Краљевићу Марку у неким народним песмама“ упућена на оцену академицима П. Ђорђевићу и Љ. Ковачевићу.

IV. Скуп *18. октобра 1899.* био је *заједнички* с академијом *друштвених наука* (види стр. 83.—85.).

V. Скуп *20. децембра 1899.*, на ком су били академици: *Ј. Туроман, Љ. Стојановић* и *П. П. Ђорђевић,*

Расправа проф. *А. Гавриловића* „Први лиричари и естетичари у новијој књижевности српској“ упућена је на оцену академику А. Николићу.

VI. Скуп *17. јануара 1900.* био је *заједнички* с академијом друштвених наука (види стр. 85.—89.).

В. Скупови академије друштвених наука

I. Скуп *15. марта 1899.*, на ком су били: председник *Ј. Ристић;* чланови ове академије: *Љ. Ковачевић*, *П. С. Срећковић* и *Ст. Бошковић;* и академици: *Ј. М. Жујовић*, *Ј. Туроман*, *Љ. Стојановић*, *П. П. Ђорђевић* и *А. Николић*.

1.

Према реферату академика *Љ. Ковачевића* одлучено да се расправа професора *Јована Томића* „Покрет Срба у околини Клиса“ штампа у *Гласу* другога разреда, а документи, приложени тој расправи, у *Споменику* истога разреда.

2.

О понуди проф. *Ј. Томића* да Академија изда на свет збирку преписа из Млетачке архиве одлучено: тражити од понуђача да збирку поднесе Академији на преглед.

II. Скуп *5. априла 1899.*, на ком су били: председник *Ј. Ристић:* академици: *П. С. Срећковић*, *Љ. Ковачевић*, архим. *Н. Дучић*

и *Ст. Бошковић* и привр. секретар *Ј. М. Жујовић*.

Академик *П. С. Срећковић* приказује у изводу свој спис „Критички преглед извора о кнезу Лазару и о Краљевићу Марку“; одлучено да се овај рад штампа у *Споменику* другога разреда.

III. Скуп *3. маја 1899.*, на ком су били академици: *П. С. Срећковић*, *Љ. Ковачевић*, *М. Ђ. Милићевић* и *Ст. Бошковић*.

1.

Академик *М. Ђ. Милићевић* приказује своју „Белешку о нуријама, црквама и манастирима у Србији“; одлучено штампати је у *Споменику* другога разреда.

2.

Примљена је да се штампа у истоме *Споменику* збирка писама Дубровчанина Роси (из Рима) Градићу, коју је Академији понудио академик *Валтазар Богишић*.

IV. Скуп *18. октобра 1899.* био је *заједнички* с академијом *философских наука* (види стр. 83.—85.).

V. Скуп 22. *новембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* чланови ове академије: *П. С. Срећковић*, *Љ. Ковачевић*, *Ст. Бошковић*, *Гл. Гершић*, *J. Авакумовић* и *Љ. Јовановић;* академици: *J. Туроман*, *Д. Јенко* и *М. Валтровић;* привр. секретар *П. П. Ђорђевић*.

1.

Прочитан је и примљен за *Глас* другога разреда чланак академика *J*, *Мишковића* „Један прилошчић о Маричком боју“.

2.

Одлучено замолити академика Н. Дучића, да прегледа и оцени може ли се примити за које Академијино издање расправа проф. *J. Н. Томића* „Црнојевићи и Црна Гора од г. 1472. до г. 1528“.

3.

Према реферату академика Љ. Ковачевића и П. Ђорђевића одлучено штампати у *Гласу* другога разреда расправу проф. *А. Гавриловића* „Истор. сећања у неким нар. песмама о Краљевићу Марку“, ако

писац поправи свој рад тако, да у приступу спомене само она лица која долазе у народним песмама о којима је реч у тој расправи.

4.

По молби професора *Мих. Гавриловића* одлучено да му се, на рачун хонорара за послате Академији преписе историјске грађе, може издати до шест стотина динара.

VI. Скуп *17. јануара 1900.* био је *заједнички* с академијом *философских наука* (види стр. 85.—89.).

ДОДАТАК

Пропуштен у XII. Годишњаку реферат академика архим. *Н. Дучића* о чланку протојереја *Дим. Руварца* „Мојсије Петровић, митрополит београдски, 1713.—1730“.

Српској Краљевској Академији Наука

Грађа, коју је прикупио протојереј Димитрије Руварац о митрополиту Мојсију Петровићу, најприје сарајевском од 1709, затијем биоградском од 1713, и најпослије

биоградском и карловачком уједно од 1126 до 1730 год., вриједна је за српску историју, нарочито црквену, тога времена.

За вријеме аустријске окупације у Србији од 1718 до 1739 године постала је Биоградска Митрополија независна и од Пећске Патријаршије и од Карловачке Митрополије под митрополитом Мојсијем Петровићем по настојању аустријске окупационе власти, и под њим се је сјединила с Карловачком Митрополијом послије смрти карловачкога митрополита Вићентија Поповића 1726 год.

За сједињење те двије српске митрополије у интересу Српске Цркве и Српскога Народа под Хабзбурском династијом имају највећу заслугу два горепоменута родољубива митрополита са својим архијерејима и Српскијем Црквено-народнијем Саборима, који су за то дуго радили.

Из Руварчева остроумнога разлагања по оригиналнијем документима о тајнијем и јавнијем сметњама, које су потјецале из Беча против сједињења те двије митрополије, виде се велике тешкоће, које су до-

говорно, постојано и мудро савлађивали та два митрополита у слози са Саборима, чуварима српске цркве, православља и стеченијех повластица.

Тај је њихов патриотски рад поучан за садашњи српски нараштај нарочито у Аустро-Угарској.

Протојереј Руварац истакао је једну крупну погрјешку рускога знаменитога историка Соловјева у XVIII књизи „Исторіи Россіи“ — и по њему других историка: др. Брикнера, професора у дорпатском универзитету; Перволфа, професора у Варшавском универзитету; и Швикера, професора у Пештанском универзитету, о измишљеном путовању у Русију митрополита Мојсија Петровића 1721 године, и исправио ју је по оригиналнијем документима. Тијем су оборени погрјешни закључци горепоменутијех историка, нарочито професора Швикера, о митрополиту Мојсију и Српскијем Црквено-народнијем Саборима, који је с тога правдао опоре поступке Беча према српској црквеној јерархији и сужавању повластица.

Протојереј Руварац приложио је к својој расправи опсежну руковет преписанијех докумената из архиве Карловачке Митрополије о раду два горепоменута заслужна митрополита, њиховијех архијереја и Српскијех Црквенонароднијех Сабора, којима се расветљује српска историја, нарочито црквена у првој половини XVIII в.

Мишљења сам да расправу и прилошке Руварчеве Академија прими и штампа у „Споменику", а писцу да одреди за то пристојан хонорар.

у Биограду
27. маја 1898 год.

Прави члан
архимандрит
Н. Дучић.

Г. Заједнички скупови академије философских и академије друштвених наука

I. Скуп *18. октобра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* чланови ових академија; *Љ. Стојановић, П. П. Ђорђевић; П. С. Срећковић*, *Љуб. Ковачевић*, *Ст. Бо-*

шковић. *Јован Мишковић* и *Љ. Јовановић*; академици: *Д-р Јов. Цвијић* и *М. Валтровић*.

1.

Ради уређења Академијине архиве и рукописне збирке и збирке старих српских рукописа у Нар. библиотеци одлучено: а) да *Љуб. Ковачевић* среди, опише и региструје све оне рукописе који могу послужити као грађа за народну историју; б) да *Љ. Стојановић* среди, опише и региструје све остале рукописе и инкунабуле.

2.

Да би се могло приступити систематском издавању на свет како историјске грађе тако и свих старих књижевних споменика, одлучено: да академици: *Љ. Ковачевић*, *Љ. Стојановић* и *Љ. Јовановић* израде и заједничком скупу академије философских и академије друштвених наука поднесу нацрт за издавање споменика за историју, језик и старију књижевност српскога народа.

3.

Расправа *Ст. Димитријевића* „Односи пећских патријараха с Русијом у XVII

веку“ упућена на оцену академицима: *Љ. Ковачевићу* и *Н. Дучићу.*

II. Скуп *17. јануара 1900. г.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* чланови ових академија: *Ј. Туроман, Љ. Стојановић, П. П. Ђорђевић; М. Ђ. Милићевић, П. С. Срећковић, Ј. Авакумовић* и *Ст. Бошковић;* академик *Д. Нешић.*

1.

Прочитана је оставка академика *Ј. Мишковића* на председништво и на чланство у Етнографском одбору; одлучено замолити академика *Мих. Валтровића*, да се прими чланске и председничке дужности у овом одбору.

2.

Саслушана је писмена понуда *Јаше М. Продановића,* пређ. професора и *Драг. Костића,* проф. приправника, да под Академијиним упуством и надзором наставе и попуне рад на *српској библиографији.* Одлучено: а) да се именованој господи може овакав посао поверити, али да прво израде библиографију за оне године које су

у досадашњим библиографским радовима пропуштене, па за тим да наставе рад за годину 1894. и даље; у исто време и да спремају ново издање целокупне раније српске библиографије (до год. 1878.); б) да се замоли г. министар просвете и црквених послова за одлуку, да се овај посао из буџета министарства просвете награди и о државном трошку изда на свет, јер су Академијина средства за сада недовољна за ово издање, а за науку би било од несумњиве користи имати потпуну српску библиографију.

3.

Према приложеном реферату академика *Н. Дучића* одлучено је штампати у „Гласу“ II. разреда расправу проф. *Јов. Томића* „Црнојевићи и Црна Гора од 1479.—1528. године“. — Реферат гласи:

Српској Краљевској Академији Наука.

По одлуци Срп. Краљ. Академије прочитао сам расправу „Црнојевићи и Црна Гора од 1479 до 1528 год.“ професора Јов. Н. Томића.

Доба, о којем расправља професор Томић најтамније је, управо празно, у црногорској историји, и сви историци и писци домаћи и иностранн, који су до сада писали о Црној Гори, више или мање, површно су и погрјешно схватили владавину Црнојевића у Црној Гори, да је била независна до краја XV вијека. Само је архимандрит Руварац покушао да у својим „Montenegrina“ доказује противно; али је пабирчио податке по разнијем списима без проучавања Млетачке архиве, те има у њој и погрјешнијех тврђења. Покрај тога смањио јој је вриједност и тијем што одриче „Бадње вече“ и заслуге владици Данилу, руши народне идејале, од којега управо почиње нова епоха у Црној Гори, почиње витешка борба с Турцима и пуна независност Црне Горе.

Професор Томић је темељно фактима расвијетлио тамно доба владавине Црнојевића у Црној Гори од 1479—1528 год. Он је пажљиво проучио документе у Млетачкој архиви и друге изворе и прикупио податке, за које се до сада није знало, о

владавини Ивана Црнојевића, његовијех синова: Ђурђа, Стефана и Станинише (Скендер-бега, који се је потурчио), о њиховој зависности од султана и њиховој судбини.

Ниједан српски историк прије Томића није проучио у Млетачкој архиви документе нарочито од 1479 до 1528 године. С тога је и могло опстати до наших дана погрјешно сватање и мишљење у српској историчкој књижевности о независности Црне Горе барем до краја XV вијека. Нови подаци, које је професор Томић изнио у својој расправи, јамачно ће дати нови правац црногорској историји не само од 1479 до 1528 год., него ћа до времена славнога владике Данила Шћепчева Његоша 1697 год. То неће смањити славу ни заслуге садашњој Црној Гори у страховитој борби противу силне турске најезде од времена јунака и патриота, владике Данила, до наших дана.

Расправа је професора г. Томића написана зналачки и објективно тоном какав доличи озбиљнијем писцима; туђе грјешке

хладно спомиње и неке фактима исправља, те јој и то снажи вриједност.

Да је професор Томић покрај тога још истакао границе Црне Горе под владавином Ивана Црнојевића и синова му: Ђурђа, Стефана и Станише (Скендер-бега), још би већу услугу учинио историји Црне Горе. Тако исто, да је што пространије проговорио о поретку и облику унутрашње управе и друштвенога живота у Црној Гори из тога времена, била би за науку не мала добит.

Ну, Томићева је расправа и без тога од не мале историјске вриједности, као што сам горе споменуо. Мишљења сам да је Академија прими и штампа у *Гласу* II. разреда и писцу одреди хонорар какав се даје за расправе у *Гласу*.

у Биограду
15. дек. 1899. год.

Прави члан,
архимандрит
Н. Дучић.

Д. Скупови академије уметности

I. Скуп *25. октобра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* академици *М. Валтровиħ* и *Д. Јенко; Љ. Клериħ* и *Д-р J. Цвијиħ; J. Туроман* и *П. П. Ђорђевиħ; Љ. Ковачевиħ, П. С. Среħковиħ* и *J. Мишковиħ.*

1.

По предлогу секретара оке академије М. Валтровића и академика Љ. Ковачевића одлучено: да започето снимање иницијалâ и шарâ у јеванђељу великога војводе Николе Станојевића настави и доврши професор *Владислав Тителбах.*

2.

По предлогу истога секретара одлучено сазвати нов скуп ове академије на дан 27. октобра 1899. у дворници Вел. Школе и тога дана отворити спремљену изложбу снимака старе српске црквене уметности, које су радили академик *М. Валтровиħ* и проф. *Драг. Милутиновиħ.*

3.

Приказане су *народне песме из Левча*, које је *Тодор Бушетиħ*, учитељ у Пољни,

из народних уста записао и мелодије им нотама означио, како се на *седељкама* у Левчу певају, па је одлучено да музичку страну овога посла оцени академик Д. Јенко.

II. Скуп (у дворници Велике Школе) 27. *октобра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* привремени секретар *П. П. Ђорђевић;* академици: *М. Валтровић, Д. Јенко; Љубомир Клерић, Д-р Ј. Цвијић; Свет. Николајевић, Д-р Вл.Ђорђевић; П. С. Срећковић, Стојан Бошковић, Ј. Мишковић, Ј. Авакумовић;* дописници: *Д-р Свет. Радовановић, Љ. Јовановић.* — Скуп је походио и г. министар просвете и црквених послова *Андра Ђорђевић.*

1.

Изложбу снимака из старих српских цркава и манастира отворио је и г. г. академике и г. министра просвете поздравио секретар ове академије М. Валтровић овим говором:

ГОВОР

КОЈИМ ЈЕ ЗА ЧЛАНОВЕ СРПСКЕ КРАЉ. АКАДЕМИЈЕ ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА АРХИТЕКТОНСКИХ, ЖИВОПИСНИХ И СКУЛПТУРНИХ СНИМАКА ИЗ СТАРИХ СРПСКИХ МАНАСТИРА, 27. ОКТОВРА 1899. ГОДИНЕ

Господо академици!
Господине министре!

Још као слушаоци на техничкој школи у Карлсру'у, пре тридесет и неколико година, мој друг, госп. проф. Драгутин Милутиновић и ја ставили смо били снимање наших црквених, уметничких старина на прво место у нашем програму послова, којима смо мислили бити од користи отаџбини и роду своме. И срећа нас послужи. Бивше Српско Учено Друштво даде нам, на скоро по повратку нашем са стране, прилике да од чести остваримо жељену услугу отаџбини и науци. По одлуци истог друштва, отпочели смо снимање црквених, уметничких старина наших године 1871. У том раду друштво нас је потпомагало и морално и материјално; а радили смо га до године 1884., кад је наше путовање

ради испитивања наших старих манастира, са уметничког гледишта, прекинуто. Од тог доба до данас, за петнаест година, тај посао није настављан. Али је лањском одлуком Српске Краљевске Академије дат изглед за настављање рада; дат је изглед да ће се постићи смер за којим је тежило Српско Учено Друштво, и који је и нама био при раду вазда пред очима; а смер је тај: да се о старој српској црквеној уметности прикупи што опширније и што потпуније градиво, и да се исто објави нашем и страном свету, на разну научну и практичну употребу.

Снимци, које данас овде господи члановима Српске Краљевске Академије излажемо на разгледање, успех су рада на који је утрошено двадесет и два месеца, т. ј. по два месеца школског одмора у току једанаест година. У реду четрнаест година, од године 1871. до 1884., испале су три као неплодне по наш рад. Године 1876. спречио нас је био у раду рат, а године 1877. и 1883. спречише нас послови званичне природе.

Споменици које смо могли до сад проучити, потпуно или од чести само, још не дају историјски преглед развијања црквене архитектуре, живописа и скулптуре у нас, те не дају ни могућности рећи што одређено и заобљено о осталим радовима, који стоје у вези са овим наведеним главним гранама уметничког делања.

До сад проучени манастири и цркве у Србији чине тек мали део од оног знатног броја црквених грађевина, које су у току српске прошлости подизане по разним крајевима садашње Краљевине Србије; а незнатан су готово део од оне множине већих и мањих задужбина по широкој земљи српског народа ван граница Краљевине. До данас снимљене грађевине налазе се поглавито у средњем и југо-источном крају Србије. Пропутовали смо до сад, ради изучавања нашег, округе: крагујевачки, руднички, ужички, крушевачки, топлички и пиротски.

Али нисмо све градиво у њима исцрпли. Бавили смо се поглавито оним грађевинама, за које је предање казивало да су

веома старе; или смо снимали оне, које су биле на путу скоре пропасти, те смо им тако на хартији спасли архитектонски облик и сликани и резани украс њихов.

Ради снимања, походили смо до сад четрдесет и осам црквених грађевина. Међу њима је 12 већих и 36 мањих.

У веће броје се: Студеница, Жича, Ариље и Калинић. Али ни један од ових споменика још није потпуно снимљен и описан. Мораћемо још један пут отићи до њих, јер су обилати архитектонским, живописним и скулптурским градивом.

По осталим крајевима наше отаџбине још нисмо били ради изучавања црквених уметничких споменика. Али, познајући неке податке из туђих вести о њима, држимо да можемо рећи, да ће се тамо наћи примерака, какових још нема заступљених међу нашим снимцима.

Примерци ти носе неке особине, којима се разликују од до сад виђених и проучених споменика. Држимо да ћемо, пошто те крајеве сами будемо прегледали, моћи у тврдо рећи да међу старим црквама у

Краљевини Србији има старијих од Немањина времена, а то су оне које обликом својим подсећају на обрасце стила старохришћанског; даље, да су цркве из доба Немањића разног облика по основу и склопу своме, и да су цркве из времена Лазарева и после њега, готово једнолике по основу, склопу и градиву свом. Та је опаска, у осталом, већ и у ранијим приликама, наглашивана.

Према наведеноме, стари српски црквени споменици у нас моћи ће се ваљда разредити на три групе.

Али даља истраживања, нарочито у још неослобођеним крајевима, лако ће моћи таково груписање оборити и поставити другу основну, природну, историјску поделу.

У данас још неослобођеном, и са уметничког гледишта још неиспитаном делу старе српске државе имаће, колико се из путничких, али нестручних достава дознало, многих црквених грађевина, које ће склопом и обликом својим и градивом од кога су, бити значајни подаци за право сазнавање старе српске црквене уметности.

Тамо, где је било средиште старом српском државном животу, наћи ће се извесно споменици, према којима су ови у данашњој краљевини, већим делом, слаби одјеци.

Најкорисније би, разуме се, по право сазнање старе српске уметности било — истраживања отпочети на споменицима у Старој Србији.

Велико и широко поље отворено је ту истраживалачком раду. Оно чека на поселенике. На њему имаће градива, које ће моћи дати одговора на многа питања о правом животу српског народа прошлих векова, које ће дати могућности да се загледа у право знање и умење народно и које ће моћи показати општу народну духовну тежњу, оличену иначе у оним радовима, којима се научно истраживање и оцењивање у нас данас већ бави.

Поред прикупљања градива снимањем и описивањем, ми смо се по могућству старали и о публикацији наших снимака. Обраћали смо се на тај смер књижарима издавачима у Берлину, Паризу и Лондону. Налазили смо у њих одзива за дело огра-

ничено на скроман број само одабраних снимака. Али на то пристати не могасмо, јер је смер наш да дело наше буде потпуно и свестрано, како би могло послужити као озбиљно и поуздано средство за сазнавање старе српске уметности.

Снимке наше гледали су, у току година, многи страни научењаци, који су у Београду били, и радовали су се њиховој публикацији.

Године 1872. снимци су наши били изложени у Московском Публичном Музеју, и стекли су Српском Ученом Друштву признање и похвалу од стране управе истога Музеја.

Један познат руски научењак био нам је помогао наћи у Паризу поузданог књижара издавача; али се у нас није био примио услов његов, да му Српска влада накнади мањак, ако га буде имао око издавања првих свезака нашега дела.

Да бисмо, после безуспешних покушаја с појединим књижарима, с нашим радом упознали остале издаваче а и страни научени свет, штампали смо године 1878., у

Бечу, мали извештај о нашим снимцима под насловом „*Ο᾽ Πρόδρομος*“. У њему има и једна таблица с нацртима неких снимљених манастира.

У раду око снимања наших уметничких споменика, трудили смо се да их схватимо по свим њиховим значајним белегама у облику и боји, и да све њихове културне и техничке особиие највећом верношћу представимо на хартији. Никад при раду нисмо заборавили да само тачно и верно снимање даје снимку праву употребљивост и научну вредност. У том озбиљном правцу радићемо и даље, кад рад око снимања споменика помоћу Српске Краљевске Академије будемо настављали, чему се с радошћу надамо.

О озбиљној тежњи нашој у снимању, моћи ће се господа академици и сами уверити, разгледајући сад изложене снимке.

Од страних зналаца, који су наше снимке гледали, слушали смо само речи признања. По њиховим речима снимци су рађени не само са сликарском верношћу но и с археолошким разумевањем.

Из манастира Жиче прикупили смо до данас највише иконописног и орнаментског градива.

Студеница нам је дала градива архитектонског и скулптурског. Живопис њен још нисмо разгледали.

То исто можемо рећи и о манастиру Калинићу.

Оба ова споменика мораћемо, ради даљег изучавања, по ново полазити.

Како целим обликом, тако и појединим деловима својим, занимљива је црква градачка. И њен живопис треба још снимити. Осим архитектуре и црквеног живописа, наведени споменици, а и многи други, као: Никоље, Бела Црква, Враћевшница и др., садрже цењених података о ношњи свештених и световних лица, о намештају, оружју и другим стварима од културне вредности.

Снимци наши деле се на две групе. У једну иду они, који би се могли одмах дати на умножавање. Они су израђени или кичицом и бојама — акварели — или су цртани црнилом и пером.

Снимци ти садрже архитектуре, иконе, ликове и орнаменте, и рађени су на месту пред оригиналима.

У другу групу иду на месту с оригинала снимљене скице, на којима су прибележене мере ради доцнијег тачног извођења њихова шестаром и лењиром. Скице те садрже нацрте основа, пресека, архитектонских конструкција и разних делова са снимљених споменика. Њих треба још тачно нацртати и тако спремити за умножавање.

На умножавање пак снимака наших мораће послужити сви начини данашње усавршене штампарске вештине.

Акварелских снимака имамо данас сто четрдесет и пет. Већи међу њима мере по 44 × 30 сантимет., а мањи по 19 × 25 сантиметара. Двадесет и осам акварела представљају иконе, а сто и седам снимке са орнамената, сликаних по луковима и сводовима у цркава.

Међу изложеним снимцима има и шест снимака предела (пејсажа). Они се не броје у градиво за публикацију и грађени су у

времену кад се у црквама није могло радити или кад смо се од рада у црквама одмарали.

Поштујући сваки покушај у нас око снимања старих српских црквених споменика, ми смо поред наших снимака изложили неколико листова из збирке снимака које је године 1846. израдио познати сликар Димитрије Аврамовић. По налогу тадашњег министра просвете прегледао је у току шеснаест дана, од 12-га до 28-га септембра, Раваницу, Манасију и неке порушене црквене грађевине у околини. Уз опис свој приложио је Аврамовић и неколико снимака архитектонских и иконописних, који се сад чувају у Народном Музеју.

Мило нам је што се већ пре педесет година у нас појавила мисао о испитивању наших уметничких старина; што се у овима већ тада ценило градиво за потпуније познавање српске прошлости. Наш данашњи рад само је пространији наставак пре педесет година поникле мисли, и ако у ствари није подстакнут покушајем Аврамовићевим, но управо школама у којима смо се,

мој друг и ја, учили уметности грађења — архитектури.

Овим се само потврђује да по општност добра и корисна мисао угинути неће и не може. Зачету пре 50 година, поновљену нашим предлогом Српском Ученом Друштву пре двадесет и осам година, извршиће је према одлуци својој, у потребном пространству, Српска Краљевска Академија.

Господо Академици!

Снимци, које ћете изволети удостојити Вашега посматрања, препис су са уметничких радова које је у току прошлих векова израдио српски народ, према тежњи душе своје и према јачини духа свога. Радови су ти сведоци свесног и напредног живота. Они су саставни и битни део народног бића. Они су цењена допуна за ону слику, коју се труди да састави о српској прошлости Српска Историја и све друге науке с њоме, које се баве појавама у духовном животу и раду српског народа.

Па како Српска Краљевска Академија штити и потпомаже све те науке због ви-

сока смера њихова, то је природно и праведно што је одлучила да такође штити и потпомаже и издавање снимака са старих српских уметничких споменика.

Тиме је Српска Краљевска Академија признала и потврдила знатно место и вредност уметности у народном животу, и лепо је попунила обим свога великог и важног рада око изучавања старе српске образованости.

Одлуком својом Српска је Краљевска Академија подигла признање, поштовање и цену како себи, тако и целом Српском Народу.

у Београду
27. октобра 1899.

Михаило Валтровић.

По свршетку академикова говора приступљено је разгледању изложених снимака, који су у велико-школској дворници били размештени на 64 табле.

III. Скуп *22. новембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* академици: *М. Валтровић* и *Д. Јенко; J. Туро-*

ман, *Љ. Стојановић* и *П. П. Ђорђевић; Љ. Ковачевић, П. С. Срећковић*, *Гл. Гершић* и *Ст. Бошковић;* дописник *Љ. Јовановић.*

1.

По реферату академика Д. Јенка одлучено примити за Етнографски Зборник записане мелодије народних песама о *седељкама у Левчу,* које је том зборнику наменио учитељ Тодор Бушетић.

2.

По молби проф. Вл. Тителбаха одлучено: обратити се председништву Академијину за одобрење: 1) да се молитељу изда потребна сума новца ради набавке потребнога градива за даљи рад на прецртавању из јеванђеља вел. војводе Ник. Стањевића; и — 2) да се г. Тителбаху стави на расположење за рад једна соба у стану Академијину.

Ђ. Скупови председништва

I. Скуп *11. марта 1899.*, на ком су били: председник *Ј. Ристић*, привремени секретар *Ј. М. Жујовић* и секретари посебних акаде-

мија: *Љ. Клерић, П. П. Ђорђевић, П. С. Срећковић* и *М. Валтровић*.

1.

О захтеву Лексикографскога Одсека да му се повећа сума, одређена овогодишњим буџетом, одлучено изнети га на одлуку целокупној академији, чега ради изискати од Академијина благајника обавештење о средствима раније одређеним за тај одсек.

2.

О предлогу академије природних наука, да се изда на свет спис дописника *Си. Брусине* „Иконографија неогенске малакол. фауне Далмације итд.“, одлучено да се — због недовољних средстава Академијиних — за сада не може извршити, јер би израда његова стала преко 12.000 динара.

3.

Примљене са захвалношћу књиге Академији на дар послане.

4.

Одлучено који ће се примљени чланци штампати у 57. *Гласу* и у 35. и 36. *Сао-*

менику и одобрено дати у штампу XII *Годишњак.*

5.

Одлучено да секретар Академијин овери стање *Академијине књижнице* према инвентару пређ. Српског Ученог Друштва, после чега да се приступи изради новога инвентара.

6.

Према изјави секретаровој о стању Академијине *рукописне збирке* одлучено да се, уз помоћ кога стручног лица, уведу у инвентар и све до сада незаведене србуље и други рукописи.

7.

Одлучено на ново покренути питање (преко министарства просвете и црквених послова) о сазиву раније изабраног одбора за набавку књига за Народну Библиотеку.

II. Скуп *16. марта 1899.*, на ком су били: председник *Ј. Ристић;* чланови: *Љ. Клерић, П. П. Ђорђевић, П. С. Срећковић* и *Ј. М. Жујовић;* академици: *Ј. Туроман, Љ.*

Стојановић, *Андра Николић* и *Љуб. Ковачевић*.

1.

Примљено к знању писмо г. министра просвете и црквених послова од 13. марта 1899., IIБр. 16305., којим извештава Академију, да је позвао библиотекара Народне Библиотеке, да започне рад с одбором за набавку књига, изабраним од Академије и Вел. Школе.

2.

Овлашћен секретар да ред списâ у појединим књигама Академијина *Гласа* удешава тако, како би се књиге што брже довршивале.

3.

Одлучено: а) штампати у 55. *Гласу* чланак Ј. Томића „Покрет Срба у околини Клиса“, а у 36. *Споменику* додатке томе чланку; — б) да цена XI. *Годишњаку* буде пола динара; — в) да се из тога годишњака прештампа некролог митрополиту Михаилу у 50 примерака, који да се даду писцу некролога академику Н. Дучићу.

4.

По жељи министарства просвете одлучено слати му по два примерка од Академијиних издања.

5.

По молби „Друштва за помагање сиромашних и вредних Срба слушалаца у свеучилишту загребачком“ одлучено слати му бесплатно сва издања Академијина.

6.

Уважавајући потребе Лексикографскога Одсека, да му се повећају средства за рад, одлучено предложити целокупној Академији: а) да се на потребе тога одсека може трошити и готовина од поклона Њ. Вел. краља Милана, која је ранијом одлуком Академијином и намењена изради *Речника српскога књижевног језика;* — б) да се на обавезнице државнога зајма, у које је тај поклон претворен, учини позајмица из фонда за Академијин дом, којим Академија рукује; — в) да приплод од тих обавезница од сада утиче у фонад за Академијин дом; — г) да се позајмљена сума преда Управи

фондова и отуда према потреби у мањим партијама изузимље.

III. Скуп 5 *априла 1890.*, на ком су били: председник *J. Ристић;* чланови: *П. С. Срећковић* и *J. М. Жујовић;* и академици: *Љ. Ковачевић*, *Н. Дучић* и *Ст. Бошковић.*

1.

Са захвалношћу примљена знању одлука г. министра просвете и црквених послова, да се у Дом Стевче Михаиловића, намењен Народном Музеју, привремено смести и јестественички *Музеј српске земље.*

2.

Одлучено набавити за Академијину књижницу ново (париско) издање *Ремскога јеванђеља.*

3.

Одлучено да се „Преглед истор. извора о кнезу Лазару и о Краљ. Марку“ од П. С. Срећковића штампа у 36. *Споменику.*

IV. Скуп 24. *маја 1899.*, на ком су били чланови председништва: *Љ. Клерић*, *П. П.*

Ђорђевић, *П. С. Срећковић*, *М. Валтровић* и *Ј. М. Жујовић*.

1.

Примљен к знању извештај г. К. Коњевића, адвоката из Сомбора, о стању парнице која се води око наслеђа пок. Уроша Јовановића, завештаног пређашњем Српском Ученом Друштву.

2.

Одређени су хонорари: академику *В. Јагићу* за расправу „Хиландарски Типик и његов грчки извор“ по 100 дин. од штампана табака, и проф. *Б. Тирићу* за „Прилоге српској историји“ по 50 динара од штампана табака.

3.

Прихваћена је понуда уредништва журнала „Echos d' Orient“ за размену издања, те одлучено да се библиотеци калуђера августинаца у Цариграду шаљу сва издања II. разреда.

4.

Одлучено да се спис „Вук Стеф. Караџић“ од Љуб. Стојановића, који је од-

штампан из 55. *Гласа*, продаје
динара.

5.

Прочитано је писмо г. ђенера
Грујића, почасног члана С. Кр. Ак
којим одговара на понуду Академ
радо пристаје да заступа Акаде
прослави стогодишњице великога
песника Пушкина у Петрограду.

6.

Прочитан је телеграфски позив п
ника руске штампе, да Академија
своје изасланике на Пушкинову
вину у Петрограду; одлучено тел
захвалити на позиву.

7.

Прочитан је позив Одбора за п
педесетогодишњице књижевнога р
ског песника и академика Ј. Јов
Змаја у Загребу, и према ранијој
на скупу целокупне академије о
послати на ту светковину, која ће
Загребу 12. јуна о. г., два академ
изасланике Академијине.

8.

Примљене са захвалношћу књиге, Академији послате на дар.

V. Скуп *30. јуна 1899.*, на ком су били чланови председништва: *Љ. Клерић, П. П. Ђорђевић, П. С. Срећковић* и *J. M. Жујовић;* и академици: *J. Туроман, А. Николић* и *Г. Гершић.*

1.

Примљен је к знању писмени извештај ђенерала Саве Грујића о том како је заступао Академију на Пушкиновој стогодишњој светковини у Петрограду.

2.

Примљен је к знању усмени извештај Академијиних изасланика Гл. Гершића и П. П. Ђорђевића о њихову суделовању на Змајевој прослави у Загребу.

3.

Прочитан је и примљен к знању извештај Одбора за Мариновићеву задужбину, по ком је награда из те задужбине за ову годину досуђена спису пок. Свет. Ранко-

вића „Порушени идеали". Како се
предвиђених прилика није могао
свечани скуп Академијин на дан
одлучено да се он закаже доцниј
овогодишњега летњег распуста.

4.

Одређено да цена књизи „Дубр
османско царство, I" буде динар

5.

На име награде писцу „Дубро
османског царства" одређено по 7
од штампана табака за расправу
динара за документе у овом спис

6.

Изасланицима Академијиним о
Змајевој у Загребу одређено свега
тина динара у накнаду учињен
шкова.

7.

Одобрени су издаци на коричен
спедовање књига и на мање опра
демијина стана.

8.

Одлучено дати у штампу за 36. *Споменик* рукописе намењене Споменику другога разреда, а тако и рукопис Ник. С. Петровића „Покушај за франц. библиографију о Србима и Хрватима“ као засебну књигу.

VI. Скуп *10. септембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић* и чланови: *Љ. Клерић, П. П. Ђорђевић* и *М. Валтровић*.

1.

Примљено к знању саопштење да је Њ. Вел. Краљ превисоким указом од 1. о. м. благоволео поставити за председника С. Кр. Академије правога члана *С. М. Лозанића*, коме је г. министар просвете и црквв. послова актом од 6. о. м., ПБр. 9235., одредио награде 1800 динара годишње.

2.

По молби професора *Драг. С. Милутиновића* одлучено порадити код г. министра просвете и црквених послова, да се молиоцу одобри једногодишњи изостанак од редовне му професорске дужности у Вел. Школи,

да би за то време могао наставити рад започет с академиком М. Валтровићем на снимању споменика старе српске архитектуре, скулптуре и живописа.

3.

Прочитане су телеграфске изјаве жаљења за смрћу пређашњега председника Академијина *Јов. Ристића* од наставника учитељске школе у Алексинцу и од наставника гимназије Господара Јеврема Обреновића у Шапцу.

VII. Скуп *22. септембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниќ* и чланови: *Љ. Клериќ, П. П. Ђорђевиќ* и *М. Валтровиќ*.

Прочитано писмо Управе фондова од 18. о. м., Бр. 17624., о стању оних застарелих фондова, који би се, према законодавној одлуци од 16. фебруара 1896. год., могли уступити С. Кр. Академији на подизање Дома за С. Кр. Академију, Нар. Библиотеку и Музеј Српске Земље; одлучено замолити г. министра просвете и црквених

послова, да изради највише одобрење за пренос тих фондова у својину Академијину.

2.

Председник реферује у каквом је стању *Академијина књижница*, те предлаже да се приступи њеном уређењу; одлучено предложити целокупној Академији да избере још једнога привременог секретара, чија би дужност била: старати се о штампању Академијиних издања и руковати њеном књижницом.

3.

Одлучено учинити по молби управе Нар. Позоришта: да јој се за неко време стави на расположење збирка Шлезингерових музичких радова.

4.

По молби Гргура Јакшића, држ. питомца, одобрено му да може, ради својих студија, разгледати у Академијину стану рукописе Рада Вучинића.

5.

Професору Милутину Драгутиновићу одобрено да у Академијину стану прегледа и,

по потреби, препише Доситијева писма из збирке П. Соларића.

VIII. Скуп *4. октобра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић* и чланови: *Љ. Клерић* и *П. П. Ђорђевић*.

1.

Ради извршења одлуке целокупне Академије о уређењу Академијине књижнице одлучено: поставити за помоћника библиотекару г. Јашу М. Продановића, пређашњег професора, с месечном платом од 120 динара, која ће му се издавати док се не доврши уређење Академијине књижнице.

2.

Да би Академијина *историјска архива* и *рукописна збирка* могле постати приступне и ширим научним круговима, одлучено: на првом заједничком скупу академије философских и академије друштвених наука покренути питање о уређењу поменуте архиве и збирке.

3.

Да би сазивање *академијских скупова* ишло неким утврђеним редом, одлучено:

сазивати свакога првог понедељника у месецу скуп академије природних наука; другога понедељника — академије философских; трећега — академије друштвених наука; четвртога — академије уметности; скупове пак целокупне академије и председништва сазивати по потреби.

4.

По саопштењу београдскога првост. суда да је пок. *Дим. Стаменковић,* београдски трговац, оставио по смрти својој књижевну задужбину од 300.000 динара, којом Академија треба да управља, — одлучено поставити питање целокупној Академији: прима ли се она дужносги, поверене јој Стаменковићевим завештањем?

5.

Како је досадашњи *писар Академијин* дао оставку, одлучено: примити за новога писара г. Малишу Радовића, свршеног философа, с платом од 60 динара месечно.

6.

По предлогу Етнографског одбора одобрено дати г. *Виду Вулетићу Вукасовићу,*

на име хонорара за послате прилоге, оне књиге Академијиних издања које тај одбор буде одредио.

7.

Ради бржега споразумевања с државном штампаријом и с другим установама у Београду одлучено: увести Академију у телефонску мрежу београдску.

IX. Скуп *18. октобра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* чланови председништва: *П. С. Среħковиħ*, *М. Валтровиħ* и *П. П. Ђорђевиħ;* академици: *Д-р Ј. Цвијиħ, Љ. Стојановиħ, Љ. Ковачевиħ, Ст. Бошковиħ*, *Ј. Мишковиħ* и дописник *Љ. Јовановиħ*.

Како академик архимандрит *Н. Дучиħ* данас прославља педесетогодишњицу свога духовничког и четрдесетогодишњицу књижевничког рада, би одлучено: да председништво корпоративно честита академику данашњу славу.

X. Скуп *25. октобра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* секретари: *Љ. Клериħ*, *П. П. Ђорђевиħ*, *П. С.*

Срећковић и *Мих. Валтровић;* академици: *Д-р Ј. Цвијић, Ј. Туроман, Љ. Ковачевић, Ј. Мишковић* и *Д. Јенко.*

1.

Прочитана је представка управе *Лексикографског одсека* о потреби да се на рад у том одсеку за годину 1900. одреди 5000 динара из редовнога буџета Академијина, јер ће сума за то одређена из поклона Њ. Вел. краља Милана бити исцрпена до краја ове године. Тим поводом је покренуто питање о целокупном буџету Академијину за год. 1900., па је одлучено:

а) спремити, за целокупну Академију, нацрт буџета за 1900. годину, у који унети, покрај редовних издатака: на стан, на плате особљу, на канцел. трошкове, на хонораре за редовна издања, — још и суме, потребне за рад у Лексикогр. одсеку, за штампање снимака старе српске архитектуре, скулптуре и живописа, на рад у Етнографском одбору, на издавање „Историјског зборника“ и на коричење и попуњавање дела у Академијиној књижници;

б) обратити се писменом представком г. министру просвете и црквених послова, да на име државне помоћи и станарине Академији за 1900. годину унесе у државни буџет најмање суму од 30.000 динара и да у државној штампарији отвори Академији кредита за штампање њених издања најмање за 15.000 динара.

2.

У накнаду за стан који се Академијину служитељу Живку Младеновићу за сада не може дати у самој Академији — одлучено издавати му од 1. новембра о. г. на име плате по 90 динара месечно.

XI. Скуп *15. новембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* секретари: *Љ. Клериħ, П. С. Среħковиħ, П. П. Ђорђевиħ* и *М. Валтровиħ;* академици: *Ј. Туроман, Љ. Ковачевиħ* и *Ст. Бошковиħ* и дописник *Љ. Јовановиħ.*

1.

По понуди *Етнографског музеја чешкословенског* у Прагу о размени издања тога

друштва за издања С. Кр. Академије — одлучено: послати му досадашња и слати му од сада сва издања другога разреда.

2.

Молбу проф. Миленка Вукићевића, да му се одреди хонорар за регистар који је израдио уз I. и II. књигу Баталакине „Историје српскога устанка“ — одлучено упутити Одбору за издање Баталакине историје.

3.

Одлучено да продајна цена буде: 57. *Гласу* и 34. *Споменику* по два динара, а *Пирховом путовању по Србији 1829. год.* динар и по.

XII. Скуп *22. новембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* секретари: *П. П. Ђорђевиħ*, *П. С. Среħковиħ* и *М. Валтровиħ;* академици: *Ј. Туроман*, *Љ. Ковачевиħ, Гл. Гершиħ*, *Ст. Бошковиħ* и *Д. Јенко* и дописник *Љ. Јовановиħ.*

1.

По молби проф. *Јов. Н. Томиħа* одлучено допустити му да из Академијине истор.

архиве може преписати два писма која се тичу историје Алексинца.

2.

По предлогу Академије уметности одлучено: а) издати проф. *Вл. Тителбаху* до 150 дин. на име набавке материјала за рад на прецртавању с јеванђеља вел. војводе Ник. Стањевића; б) уступити истоме господину за рад једну собу у стану Академијину.

3.

Усвајајући одлуку Академије друштвених наука, одобрено издати проф. *Мих. Гавриловићу* на име помоћи за исписивање историјске грађе из париских архива до 600 динара.

4.

Са захвалношћу примљене књиге, Академији послате на дар.

XIII. Скуп *1. децембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* секретари: *Љ. Клерић, П. П. Ђорђевић, П. С. Срећковић* и *М. Валтровић;* академици: *Д. Нешић, Д-р. Ј. Цвијић* и *Д-р М. Петровић.*

1.

Прочитана је молба проф. *Вл. Тителбаха*, да му се за прецртавање иницијала и шара у јеванђељу вел. војводе Ник. Стањевића плати по четири динара просечно од слике, свега за 336 слика 1452 динара, у коју би суму ушло и одређених 150 динара на набивку материјала за рад. Како је буџет Академијин за г. 1899. сав исцрпен, а за сада се још не зна каквим ће средствима Академија располагати у новој години, би одлучено: по молби г. Тителбаха донети коначну одлуку, пошто Академија буде извештена о државној помоћи за 1900. годину и она утврди свој буџет за ту годину.

2.

По предлогу Академије природних наука одлучено: сазвати *свечане скупове* за проглас нових академика, и то: 2. јануара 1900. г. за академика *Д-ра Ј. Цвијића*, а 9. истог месеца за академика *Д-ра М. Петровића*.

3.

Са захвалношћу примљене књиге, Академији на дар послате.

XIV. Скуп *10. децембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић* и секретари: *Љ. Клерић*, *П. П. Ђорђевић*, *П. С. Срећковић* и *М. Валтровић*.

1.

Председник јавља да је од Његовог Величанства Краља и од Њ. Вел. Краља Милана добио ове телеграфске одговоре на честитке, изјављене им о њихову крсном имену св. Николи:

Од срца благодарим Академији наука на честитању славе и на лепим жељама.

Александар.

Поносећи се честитањима Краљевске академије, ја јој и вама срдачно захваљујем.

Милан.

Председникове честитке гласиле су:

Његовом Величанству Краљу Александру I,

Меран.

Данас, о крсном имену Дома Обреновића, хита и Српска Краљевска Академија да у највећој одности поднесе своја честитања

своме Краљу Заштитнику, желећи Му дуг живот на срећу миле нам домовине и на славу српске науке.

Председник
Срп. Краљ. Академије,
С. М. Лозанић.

Његовом Величанству Краљу Милану,

Ниш.

Данас, о крсном имену Дома Обреновића, хита и Српска Краљевска Академија да у највећој понизности поднесе своја честитања своме Краљу Основаоцу, желећи Му дуг живот, на славу Његовога узвишеног Сина, милог нам Господара.

Председник
Срп. Краљ. Академије,
С. М. Лозанић.

Одговори Њихових Величанстава примљени су к повољном знању.

2.

По молбама библиотеке петроградскога свеучилишта и Словенског добротворног друштва у Петрограду одлучено: првој послати по један примерак тражених књига

Гласника Срп. Ученог Друштва, колико их буде у Академијину магазину; другом продужити и у 1900. год. слање Академијиних издања као и до сада.

3.

По благајникову предлогу одлучено издати под закуп леденицу Академијину досадашњем закупцу и за годину 1900. по исту цену, коју је и до сада плаћао.

XV. Скуп *29. децембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* секретари: *Љ. Клерић, П. П. Ђорђевић, П. С. Срећковић* и *М. Валтровић;* и академици: *Д-р Ј. Цвијић* и *Ј. Туроман.*

1.

Писцима чланака „Мојсије Петровић, митрополит београдски“ и „Записци Марина Мар. Кабоге,“ штампаних у 34. *Споменику*, одређено на име хонорара по педесет динара од штампана табака.

2.

По молби гимназијске дружине *Подмладак* у Крагујевцу одлучено: послати до-

садашња и слати од сада сва нова издања књижници те дружине преко директора гимназије Кнеза Милоша Великог у Крагујевцу.

XVI. Скуп *17. јануара 1900.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* секретари *П. П. Ђорђевиħ* и *П. С. Среħковиħ;* и академици: *Д. Нешиħ, J. Туроман, Љ. Стојановиħ* и *Ст. Бошковиħ.*

1.

Прихваћена је понуда русинског друштва у Лавову *Науково товариство імени Шевченка*, да му се пошљу, и од сада шаљу, сва издања С. Кр. Академије у размену за његова издања.

2.

Примљене са захвалношћу књиге, Академији на дар послате.

XVII. Скуп *24. јануара 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* секретари: *Љ. Клериħ*, *П. П. Ђорђевиħ* и *П. С. Среħковиħ;* академици: *Д. Нешиħ, Д-р J. Цвијиħ и Д-р М. Петровиħ.*

1.

За чланак пок. Свет. Вуловића „О словенским рукописима у софијској Народној Библиотеци,“ који је наштампан у 57. *Споменику*, одређено хонорара по осамдесет динара од штампана табака.

2.

Професору С. Н. Томићу одобрено да може у Академијиној историјској архиви разгледати и, по потреби, исписати неке документе из рукописа Баталакиних и Вучинићевих.

3.

По молби Академијина председника, а на основу чл. 9. Академијиног пословника, одобрено да се његова расправа „Хемијске комбинације“ може оштампати из 59. *Гласа*, о трошку пишчеву, у сто примерака.

XVIII. Скуп *14. фебруара 1900.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ*, секретари: *Љ. Клериħ* и *П. П. Ђорђевиħ*; академици: *J. Туроман*, *Љ. Ковачевиħ*, *М. Ђ. Милићевиħ*, *Ст. Бошковиħ* и *Љ. Јовановиħ*; дописник *Д-р Свет. Радовановиħ*.

1.

Примљено са захвалношћу саопштење г. министра просвете и црквених послова, да су највишим Краљевим указом од 11-ог фебруара 1900. г. уступљени за подизање *Дома за С. Кр. Академију, Нар. Библиотеку и Музеј Сриске Земље* застарели и беспредметни фондови: „За погорелце школа сарајевских,“ „Милостиња за добегле из Турске“ и „За пострадале из Турске,“ који су на руковању код Управе фондова. Још је одлучено известити о том и целокупну Академију, те и покренути питање о подизању Дома Академијина.

2.

Писмом старатељског судије за град Београд извештена је Академија: да је, према завештању пок. Димитрија Стаменковића, трговца београдског, предато Управи фондова на приплод 300.000 динара у злату основне главнице и 5600 динара нараслог интереса до 31. децембра 1899. г., да се тим новцем, кад достигне суму од 400.000 динара, оснује *Књижевни фонд Димитрија*

Стаменковића, над којим ће тада С. Кр. Академија водити надзор и, у смислу покојникова завештања, руковати годишњим приплодом његовим. Одлучено известити о том и целокупну академију.

3.

За израду географских и геолошких карата, скица и профила уз расправе академика Д-ра Ј. Цвијића и проф. С. Урошевића, које су штампане у 57. *Гласу,* одређено издати на име хонорара: првоме, за 12 скица и карата, 350 динара; другоме, за једну скицу и једну карту, седамдесет динара.

4.

Управа *Српске Књижевне Задруге* нуди своја издања у размену за Академијина; одлучено примити понуду и Срп. Књ. Задрузи послати досадашња и слати јој сва нова издања Академијина.

5.

По молби уредништва *Нове Искре* одлучено слати му, ради објављивања у листу нова издања Академијина.

6.

Примљене са захвалношћу књиге, Академији послате на дар.

Е. Скупови целокупне Академије

I. Скуп *18. марта 1899.*, на ком су били: председник *Ј. Ристић* и академици: *Љ. Клерић, Ј. М. Жујовић; Ј. Туроман, П. П. Ђорђевић, А. Николић; Љ. Ковачевић, П. С. Срећковић, Ст. Бошковић, Гл. Гершић; Д. Јенко.*

1.

Примајући знању наредбу г. министра просвете и црквених послова, да се на штампање Академијиних издања отвори код управе државне штампарије накнадного кредита за 9000 динара, — одлучено изјавити г. министру на том акту нарочиту захвалност.

2.

Прочитано је писмо Д-ра Мих. Петровића, професора Вел. Школе, којим захваљује Академији што га је одликовала избором за свога правога члана.

3.

Према представци Лексикографскога одсека од 8. марта 1899. год., да му је одређена сума (2000 дин.) на црпење речничке грађе и на откупљивање збирака народних речи недовољна, председништво предлаже целокупној академији да се на рад у том одсеку може трошити и готовина од ранијега поклона Њ. Вел. Краља Милана, како је Академија у своје време и била одлучила; али, како је та готовина претворена у обавезнице српскога државног зајма, чији је курс сада тако низак, да би се продајом њиховом Академији велика штета нанела, — председништво даље предлаже: да се те обавезнице за сада не продају, већ да се уступе фонду за дом Академијин као залога за позајмицу, која не сме бити већа од данашње вредности њихове; та би позајмљена сума и даље стајала у Управи фондова, одакле би се према потреби у партијама изузимала; приплод пак од заложених обавезница да утиче у фонад за дом Академијин.

После дужег обавештења о овој ствари Академија је усвојила изнети предлог свога председништва, али с овим допунама:

а) да одлука о позајмици вреди само за ову годину, после које да се питање коначно расправи;

б) да се предложена позајмица изврши до краја о. м., како рад у одсеку не би застајао; и

в) да се на послове Лексикогр. одсека у овој години може утрошити до 6000 дин.

II. Скуп *13. маја 1899.*, на ком су били: председник *Ј. Ристић;* чланови: *Д-р Вл. Ђорђевић, Ј. Туроман, Љ. Стојановић, П. П. Ђорђевић; П. С. Срећковић, Ст. Бошковић, Гл. Гершић, Ј. Мишковић; М. Валтровић* и *Д. Јенко;* привр. секретар *Ј. М. Жујовић.*

1.

По молби академика П. П. Ђорђевића да се ослободи поверене му дужности председничке у *Одбору за Мариновићеву задужбину,* Академија је њега ослободила старатељства и председништва у том од-

бору, и те дужности поверила академику и привр. секретару J. M. Жујовићу.

2.

Изнесен је предлог *Етнографског одбора* да се повећа кредит, овогодишњим буџетом Академијиним одређен за рад у одбору, коју потребу нарочито изискује нови посао — испитивање селâ у српским земљама, — уведен уласком у одбор академика Д-ра J. Цвијића; Академија је одлучила: да се на рад у Етногр. одбору може издати у овој години још 1000 динара, и то из партије, раније одређене Лексикогр. Одсеку.

3.

Примљен је к знању извештај Академијина благајника о том како је извршио Академијину одлуку о позајмици *Лексикографском одсеку* на залогу 20 обавезница српског државног зајма, чиме је том одсеку стављено на расположење 6812 дин.

4.

Поводом питања о прослави педесетогодишњега књижевног рада академика J.

Јовановића Змаја — Академија је, после дужега саветовања, одлучила: овлашћује се председништво да у прославама именованог академика суделује изасланицима и поздравним телеграмима.

5.

На позив царске Академије наука у Петрограду за суделовање у прослави стогодишњице великога руског песника *А. С. Пушкина* — одлучено: послати поздравни телеграм и замолити почасног члана, ђенерала С. Грујића, да при свечаности у Петрограду представља С. Кр. Академију.

III. Скуп *24. августа 1899.*, на ком су били академици: *Љ. Клерић, С. М. Лозаник: Ст. Новаковић, П. П. Ђорђевић; Љ. Ковачевић, П. С. Срећковић, М. Ђ. Миличевић, Н. Дучић, Ј. Мишковић; М. Валтровић* и *Д. Јенко.*

1.

Како привр. секретар Академијин Ј. М. Жујовић није у Београду, овај скуп је сазвао академик Љ. Клерић, као секретар прве по реду стручне академије, те објав-

љује тежак удар који је задесио Срп. Кр. Академију смрћу председника јој *Јована Ристића,* који је преминуо 23. августа у 4 и по часа по подне.

Саслушавши овај тужни глас, академици устајањем и речима „Бог да му душу прости!“ изјавише своје велико жаљење за многозаслужним покојником.

2.

Извештена да ће смртни остаци покојникови бити сахрањени о државном трошку, те да је за то састављен и нарочити одбор, кога је члан и академик Љ. Ковачевић, Академија је, после краткога саветовања, одлучила да при сахрани суделује на овај начин:

а) да сви академици, у црнини, буду на спроводу и том приликом укажу покојнику почасти, утврђене програмом државног одбора;

б) да се у име С. Кр. Академије опрости с покојником академик П. С. Срећковић на месту које буде програмом одређено; и

в) да се на одар покојников стави леп венац од природна цвећа с натписом (злат-

ним словима на црној траци): „Српска Краљ. Академија своме председнику Јовану Ристићу 23. августа 1899. у Београду“.

IV. Скуп 27. *септембра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ* и академици: *Љ. Клериħ, Д-р Ј. Цвијиħ, Д-р М. Петровиħ; Ј. Туроман, Љ. Стојановиħ, П. П. Ђорђевиħ; Љ. Ковачевиħ, М. Ђ. Милиħевиħ, Ст. Бошковиħ, Гл. Гершиħ, Н. Дучиħ, Ј. Мишковиħ; Д. Јенко.*

1.

Председник износи предлог Академијина председништва: да се ради бољег отправљања Академијиних послова и ради уређења Академијине књижнице избере још један привремени секретар.

Налазећи да је изнети предлог уместан, Академија је, на основу чл. 24. свога Пословника, одлучила:

1.) да се избере и други привремени секретар, чија би дужност била: старати се о штампању свих академских издања, надгледати уређење Академијине књижнице и руковати њоме;

2.) да првом секретару буде дужност: вршити Академијину администрацију, водити записнике академ. скупова и руковати Академијином благајницом;

3.) да се досадашњи Академијин благајник задржи у својој дужности до повратка првога секретара, до ког времена ће овога у вршењу Академијине администрације замењивати други секретар.

2.

За другога привременог секретара Академија бира академика П. П. Ђорђевића и одређује му награду, колику има и први секретар.

3.

Председник извештава Академију, да је код г. министра просвете и црквених послова учинио потребан корак да се Академији, на основу Највишег решења од 17. фебруара 1896., ставе на расположење застарели фондови, који се налазе на руковању код Управе фондова и који, према писму те управе од 18. о. м., Бр. 17624., износе суму од *339.473·01 дин. у злату.*

Академија прима знању овај извештај и препоручује председништву да и даље чини што треба, како би ти фондови што пре прешли у својину Академијину.

V. Скуп *11. октобра 1899.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ* и академици: *Љ. Клериħ, М. Ђ. Милиħевиħ, Љ. Ковачевиħ, Ј. Мишковиħ, Ст. Бошковиħ, М. Валтровиħ* и *Д. Јенко*, и привр. секретар *П. П. Ђорђевиħ*.

Прочитано је писмо старатељског судије београдског првостепеног суда од 21./IX. 1899., Бр. 19695. — М.Бр.4817., којим се Академији доставља препис тестамента пок. Димитрија Стаменковића, београдског трговца, и она се позива да одреди ко ће се у име Академијино код суда изјаснити о том тестаменту кад буде време за то. Пошто је и цео тестаменат прочитан, Академија одлучи:

1.) примити на руковање задужбину пок. Дим. Стаменковића по одредбама у тестаменту означеним;

2.) известити о овој одлуци и г. министра просвете и црквв. послова;

3.) јавити београдском првостепеном суду да ће се о тестаменту у своје време код суда изјаснити г. С. Лозанић, Академијин председник.

VI. Скуп *9. јануара 1900. год.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ* и академици: *Д. Нешиħ*, *Љ. Клериħ*, *Д-р J. Цвијиħ*, *Д-р М. Петровиħ*; *J. Туроман*, *Љ. Стојановиħ*, *П. П. Ђорђевиħ*; *П. С. Срећковиħ*, *Ст. Бошковиħ* и *М. Валтровиħ*.

1.

Председник приказа одговоре Њихових Величанстава Краља и Краља Милана, које је добио о новој години:

Председнику Академије Наука.

Срдачно благодарим, господине председниче, и вама и господи члановима Академије на честитању и лепим жељама.

Александар.

Г. Сими Лозанићу.

Срдачна хвала Краљевској академији на пажњи.

Милан.

Поздрави. којима је председник Њиховим Величанствима (телеграфски) честитао нову годину, гласе:

Његовом Величанству Краљу Александру I

Ниш.

Српска Краљевска Академија усуђује се у највећој оданости поднети честитања своме Краљу Заштитнику о новој 1900. години, желећи Му дуг живот на срећу и славу миле нам домовине.

Председник
С. М. Лозанић.

Његовом Величанству Краљу Милану,

Ниш.

Српска Краљевска Академија усуђује се у највећој понизности поднети честитања своме Краљу Основаоцу о новој 1900. години, желећи Му дуг живот на славу

узвишеног Му Сина, милога нам Господара.

Председник
С. М. Лозанић.

И високе одговоре и председникове поздраве Академија је примила на повољно знање.

2.

Од тројице на лањском годишњем скупу одређених прегледача Академијиних рачуна сада су двојица у немогућности да тај посао изврше, јер је одређени академик Лозанић још у прошастој години постао Академијин председник, а академик Ј. Мишковић није сада у Београду: зато треба на њихова места изабрати друга два академика за преглед рачуна и имовног стања Академијина у 1899. години. Академија одлучује: да академици М. Валтровић и Д-р Ј. Цвијић, с раније одређеним прегледачем рачуна, академиком Љ. Стојановићем, тај посао ураде и за овогодишњи главни скуп Академији извештај поднесу.

3.

Да би се знало колико кандидата сваки академик може предлагати за нове чланове

Академије, као и да би сви академици, који у време главног годишњег скупа неће бити у Београду, могли за времена послати своје гласове, а имајући на уму и рок, прописан последњим одељком чл. 26. основног закона о Академији, — Академија је, после краћег саветовања, одлучила:

1.) да се ове године, према закону и према пословнику Академијину, могу изабрати: три академика и осам дописника;

2.) да се кандидовање нових чланова прима до 26. о. м. закључно; — и

3.) да главни годишњи скуп Академијин буде 7. фебруара ове године.

VII. Скуп *22. фебруара 1900. г.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* привремени секретар *П. П. Ђорђевиħ;* академици: *Љ. Клериħ*, *J. Туроман*, *Љ. Стојановиħ, Љ. Ковачевиħ, М. Ђ. Милиħевиħ*, *П. С. Среħковиħ*, *Ст. Бошковиħ, J. Авакумовиħ* и *Д. Јенко.*

1.

Председник јавља тужан глас, да је 21. фебруара 1900. год. у 4 часа после подне преминуо академик *Н. Дучиħ,* архимандрит.

Академија, дубоко потресена овим својим губитком, изјави речима „Бог да му душу прости!“ жаљење за незаборављеним другом.

2.

Да би се одужила успомени покојниковој приликом његове сахране, Академија доноси ове одлуке:

1.) да се на самртников одар положи венац од природна цвећа с црним тракама, на којима ће стајати речи: *Српска Краљевска Академија своме правом члану Никифору Дучићу, архимандриту;*

2.) да сви академици, у црном оделу, суделују на погребу покојникову 23. фебруара 1900. г. по програму нарочито изабраног одбора (од академије, министарства просвете и беогр. свештенства);

3.) да се по свршеном опелу у цркви опрости с покојником, у име С. Кр. Академије, академик Љ. Јовановић.

3.

У вези с предњим изразима свога жаљења Академија је даље, једногласно, одлучила:

1.) да се у знак жалости истакне црна застава на стану Академијину;

2.) да се о смрти покојниковој известе телеграфским путем све иностране академије и учена друштва којих је он за живота био члан.

Ж. Главни годишњи скуп

I. Скуп 7. *фебруара 1900.* У почетку су били: председник *С. М. Лозанић* и академици: *Д. Нешић*, *Љуб. Клерић*, *Д-р Мих. Петровић; Д-р Вл. Ђорђевић*, *J. Туроман*, *Љ. Стојановић*, *П. П. Ђорђевић; М. Ђ. Миличевић*, *Љуб. Ковачевић*, *П. С. Срећковић*, *J. Авакумовић*, арх. *Н. Дучић* и *Д. Јенко;* доцније је дошао и академик *Ст. Бошковић*.

1.

Ради избора нових чланова Академије послали су писмене гласове академици: *J. М. Жујовић*, *Д-р J. Цвијић; Ч. Мијатовић*, *Гл. Гершић*, *J. Мишковић; М. Бан*, *Мих. Валтровић и J. Јовановић Змај*.

Како су бројем академика који су на скуп дошли и бројем академика који су

писмене гласове послали испуњене одредбе чл. 25. основног закона и чл. 37. пословника Академијиног, — одлучено је:

1.) да је овај скуп пуноважан за бирање нових чланова;

2.) да ће за члана бити изабран онај од раније предложених кандидата, који добије 15 гласова.

2.

Прочитани су предлози академика арх. Н. Дучића, П. С. Срећковића, С. М. Лозанића и другова, Ст. Бошковића и Љ. Ковачевића, којима је за избор три права члана предложено шест, а за избор осам дописних чланова — деветнаест српских и страних књижевника. Затим је приступљено бирању правих чланова, и тајним гласањем, са 16 гласова противу шест, изабран је: за правога члана досадашњи дописни члан Срп. Краљ. Академије *Љубомир Јовановић*, професор у Београду.

3.

За време даљег гласања дошао је и академик *Ст. Бошковић*, чиме је изборни скуп за један глас увећан, те је, на основу чл.

25. основног закона и чл. 37. Академијиног пословника, одлучено: да ће за члана бити изабран онај кандидат, на кога падне 16 гласова.

4.

При настављеном гласању за праве и за дописне чланове добио је шеснаест гласова противу седам и тиме изабран: за дописнога члана досадашњи почасни члан С. Кр. Академије *Г. Н. Златарски,* професор у Софији.

5.

Како су нека г. г. академици предлагали да би, држећи се одредбе члана 40. Академијиног пословника, бирање чланова требало поновити дајбуди за оне кандидате, који су на првом гласању добили више од 10 гласова, скуп је већином гласова одлучио: не приступати новом гласању ни за кога од предложених кандидата.

6.

Према прописима чл. 25. основног закона и чл. 33. Академијиног пословника приступљено је избору стручних секретара

Академијиних за 1900. годину, па је одлучено:

1.) да академик Д. Нешић буде секретар академије природних наука;

2.) академик Љ. Стојановић — секретар академије философских наука;

3.) академик Љ. Ковачевић — секретар академије друштвених наука; и

4.) академик М. Валтровић — секретар академије уметности.

7.

По пропису чл. 33. Академијина пословника одлучено је: да академици Д-р Ј. Цвијић, Д-р Мих. Петровић и Ј. Туроман прегледају Академијине рачуне за 1900. годину.

8.

Према извештају Академијина председништва скуп је одлучио:

1.) одобравају се предложене размене издања с друштвима, установама и уредништвима, која су се у прошлој години јављала за везу тим путем са Срп. Краљ. Академијом;

2.) одобрава се давање на поклон Академијиних издања књижницама трију друштава, која су се тога ради у прошлој години с молбом обраћала Академији;

II. Скуп *19. фебруара 1900. г.* (наставак скупа од 7. фебруара); били су: председник *С. М. Лозаниħ*, академици: *Љ. Клериħ*, *J. Туроман*, *Љ. Стојановиħ*, *П. П. Ђорђевиħ*, *Љ. Ковачевиħ*, *П. С. Среħковиħ*, *Ст. Бошковиħ*, *Љ. Јовановиħ* и *Д. Јенко*.

1.

Прочитан је спремљени извештај о раду С. Кр. Академије и њених одбора у год. 1899., па је одлучено: усваја се да то буде Академијин извештај на свечаном годишњем скупу 22. фебруара ове год.

2.

Прочитан је извештај одређених прегледача Академијиних рачуна за год. 1899., па је одлучено:

а.) усваја се прочитани извештај и тиме издаје председништву и благајнику разрешница за год. 1899.;

б.) да се и овај извештај прочита на годишњем свечаном скупу 22. фебруара ове године.

3.

Прочитана су четири кратка некролога једнога правога, једнога дописног и двојице почасних чланова Академијиних, који су преминули у 1899. г., па је одлучено: да се приказани некролози прочитају на годишњем свечаном скупу 22. фебруара о. г.

4.

Приказан је извештај библиотекара Народне Библиотеке за 1899. г., па је одлучено: прочитати и овај извештај (пре некролога) на годишњем свечаном скупу 22. фебруара о. г.

5.

Прочитано је писмо г. М. Валтровића, чувара Народног Музеја, којим јавља Академији да је службеним послом, бавећи се у Неготину, спречен доћи до 22. ов. м. у Београд и спремити за свечани скуп Академијин потребан извештај о Народном Музеју за 1899. год. Одлучено: прима се

к знању ово оправдање, с тим да се извештај који накнадно буде поднесен штампа у Годишњаку Академијину за 1899. годину.

6.

Приказано је министарско писмо и највиши указ Краљев (од 9. ов. м.) о застарелим фондовима, који се предају С. Кр. Академији ради подигнућа Дома за С. Кр. Академију, Музеј Српске Земље и Народну Библиотеку. Одлучено:

1.) овај велики дар са захвалношћу се прима на повољно знање;

2.) препоручује се председништву да промисли о начину, како би се још у овој години сумама, овој сврси намењеним, могло приступити подизању Академијина Дома.

7.

По саопштењу председништва одлучено: прима се к знању извештај београдског првостепеног суда о предаји Управи Фондова Књижевне задужбине пок. Дим. Стаменковића, над којом ће С. Кр. Академија

водити надзор и, у своје време, руковати годишњим приплодом њеним.

8.

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквв. послова од 31. јануара 1900. год., ПБр. 1344., којим се јавља да је за 1900. г. државним буџетом одређено Српској Краљ. Академији на име државне помоћи 25.000 и на име станарине 3000 дин., с тим да из прве суме Академија изда потребну помоћ (у 1200 дин.) за ову годину Српском Археолошком Друштву. Примљено знању и одлучено:

1.) да председништво, према одређеним сумама државне помоћи и према осталим дохоцима Академијиним који се могу предвидети у год. 1900., изради нацрт буџета Академијиног примања и издавања за ову годину и првом га редовном скупу целокупне Академије поднесе на одобрење;

2.) да председништво извести управу Срп. Археолошког Друштва о помоћи која се томе друштву може издати из државног буџета за 1900. год.

3. Свечани скупови

I. Скуп *2. јануара 1900.*, на ком су били: председник *С. М. Лозанић;* академици: *Д. Нешић*, *Љ. Клерић, Д-р J. Цвијић, Д-р М. Петровић; Свет. Николајевић*, *J. Туроман*, *П. П. Ђорђевић; Љ. Ковачевић, П. С. Срећковић, Ст. Бошковић;* и *Мих. Валтровић;* дописници: *Д-р Свет. Радовановић* и *Љуб. Јовановић.*

Скуп је овај био удостојен, покрај многих других одличних гостију, и походом Његовог Високопреосвештенства архиепископа српског и митрополита београдског. господина Инокентија.

1.

Председник Академије *С. М. Лозанић* отвара скуп, у 4 часа и 10 минута по подне, речима :

Господо академици;

Овај је свечани скуп Српске Краљ. Академије намењен изабраном академику г. Д-ру Јовану Цвијићу, да на њему прочита своју пристуну академску расправу „О

структури и подели планина на Балканском Полуострву". Молим г. академика, да узме реч.

2.

Академик *Д-р Јов. Цвијић* прочита своју беседу „О структури и подели планина на Балканском Полуострву". Садржај беседе је у главном овај:

Академик дели Балканско Полуострво по тектонским и пластичким особинама, и на основу својих властитих проматрања и студија по земљама Балканског Полуострва изводи неке нове научне принципе: о инфлексији, о ресистентним котлинама и о узајмичним утицајима између млађих веначних планина и старих маса.

За тим академик прелази на генетске особине родопског планинског система, у ком налази два орогенска покрета: старији, набирање у еоцену, и млађи, раседи у елигоцену, особито у миоцену. Овим млађим тектонским процесом родопске су планине добиле данашњу оријентацију и уведен нов планински елемент: котлине. Оценивши интесивност тога процеса, академик му

истиче значај за разуђеност око Солунског и Орфанског залива, те и за облик Балк. Полуострва. Затим повлачи границе овом планинском систему и дели га у поједине природне групе.

Највише је академикових проматрања, те и научних тековина, о Западном Балкану и о карпатском систему у Источној Србији. Насупрот професору Сису, академик овде налази — место тектонске торсије — инфлексију балканских и карпатских набраних лукова, виргацију венаца Западног Балкана и самосталне планине Источне Србије правца И.—З. Оба система дели у природне планинске групе и одређује им границе.

О динарском систему академик доказује да није део Источних Алпа, него да су јужни кречњачки делови Источних Алпа његов део. Појавом тектонског и орографског сутока (Scharung) објашњује Медуански прегиб, другу тачку којом се одређује облик Балк. Полуострва. Уравњивањем динарског система, стварањем карсних поља, затим тектонским процесима издвојена су

три главна облика у пластици овога система: била и висоравни с карсним и глацијалним облицима, карсна поља и кањони. Завршује с поделом динарског система у групе.

Говорник је пажљиво саслушан и по свршетку бурно поздрављен.

3.

Председник Академије затвори скуп, у 5 часова и 30 минута, прогласивши новога академика овим речима:

Господо академици;

Наш нови друг г. д-р Јован Цвијић приказао је ову своју интересну расправу Академији природних наука на њеном скупу од 1. децембра прошле године, и том је приликом та академија изјавила једногласно: да она сматра овај велики рад изабраног академика као један важан нови прилог за познавање склопа и постанка Балканског Полуострва, а та нам је тековина у толико милија, јер нас ближе упознаје с комадом земље, на коме ми жи-

вимо. Изабрани академик г. Цвијић испунио је овом расправом погодбе члана 14. основног закона Академијина; зато га по праву, које ми тај члан даје, проглашавам за правога члана Српске Краљевске Академије и уводим га у сва права њена.

Честитајући г. Цвијићу овај лепи успех, оглашавам да је скуп свршен.

II. Скуп *9. јануара 1900. г.*, на ком су били: председник *С. М. Лозаниħ;* академици: *Д. Нешиħ, Љ. Клериħ, Д-р Ј. Цвијиħ, Д-р М. Петровиħ; Ј. Туроман, Љ. Стојановиħ, Ц. П. Ђорђевиħ; П. С. Среħковиħ, Ст. Бошковиħ* и *М. Валтровиħ*; дописник *Д-р Свет. Радовановиħ.*

Међу гостима на овом скупу је било неколико господе професора Велике Школе и средњих школа и приличан број слушалаца Велике Школе.

1.

Председник *С. М. Лозаниħ* отвара скуп у 4 часа и 10 минута по подне овим речима:

Господо Академици,

Отварајући овај свечани скуп, дајем реч изабраном академику г. дру *Мих. Петровићу*, да прочита своју приступну академску расправу: „О математичкој теорији активитета“. Молим г. академика, да заузме место и да приступи читању расправе.

2.

Академик *Д-р Мих. Петровић* ступа на катедру и чита расправу: „*О математичкој теорији активитета*“.

Подразумевајући под узроком сваки феномен, који тежи да мења какво стање или да уноси пертурбације у какав други феномен, а под *активитетом* узрока саму његову динамичку страну, оличену у поменутој *тежњи*, апстрахованој од свога супстрата и дефинисаној једино својим смислом и интенситетом, академик је поставио себи за задатак да у овој расправи покаже:

1.) да је појам активитета чист, генералан, и потпуно одређен појам, и да га је могућно увести у математичку анализу као прост елеменат;

2.) да је могућно разрадити општу, чисто математ. теорију, којој би био задатак испитивање разноликих активитета, њихових разноликих комбинација и одређивање ефеката, што резултују из њихових утицаја.

3.) да се тако развијена теорија може примењивати на тражење квантитативних закона свију феномена, код којих се познају активитети узрока, што их производе, па ма какве конкретне природе они били.

Као полазна тачка академику служе извесне аналогије између веома диспаратних феномена, који не могу имати никакве међусобне везе, али код којих важе истоветни квантитативни закони. Уочивши да је разлог таквим аналогијама у истоветности улога појединих фактора у феноменима, поред свега тога што су ови веома разнолике конкретне природе; и успевши да за читаве групе феномена истакне и прецизира и саму природу тих улога: академик показује да је могућно развити апстрактну теорију улога ма које врсте, ослобођених од њихних супстрата, а ова га доводи непосредно до опште математичке теорије активитета.

3.

Председник затвара скуп у 5 часова и 10 минута речима:

Господо академици,

Наш нови друг развио је у својој оригиналној расправи свој нови поглед на природу појава уопште, замишљајући их као производ улога извесних фактора, одређенога математичког облика; а сводећи разноврсне, чак и хетерогене појаве под исто правило, дао је својој теорији општи значај. И академија природних наука, којој је изабрани академик приказао ову расправу на њеном скупу од 1. дец. пр. г. сматра: да математичка теорија активитета износи одиста ново гледиште на природу појава.

Овом расправом испунио је изабрани академик погодбе члана 14. основног закона Академијина, и ја га по праву, које ми даје тај члан, проглашујем за правога члана Српске Краљевске Академије и уводим у сва права њена.

Честитајући госп. Петровићу овај лепи успех, оглашавам да је скуп свршен.

V.

СВЕЧАНИ ГОДИШЊИ СКУП

СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

22. ФЕБРУАРА 1900.

Били су: председник *С. М. Лозаниħ;* академици: *Љуб. Клериħ*, *Д-р Вл. Ђорђевиħ*, *Ј. Туроман*, *Љуб. Стојановиħ*, *П. П. Ђорђевиħ*, *М. Ђ. Милиħевиħ*, *Љуб. Ковачевиħ*, *П. С. Среħковиħ*, *Ј. Авакумовиħ*, *Стојан Бошковиħ*, *Љубомир Јовановиħ* и *Даворин Јенко.* — Болешћу се за недолазак на скуп одговорили академици: *Гл. Гершиħ* и *Дим. Нешиħ.*

Скуп је удостојен походом Његова Величанства Краља Александра I, Академијина Заштитника.

На скуп је дошао и незнатан број гостију.

1.

Председник *С. М. Лозаниħ* отвара скуп овим речима:

Ваше Величанство!

У највећој понизности молим Ваше Величанство, да изволи примити дубоку захвалност С. Кр. Академије за благовољење указано јој Вашом високом походом ове њене свечаности.

Господо академици!

Научна тела, која су дужега века од човечјега, која живе подмлатком својим докле траје и друштво у коме су, радују се свакој навршеној години и задовољно погледају на прошлост, која им је толико тековина привредила. Наша млада Академија пак, која је тек почела да обрађује своја разноврсна пространа поља, у толико је жуднија раднога времена, у толико се више радује свршетку сваке своје пословне године, јер јој свака доноси леп низ нових успеха, а почетнику је свака тековина мила. Ти су нас осећаји, зацело, довели на овај

свечани скуп, где се полаже рачун о прошлогодишњем раду Академијину, и сваки од нас нестрпљиво очекује да чује што више њених успеха. Шта је рађено у Академији прошле године и колико је урађено, видеће се из исцрпног извештаја г. секретара, који ћете чути мало час, и из извештаја појединих одбора, а ја ћу само нагласити неколико знатнијих прошлогодишњих догађаја Академијиних.

Пре свега ћу с болом у души поменути онај мучки зликовачки покушај из прошле године, који је једна поткупљена душа била управила противу живота Академијиног творца и њеног добротвора, против живота обновиоца српског Краљевства *Његовог Величанства Краља Милана.* Српска Краљевска Академија благодари Богу што је спасао живот нашем првом Краљу и моли Га, да Му подари дуг и крепак живот, на славу узвишеног Му Сина, нашег милог Господара. — Живео!

Поменућу даље да је Академија претрпела у прошлој години један тежак удар: изгубила је свога заслужног члана и ува-

женог председника *д-ра Јована Ристића.* Академија је ожалила свога друга другарски, а у некрологу, који ћете чути данас, изнеће се живот тог многоуваженог покојника. Ја ћу пак рећи само толико: да је Јован Ристић, имајући удела у свима нашим важнијим новијим народним тековинама, имао посредна удела и у стварању Академије, а данашњи светаõ дан српски, у коме су оличени успеси свих наших напора за ослобођење и независност, и који је због тога патрон Срп. Краљ. Академије, јесте плод, поред осталих фактора, и његових мудрих државничких савета Круни. — Слава му!

Сем тога је Академија изгубила у прошлој години свога дописног члана *Василија Григоријевича Васиљевског* и своја два почасна члана: *Владимира Јакшића* и *Милована Јанковића.* У некролозима ће се изнети рад тих људи, а ја ћу само нагласити: да се први одликовао на пољу историје, а последња двојица припадаху колу оних наших ватрених патриота, какве је одгајивала лицејска омладина, који оду-

шевљено радише на уређењу Србије и на уједињењу Српства. — Слава им!

У овоме тренутку, када чинимо помен нашим преминулим члановима, лежи нам на мртвачком одру наш друг *архимандрит Никифор Дучић*. Академија ће испратити свога друга до гроба и приказаће његов обилати рад, а ја вас, поштовани зборе, позивам да том, за веру, отаџбину и науку заслужном човеку кажемо: Бог да му душу прости и нека му је вечан спомен међу нама! —

Али Академија има, поред губитака, да покаже и приновке у прошлој години; добила је два вредна нова члана: *г. д-ра Јована Цвијића* и *г. д-ра Михаила Петровића*. Та су два млада научни помагала Академију и до сада, а од сада, као прави чланови њени, биће јој зацело поуздани стубови. —

Од знатнијих унутрашњих радова Академијиних из прошле године поменућу: у стручним академијама приказиване су расправе разноврсних питања, међу којима је било и таквих, која ће имати замашнији

значај. Приступило се сређивању старих рукописа, што се налазе у архиви Српске Краљ. Академије и Народне Библиотеке, на ком послу ради нарочити одбор. састављен од стручних академика; тај ће одбор пописати и описати све рукописе и средиће прикупљену грађу за издавање *историјског зборника.* Отпочеће се објављивање прикупљених снимака наших старих уметничких споменика, и тако ће се приступити издавању *уметничког зборника.* У лексикографском и етнографском одсеку ради се стално, а појединости тих радова чућете из нарочитих извештаја. Предузето је уређивање Академијине библиотеке, и кад се тај посао доврши, учиниће се приступном та најбогатија књижница наша. На овим радовима радиће се годинама, али благодарећи заузимању г. министра просвете, који је годишњу државну помоћ Академији повећао на 25.000 дин., моћи ће се сви они од сада живље радити.

Прошле године радила је Академија и на остварењу законодавне одлуке од 11. фебруара 1896. године, која гласи: „Да се

фондовима, основаним за подизање Академијиног Дома и Музеја Српске Земље, уступе сви фондови, добровољни прилози, завештања и други капитали, ма кога порекла, који се налазе у Управи фондова и другим јавним касама, а који су према својој намери застарели и постали беспредметним...“

Радујем се што могу саопштити да се приступило извршивању ове законодавне одлуке, и већ на овом свечаном скупу могу објавити: да је *Његово Величанство Краљ,* наш љубљени Господар, на предлог министра просвете, по саслушању министарског савета и у договору с Државним саветом, благоволео 9. овог мес. потписати указ, којим се три застарела и беспредметна фонда, у вредности на данашњи дан од 219.465 дин. у злату, уступају Српској Краљевској Академији на подизање дома за смештај њен, Музеја Српске Земље и Народне Библиотеке. Ова сума, уз притицај још неких застарелих фондова, биће довољна да се подигне леп дом, достојан установе за коју се подиже и места где

се подиже. Дом ће се подићи на Академијином земљишту, које је на најугледнијем месту у Београду.

Господо!

Заштитник Академијин, наш премилостиви Господар, и овом је приликом очински заштитио нашу младу Академију, која ће под таквим моћним окриљем поуздано напредовати. Зато вас, господо, знајући ваше осећаје, позивам да заједно узвикнемо: *Да живи Краљ, заштитник Академијин!* —

Из прошле године имам да прикажем још један по српску књигу и српску мисао важан догађај. Једна племенита, патриотска и умна душа, схватајући моћни утицај добре књиге, завештала је свој часно стечени иметак од 300.000 златних динара, да из њихова прихода С. Кр. Академија штампа и српском народу свих крајева бесплатно даје одабране моралне, патриотске и привредне књиге. Завешталац је одиста добро схватио: шта треба гајити у раскомаданоме српском народу. Тај пле-

менити добротвор српски, који се и на последњем часу бринуо о судбини свога народа, јесте *Димитрије Стаменковић*, угледни и уважени трговац београдски. — Слава му!

Академија се примила да, по одредбама тестамента, рукује овим фондом. Она ће сваке године, у нарочитој свечаној седници, чинити помен овоме добротвору српске књиге и давати рачуна о раду његовог фонда, а у што краћем времену објавиће биографију тог племенитог покојника.

Имам да поменем још једно знатно дело из прошле године, које истина није Академијино, али које има везе с њеном задаћом. Овде мислим на предлог Народног Представништва, који је прихватила и краљевска влада: *да се наша Велика Школа подигне на ступањ универзитета.* Томе се је Академија радовала нарочито, јер би се тиме и у нас створиле прилике за право обрађивање наука, а по томе и за право гајење академикâ. Само се помоћу универзитета може Академија попети на праву висину свога позива. Зато се Академија

радо одазвала позиву г. министра просвете, те је, под председништвом једнога свога члана и уз суделовање још неколико својих чланова, поред других, учествовала у комисији за израду предлога о уређењу университета.

Али ће тај пројекат српскога университета бити изведен у потпуно дело само онда, ако га поред државе прихвати цео народ и ако му се одазову они увиђавни родољуби, којима је Бог дао. Држим да нема лепшега завета до помоћи такав храм науке, чији утицај продире у све огранке народног бића, дајући им свежа живота. Јер као што су немачки университети у своме раскомаданом народу будили народну свест, гајили му карактере и снажили га економски, те се могло у своје време створити једно велико, напредно и моћно немачко царство, тако ће и наш университет, обасјавајући цело Српство, припремити дело наше заједнице. Нека дâ Бог да и Србија дочека од свога университета све оне користи, које дају ти највиши храмови научни.

С тим жељама позивам вас, Господо, да сви заједно узвикнемо: *Да живи Краљ, заштитник српске науке!*

2.

На позив председников привремени секретар *П. П. Ђорђевић* прочита овај

ИЗВЕШТАЈ

О РАДУ

СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

у 1899. години

I. Рад у самој Академији

Од лањскога годишњег свечанога скупа па до данас имала је Српска Краљевска Академија свега 50, које стручних које заједничких, председничких и пуних академијских, скупова.

а.) Прва по реду, *академија природних наука,* и најобилатијим се радом у прошлој години истиче, јер је она на 8 својих скупова примила, оценила и одлучила у Академијиним издањима објавити ове научне расправе и прилоге:

1. академика *С. М. Лозанића* расправу „Хемијске комбинације“, која ће се објавити у 59. „Гласу;“

2. академика *Д-ра Ј. Цвијића* расправу „Карсна поља западне Босне и Херцеговине“, која ће се штампати такође у 59. „Гласу“ Академијину;

3. дописника *Ст. Брусине* „Иконографију неогенске малаколошке фауне“; одлука о штампању овога великог научног рада остала је неизвршена због недовољних Академијиних средстава;

4. пок. *Д-ра Радмила Лазаревића* приложак српској фауни „До сад опажена варирања неколико наших лепидоптера,“ који је већ штампан у 57. „Гласу;“

5. гимн. професора *Жив. Јуришића* „Прилог за флору маховина у Србији;“

6. гимназ. директора *Миливоја Симића* чланак „О маховинама у Краљевини Србији;“

7. гимн. професора *Николе Ранојевића* чланак „Прилог флори гљива у Србији;“ — сва три ова прилога биће објављена у 35. „Споменику“ Академијину; — још ус

примљене и дате академицима на оцену расправе:

8. професора Велике Школе *Д-ра Богдана Гавриловића*: „О тежинама алгебарских склопова“ и „О аналитичким изразима неких функција;“

9. гимназ. професора *П. С. Павловића*: „Фораминифери у II. медитеранским слојевима у Србији;“ — сем тога је ова Академија:

10. примила и за проглашење нових академика *Д-ра Ј. Цвијића* и *Д-ра Мих. Петровића* одобрила приступне им академске расправе, које су читане на свечаним скуповима Српске Краљевске Академије 2. и 9. јануара о. г.; —

још су овој Академији била упућена на оцену два прилога (један из *ботаничке* и један из *физиолошке* научне области), која нису могла бити примљена за Академијина издања.

б.) *Академија философских наука* имала је у прошлој години три своја и два с академијом друштвених наука заједничка скупа; у круг рада ове академије иду:

1. прикупљање и спремање грађе за велики Академијин *речник књижевнога језика српскога*, о чем ће се даље чути нарочити извештај Академијиног Лексикографског одсека;

2. прикупљање грађе и припрема за издање новога *зборника српских народних песама*, о чем ће се даље више видети у извештају Академијиног Етнографског одбора;

3. расправе гимн. професора *Анд. Гавриловића*: „Истор. сећања у нашим народним песмама о Краљевићу Марку“ и „Први лиричари и естетичари у новој српској књижевности,“ од којих је прва примљена да се штампа у 58. „Гласу“ Академијину, а друга је још на оцени у једнога академика;

4. књижевника *Н. С. Петровића*, из Женеве, спис „Покушај за франц. библиографију о Србима и Хрватима“, који се већ штампа као засебно издање Академијино;

5. прихваћена је и г. министру просвете и црквених послова преиоручена понуда пређ. проф. *Ј. Продановића* и проф. при-

правника *Драг. Костића:* да се, под надзором ове Академије, израде и о државном трошку штампају „Допуне српској библиографији;“ —

ни ова Академија није могла примити за своја издања једну расправу (из области *класичне филологије*).

в.) *Академија друштвених наука* имала је 4 своја и два скупа заједно с Академијом философских наука, на којима су приказани и за штампу примљени ови научни прилози:

1. академика *П. С. Срећковића* „Критички преглед истор. извора о кнезу Лазару и о Краљевићу Марку“, који се штампа у 36. „Споменику“ Академијину;

2. академика *Мил. Ђ. Милићевића* „Белешке о нуријама, црквама и манастирима у Краљевини Србији,“ које ће се штампати у истом „Споменику“;

3. академика *Валтазара Богишића* „Српски умеци у талијанским писмима XVII. века“ (писма Роси Градићу), који ће се штампати у 37. „Споменику“;

4. академика *Јована Мишковића* „Један прилошчић о боју на Марици“, који ће бити штампан у 58. „Гласу“ Академијину;

5. гимн. професора *Јов. Н. Томића* расправа „Црнојевићи и Црна Гора од 1472. до 1528. год.“;

6. свештеника и професора *Стевана Димитријевића* расправа „Односи пећских патријараха с Русијом у XVII-ом веку;“ одлука о овом спису још није донесена; —

сем тога је ова академија, на заједничком скупу с академијом философских наука, донела ове две, за успешније проучавање наше народне прошлости значајне, одлуке:

1.) да се прегледају, опишу и у каталоге који ће се штампати унесу сви *писани споменици* из *историјске архиве и рукописне збирке* Академијине и из рукописне збирке Народне Библиотеке;

2.) да се још ове године почне спремати за штампу, као засебна серија Академијиних издања, велики *Зборник за историју, језик и старију књижевност српскога народа* (записи и натписи, повеље и писма, летописи и мемоари, житија и други описи),

чега ради је из поменутих академија састављен нарочити одбор, који је и детаљан нацрт за издавање овога зборника израдио.

г.) *Академија уметности,* најмања бројем чланова, најмање је и рада у минулој години могла показати; тако се она, на три своја скупа, бавила овим пословима:

1. одлучила наставити рад на прецртавању иницијала и шара из старога српског јеванђеља великог војводе Николе Стањевића;

2. приказала широј јавности слику *старе сриске архитектуре, скулитуре и живописа,* приредивши у дворници Вел. Школе изложбу снимака које су, из старих српских манастира, радили академик М. Валтровић и професор Велике Школе Драг. Милутиновић;

3. оценила уметничку вредност Етнографском одбору посланих прилога народне орнаментике, вокалне музике и оркестике.

д.) *Академијино председништво* имало је 18 скупова, на којима су отправљани ови, законом прописани, послови: извршиване

одлуке стручних академија и целокупне академије; покретана питања, која је требало расправљати на скуповима академијским; спреман буџет Академијин; одређивани хонорари писцима и цене издањима Академијиним; одобравани издаци за текуће потребе; одлучивано о размени и поклањању Академијиних издања; одобравано служење Академијином архивом и збирком рукописа; представљана Академија пред другима и т. д.

ђ.) *Целокупна* је *академија*, сем два свечана скупа за проглашење нових академика, имала седам редовних и један главни годишњи скуп, на којима је ово урађено:

1. примљено к знању службено саопштење да се у дом Стевче Михаиловића, привремено, може сместити и Музеј српске земље;

2, изјављено жаљење — суделовањем свих академика на погребу, полагањем венца на самртников одар и одлуком о опроштајној беседи — о смрти заслужнога председника Академијина и великога српског државника Јована Ристића;

3. одлучено уређење Академијине књижнице, чега ради изабран и други привремени секретар, коме је сем тога стављено у дужност и да надгледа штампање Академијиних издања, а до повратка првога секретара и његову дужност да врши;

4. одлучено испунити жељу великога књижевног добротвора пок. Дим. Стаменковића, те примити на руковање задужбину његова имена;

5. одобрене одлуке Академијина председништва о ступању у везу, разменом издања, с другим просветним установама;

6. одлучено суделовати телеграмима и изасланицима у државном слављењу стогодишњице великога руског песника Пушкина у Петрограду и у народној светковини књижевне педесетогодишњице српскога песника и академика Ј. Јовановића — Змаја у Загребу; обе је ове одлуке председништво Академијино и извршило, као и одлуку, по којој је на дан 18. октобра прошле године, корпоративно отишавши у стан јубиларов, честитало, у име целе Академије, смерну прославу четрдесетого-

дишњега књижевног и педесетогодишњега духовничког рада, на жалост српске науке јуче преминулом, академику Ниђ. Дучићу;

7. бирани нови прави и дописни чланови Академије;

8. изабрани секретари посебних академија за 1900. годину;

9. Примљен извештај одређених прегледача Академијиних рачуна за год. 1899. и изабрани прегледачи за нову годину.

А према одлукама целокупне академије из године 1898. продужено је Академијино суделовање и

10. у раду сталног одбора за набавку књига у Народној Библиотеци и у раду университетске комисије.

II. Рад у Академијиним одборима

а) *Рад Лексикографског одсека Српске Краљевске Академије* (од 15. фебруара 1899. до краја јануара 1900).

Рад на прикупљању грађе за речник и за ово време кретао се поглавито у два правца: црпло се из одређених књига срп-

ске новије књижевности, већином до половине овога века, и купиле се речи по народу.

А.

Првога посла ради, *означиване су речи у 130 књига,* од којих је из *89* исписано, прегледано, по азбучном реду сређено и у нарочите кутије убачено 75.057 листића. С листићима пређашњих година израђеним број њихов сада износи 263.211. На означивању речи у књигама највише су радили председников заменик П. П. Ђорђевић и одсеков секретар Момчило Иванић, а осем њих, по нарочитом одобрењу одсекову, и господа: Јован М. Жујовић, академик, — јестаственичке књиге —, Стеван Давидовић, професор Војне Академије — математичке књиге —, Коста Миленовић, Андра Гавриловић, Лука Лазаревић, гимназијски професори, и Живојин О. Дачић, проф. приправник, — за све остале књиге. Прочитано је свега 1850 табака.

На исписивању, сређивању и убацивању листића у кутије радили су већином са-

дашњи или свршени слушаоци Вел. Школе, њих 16 на измену. Сваки листић, пре но што је у кутију убачен, прегледао је и по потреби испис упоредио с одређеним местом у књизи секретар овога одсека.

Ради црпења речничког градива из књига: знатно је попуњен првобитни списак ових књига; књижница одсекова умножена је са 104 књиге, од којих је 56 набављено куповином, а 48 за овај посао узето је из Академијине библиотеке; састављен је и нарочити преглед рада, према којем се у свако доба све што треба може знати о раду на скупљању речничкога градива ове врсте; начињени су и остали овом одсеку потребни спискови.

Б.

О збиркама народних речи, прикупљених у години 1899.

На позив за купљење речи по народу, који је издат и по свима српским крајевима разастат крајем 1898. год., одазвала су се овом одсеку до краја јануара ове године 53 скупљача с 49.150 речи, и то:

I. Из Србије:

1. Из Крагујевца и околине један скупљач (г. *Владимир Радојевић*, професор) с 1912 речи;

2. Из Ужичкога округа четворица скупљача (г. г. *Драг. Н. Лаичевић*, економ и *Ник. А. Јовановић*, учитељ, 135; *Видоје Жуниħ*, пређ. општ. чиновник, 1218; *Јован Јаворац*, професор, заједно с речима из тимочкога и пожаревачкога округа, 275) с 1628 речи;

3. Из Подунавскога округа један скупљач (г. *Драг. С. Остојић*, ученик Учитељске Школе, из Малога Пожаревца) с 312 речи;

4. Из Крушевачкога округа један скупљач (г. *Сретен Динић*, учитељ) са 184 речи;

5. Из Левча четворица скупљача (г. г. *Јован Срећковић*, учитељ, 722; *Тодор Бушетић*, учитељ, 428; *М. Милосављевић*, учитељ, 55; *Влад. Тителбах*, професор, заједно с речима из околине Крушевца, 222) с 1427 речи;

6. Из Ресаве двојица скупљача (г. г. *Ђ. Мелентијевић*, порезник, 311 и *Дамњан Митровић*, ученик Учитељске Школе, 493) с 804 речи;

7. Из Ваљевскога округа један скупљач († *Д-р Лаза М. Димитријевић*, физикус окр. подунавскога, заједно с речима из Смедерева) с 36 речи;

8. Из Врањскога округа двојица скупљача (г. г. *Јован Стојановић*, учитељ, 403 и *Милан З. Влајинац*, студенат пољопривреде, 8000) с 8403 речи;

9. Из Тимочкога округа петорица скупљача (г. г. *Властимир Љ. Станимировић*, великошколац, из Књажевца и околине, 1607; *Станко Станојевић* и *Милан Цветковић*, ученици Учитељске Школе, из Црне Реке, 1030; *Душан Пантелић*, из Средњега Тимока, 592; и *Маринко Станојевић*, философ, из средњега Тимока и пиротскога округа, 1027) с 4256 речи;

10. Из Пиротскога округа тројица скупљача (г. г. *Мита Живковић*, директор, 802; *Милан Станојевић*, учитељ, 1075; и *Вл. Николић*, учитељ, 134) с 2011 речи;

11. Из Источне Србије један скупљач г. *Мих. Ст. Ризнић*, учитељ) са 120 речи;

12. Из Јужне Србије један скупљач (г. *Тодор Костић*, учитељ) с 452 речи;

13. Из разних крајева Србије тројица скупљача (г. г. *Алекса Васиљевић,* учитељ, 658; *Јован Јекић*, секретар министарства народне привреде, 247; и *Нин. С. Цветојевић,* учитељ 27) с 932 речи.

II. Из Црне Горе:

Петорица скупљача (г. г. *Андрија Јовићевић,* учитељ 13.567; *П. М. Поповић*, пређ. професор, заједно с речима из западних крајева 4705; *Симо Шобајић*, из Никшића, 1328; *Јован Хајдуковић*, великошколац, из Црмнице 132; *Јован Маговчевић,* великошколац, заједно с речима из врањскога округа, 671) с 20.403 речи.

III. Из Старе Србије:

Троје скупљача (г. г. *Миладин Ера Симић*, учитељ из Призрена и Жупе призренске, 643; *неименовани скупљач* 211; и г-ца *Зорка Ст. Бркићева,* учитељица, 42) с 896 речи.

IV. Из Македоније:

Један скупљач (г. *Михаило Вељић,* учитељ, из Дебра) с 5.5 речи;

V. Из Херцеговине:

Двојица скупљача (г. г. *Светозар Ћоровић*, књижевник, 1080 и *Душан Николић*, учитељ, 10) с 1090 речи.

VI. Из Босне:

Тројица скупљача (г. г. *Сима Богдановић* ц. кр. поручник, заједно с речима из Босанске и Хрватске Крајине 207; *Душан Поповић*, пређ. учитељ, заједно с речима из Рашке у Србији и из околине Солуна, 1000; и *Д. Вишњић*, учитељ, из Сарајева и околине, 50) с 1257 речи.

VII. Из Далмације:

Двојица скупљача (г. г. *Ђуро Маричић*, учитељски приправник, из Грбља 87, и *неименовани скупљач*,* заједно с речима из Херцеговине и Црне Горе, 166) с 253 речи.

VIII. Из Барање:

Двојица скупљача (г. г. *Лаза Хорват*, слушалац права, заједно с речима из Лике

* Из рукописне посмртнине Вукове.

и Срема, 660; *Светозар Дамњановић*, професор, 141) с 801 речи.

IX. Из Хрватске:

Двоје скупљача (г-ђа *Марица Косановићка,* рођена *Тесла,* из Лике и Плашког, 460 и г. *Јован Воркапић,* свештеник, из Баније, 4*) с 464 речи.

X. Из Баната:

Један скупљач (г. *Светозар Мл. Бајић*, учитељ) с 362 речи.

XI. Из Бачке:

Двојица скупљача (г. г. *Душан Ћирилов*, срп. народни учитељ, из Стапара, 27 и *Љуб. Јаковљевић*, гимназист, заједно с речима из Срема, 8) с 35 речи.

XII. Из разних српских крајева.

Један скупљач (г. *Јован Јовановић-Змај*) с 502 речи.

---

*) Ово само ради огледа, а после 31. јан. ове године стигао је одсеку од истог скупљача велики број нар. речи, што ће се изнети у другом извештају.

Кад се броју 49.150 народних речи, скупљених за ову годину, дода број 20.600 речи ранијих збирака, онда Одсек има сада свега 69.750 народних речи. —

Из напред наведенога види се да је одзив господе скупљача у прошлој години био похвалàн како по бројевима забележених речи, тако и по крајевима и областима, у којима је бележење вршено. Али се још не може рећи да је урађено све што је требало и што се могло урадити. Премда је највише прилога добивено из Србије, опет има и у њој крајева (Подриње, Мачва и Руднички округ), из којих се није јавио ни један скупљач, па је тако исто још недовољан одзив из Срема, Бачке и Баната, из Старе Србије и Мађедоније, из Босне, Херцеговине и из Далмације. Због тога, као и због нарочито исказане жеље многих скупљача народних речи, Лексикографски одсек одлучио је: *да се рок скупљању речи по народу продужи до краја ове године.*

Као што се и могло очекивати, међу досад јављеним приложницима највећи је

број народних учитеља, који и стоје у најближем додиру с народом, те су у могућности да се послу прибирања речи из живога народнога говора с успехом одају. Нека је како њима, тако и свој другој господи скупљачима, чије је збирке Одсек примио, овом приликом изречена најтоплија захвалност.

Све су ове збирке заведене у нарочити за њих спремљени списак, с потребним рубрикама. Неке од ових рубрика, а нарочито она, из које се види како збирка стоји према Вукову речнику, већ су за половину од ових збирака попуњене.

*

Кад се броју 263.211 листића исписаних из књига дода број 69.753 народне речи, онда целокупна, до сад за речник скупљена, грађа чини 352.964 листића. За ову годину дакле прирасла је речничка грађа са 144214 листића.

15. фебруара 1900.
у Београду.

Секретар
Лексикографскога одсека
Момчило Иванић.

6.) *Рад Етнографског одбора Срп. Крал. Академије* (у години 1899.)

Одбор, чији је задатак прикупљати и обрађивати грађу за *етнографију српских земаља,* ако и није до сада био у стању остварити намере које су академије философских и друштвених наука имале при његову оснивању у претпрошлој години, — опет се може похвалити количином израђеног посла и добивених прилога у минулој 1899. години. Нарочито је круг одборова рада проширен уласком у одбор новог академика Д-ра Ј. Цвијића, под чијом је управом у прошлој години настављен на широко засновани посао око испитивања српских села, који је раније био започет у Геогр. заводу Вел. Школе. Тако је сада Етнографски одбор и подељен у два одсека, чије се досадашње тековине овде, у кратком прегледу износе.

I. Рад на спремању Зборника српских народних песама

Према нацрту, поднетом Академији још г. 1894., како да се дође до што потпу-

нијега зборника свега песничког нам народног блага — изван велике збирке Вукове — сав претходни рад на овом послу има ове две стране: *прво*, треба истражити, пописати, упоредити и пребрати свеколико до сада штампом објављено градиво у посебним збиркама, у књижевним листовима и годишњацима, у календарима и у другим различним издањима, па к томе — *друго*, додати и све градиво, добивено у новим рукописним збиркама нар. песама, које су послате Српској Краљ. Академији из свих готово српских крајева. И, премда се још г. 1895., после прве Академијине одлуке о издавању „Етнографскога Зборника", нешто било почело радити и на првом делу овога посла, истом се у години 1898., а нарочито у прошлој години 1899. у том правцу могао развити живљи рад.

Тако је до сада, за протеклих пет година, прегледано, библиографски означено и за Академијин зборник, исписивањем садржаја нар. песама, исцрпено *290 разних дела*, међу којима је било: 59 књига засебних збирака; 79 течајева (година) књижевних

листова; 112 књига повремених издања и годишњака; 23 календара и 17 других зборника различнога садржаја. Из тих је дела на засебним листићима исписан садржај 1145 јуначких и већих женских (епско-лирских), и означени први стихови 1015 краћих женских нар. песама. Радећи пак овај посао, узгред је означивано из свакога од поменутих издања и где и каквих има и других врста нар. умотворина (приповедака, пословица, загонетака и питалица, описа нар. обичаја и веровања, и т. д.). Ових других предмета забележено је до сада 15.760, што с предњим двема групама чини свега 15.920 бројева. Само у прошлој години тако је исписано или записано 8.750 бројева.

На овом су послу, сем академика Љуб. Стојановића (у почетку) и уредника овога зборника, радила и ова господа: пок. професор Д-р Ђ. С. Ђорђевић, проф. приправник Ж. О. Дачић и, највише, песник Милорад Митровић.

Према количини до сада савладаног посла ове врсте моћи ће се кроз кратко време

приступити и упоређивању и одлучивању сабранога градива за штампу, јер се преглед осталих издања из којих грађу још треба црпсти може свршити и до краја ове године, ако томе нарочитих каквих сметња не буде. —

У нераздвојној вези је с предњим послом и преглед до сад прикупљене *рукописне грађе*. Академија се до сада није ни обраћала нарочитим позивом за прикупљање народних умотворина, али је ипак била срећна да јој се готово сваке године пријави по који вредан сабирач с кога било краја српскога. Тако је Етнографски одбор и у г. 1899. примио осам нових збирака и прилога од тројице старих и петорице нових скупљача, у којима имају 63 јуначке и 430 женских народних песама, а уз то и знатан број нар. пословица, приповедака, загонетака, описа народних обичаја, лечења, гатања итд. Од ових су збирака *три* из Босне (у двема су народне песме Срба Мухамедоваца), *две* из Источне Србије, и *по једна* с Косова, из Далмације и из Левча (у овој, и иначе лепој и богатој, збирци

учитеља Тодора Бушетића, многим су песмама правилно музички означене и мелодије како се оне на народним „седељкама“ певају). С раније добивеним рукописима има сада одбор свега *40 збирака*, у којима је 656 јуначких и 2350 женских песама; 178 народних приповедака; 2380 пословица, 2389 загонетака и питалица, 150 подскочица и бројеница, 469 гатања и бајања, 65 описа народних обичаја и лекарстава.

3. фебруара 1900. г.

Београд.

П. П. Ђорђевић.

II. Рад на испитивању српских села

Рад је настављен по „Упуствима за испитивање села у Србији и осталим српским земљама“, али је, осим тога, нарочита пажња обраћена на нека питања, која су се студијом извештаја показала као пресудна или врло важна. Тако: проучаване су старије економске прилике и њихова веза с постанком насеља, затим поступни развитак данашњих сеоских типова; старина села, њихово ојачање услед досељавања новог

становништва и расељавања — утврђивани су, поред досадашњих метода, и трагањем по споменицима и свима осталим изворима, у којима се могло наћи таких података. Осем тога, материјал је толико нарастао, да се с успехом одређују главни центри, из којих су остали крајеви насељавани, по том правци миграција нашега народа. Пришло се и изради антропогеографских карата, за поједина села и целе, потпуно испитане, области; њима је задатак, да прегледно скупе све оне резултате ових испитивања, који се картографски дају представити. — Даље се истраживао основни облик српске куће, његове врсте у разним крајевима, промене, кроз које је у току времена пролазио, као и узастопне смене кућне грађе; пазило се и трагало и за утицајима, који су све те промене изазивали. Упоредо с овим изналажене су прве зграде, које су ишле уз кућу, њихове промене и принављања.

С овим и другим погледима могли су вршити испитивања само слушаоци географског семинара Велике школе и они на-

ставници средњих школа, који су прошли кроз семинар. Остали извештачи, поглавито учитељи, свештеници и економи држе се строго упустава, дајући само грађу.

Испитивање села у Србији толико је одмакло, да би могло скоро бити завршено и било би већ могућно прићи дефинитивном сређивању материјала и извођењу закључака. Зато је још ове године обраћена поглавита пажња на наше земље изван Србије. Засноване су везе и почет је живљи рад у Босни и Херцеговини и у новопазарском санџаку; ако би и у овим крајевима рад био настављен с досадашњим успехом, поуздано је да би били ваљано проучени. До сад је с мање успеха рађено на испитивању села у Црној Гори (премда имамо темељну студију дробњачких села од једног слушаоца географског семинара) и у Далмацији. У последње време је започет живљи рад, и имамо извештаја, о селима Старе Србије и Македоније.

Србија је за ова испитивања тесна; сва већа питања о селима могу се разумно и методски проучавати истом кад будемо

имали довољно грађе и из осталих српских земаља. Зато ће тежиште рада око испитивања села бити, у идућим годинама, управо у нашим земљама изван Србије.

Извештаји се сређују по плану, који је раније утврђен: издваја се засебно на листићима грађа, која се тиче појединих питања и одељака у Упуствима. Али се извештаји сређују тек пошто се проуче и, ако је потребно, добију допуне. На тај начин је сређено преко 1000 описаних села. Цео тај посао, извршен пре уласка у Академију, радили су бесплатно асистенат Географског завода и слушаоци географског семинара. Ове године, с потпором Академијином, сређено је око 200 описаних села, тако да је остао неразрађен само незнатан број извештаја, за које се очекују допуне.

На хонорисање извештаја и њихово сређивање у прошлој години издато је из Академијине благајнице 778 динара.

Д-р Ј. Цвијић.

в.) *Извештај о раду одбора за Мариновићеву задужбину.* Одбор за досуђивање на-

града из задужбине пок. *Николе Марин-овића* имао је један састанак, на ком је лањска годишња награда досуђена спису преминулога одличног приповедача српскога *Светолика Ранковића* под натписом „Порушени идеали“. Због непредвиђених узрока није се могао држати свечан Академијин скуп на дан смрти пок. Мариновића 26. јуна пр. године. Зато, жалећи што је пропустила на време испунити своју дужност, Академија овом приликом изјављује своје дубоко поштовање према сени племенитога покојника и великога добротвора српској књизи, коме нека је светао спомен и слава до века!

III. Академијина издања

Премда је и у г. 1899. кредит, одређен у државној штампарији на издања Српске Краљ. Академије, био недовољан, опет се, захваљујући доброти г. министра просвете и црквв. послова, са штампањем Академијиних списа у пр. години није застајало, јер је министарском наредбом, покрај буџетских 6.000, отворено Академији накнад-

нога кредита на штампу за још 9.000 динара. И тако су у години 1899. могли бити довршени или и започети и наштампани ови списи:

1. *Глас* 55., другога разреда 34., с четири расправе;

2. *Глас* 57., првога разреда 21., с пет расправа;

3. *Споменик* 34., другога разреда 31., с пет прилога;

4. *Дубровник* и османско царство, књига прва;

5. *Пирхово* путовање по Србији у год. 1829.;

6. *Годишњак* Академијин, књига XI и XII.

Још је, о трошку Баталакинога фонда, наштампана:

7. II књ. *Историје Српског устанка*; — а из редовних доходака Академијиних поможено је да се наштампају:

8. *Музикалије* академика Даворина Јенка.

Сада се раде у државној штампарији и за кратко ће време бити готови списи:

1. *Споменик* 36., другога разреда 32., с три прилога;

2. *Споменик* 37., другога разреда 33., с пет прилога:

3. *Глас* 58., другога разреда 37., с пет расправа;

4. *Оглед француске библиографије* о Србима и Хрватима.

И најпосле, предати су штампарији и могу бити у години 1900. наштампани:

5. *Глас* 59., првога разреда 22., са шест расправа; и

6. *Споменик* 35., првога разреда 4., са четири прилога.

IV. Академијине везе и размене издања

У години 1899. Српска Краљ. Академија је прихватила понуде и, разменом издања, ступила у везу с овим друштвима и установама:

1. с *Етнографским Музејем Чешкословенским* у Прагу;

2. с малоруским *Науковим товариством імени Шевченка* у Лавову;

3. са *Српском Књижевном Задругом* у Београду;

4. с уредништвом цариградскога журнала *Echos d' Orient;*

5. с уредништвом београдскога илустр. листа *Нова Искра.* — Овим се број завода с којима је Академија у вези попео на 53.

Сем школа и друштава, којима су се по ранијим одлукама слала на поклон Академијина издања, у прошлој години је одлучено слати их и:

1. Друштву за помагање сиромашних и вредних Срба слушача у свеучилишту загребачком;

2. Библиотеци калуђера-августинаца у Цариграду;

3. Књижници гимназ. дружине „Подмладак" у Крагујевцу. И тако број ових слања износи сада свега 45.

V. Академијина књижница и збирка рукописа

А. *Књижница* је С. Кр. Академије и ове године умножена издањима оних страних академија, просветно-књижевних друштава и установа, с којима Академија стоји у вези, а уз то и поклонима ове господе:

1. *Матије Миљаса*, професора из Мостара: „Pravi akcenti i fiziologija njihova u hrv. i srp. jeziku“.

2. *Ч. Мијатовића* академика: шпанско издање његова списа „Пад Цариграда“.

3. *Адолфа д'Аврил*-а, почасног члана: једна свеска журнала „Revue d' Histoire diplomatique“, у којој је његова расправа о источном питању.

4. *Никанора*, епископа нишког: „Архипастирска посланица“.

5. *J. Peisker*-а из Прага: „Vychodisko Meitzenova ličeni agr. dejin“ и „Slovo o Zádruze“.

6. *Гер. Петрановића*, владике бококоторског: „Шематизам епархије бококоторске, дубровачке и спичанске.“

7. *М. Ј. Путниковића*: „Празноверство“.

8. *Мих. М. Магдаленића*: превод Тјерове „Историје франц. револуције и т. д.“

9. *М. Петровића*: II и III књ. „Финансије и установе обновљене Србије“.

10. *Д-ра Ђ. Димовића* из Загреба: „Писма из Шпањолске“.

11. *Шарла Ловзо-а* из Париза: 7. св. IX. год. његове „La revue hebdomadaire“.

12. *Вас. Константиновића*, свештеника из Карловаца: „Тридесет дана на уб. путу“.

13. *Јосипа Ђелчића*, професора из Сплета: „La Zedda e la dinastia dei Balšidi“.

14. *Едмонда Мајор де Планша*, талијанског посланика у Београду: „Actes du prem. congres intern. *d'Anthropologie criminelle.*“

Још су послали Академији своја издања:

15. *Министарство народне привреде:* „X књига Статист. Краљевине Србије.“

16. *Београдска општина:* „Вода београдских водовода.“

17. *Издав. књиж. Пахер и Кисић:* A. G. Matoša „Jverje“; „Мала библиотека“; M. Цара: „Низ родно приморје“.

Како се Академијина књижница истом почела уређивати, у прошлој години је у њој могло радити или се њеним књигама служити само 25 лица.

Б. *Рукописна збирка* Академијина обогаћена је поклоном једнога листа старог српског рукописа и четири писмена доку-

мента из I. српског устанка. Рукописном збирком и истор. архивом Академијином служила су се, ради научних студија, три академика и четири професора.

3.

На позив председников академик *Љуб. Стојановић* прочита овај:

VI. Извештај о стању Академијине благајнице у години 1899.

На крају 1898. године остало је у благајници С. Кр. Академије, и то:

1. У готовом новцу од државне помоћи и прихода Академијиних	3.009·10
2. 20 комада српских државних обавезница 4% зајма с отплатом од 1895. год., које су купљене за оних 10.000. дин. које је Академија од Његовог Величанства Краља Милана као поклон добила, по 500	10.000·—
3. 24. комада српских државних обавезница 4% зајма с отпла-	
За пренос .	13.009·10

Пренесено ·	13.009·10
том од 1895. год., које припадају задужбини пок. Николе Мариновића, по 500 · · · · · · · · · ·	12.000·—
У току ове године, т. ј. од 1. јануара до 31. децембра 1899. год. закључно, Срп. Краљевска Академија примила је, и то:	
1. Из државне благајнице на име помоћи, која јој је за ову годину одређена, по гласу дневника касе под бројевима примања: 2. 4. 6. 9. 13. 14. 20. 21. 24. 27. 29. и 32. · · · · · · · · · ·	15.000·—
2. Из државне благајнице на име станарине, по гласу дневника касе под бројевима примања: 3. 4. 6. 9. 13. 14. 20. 21. 24. и 27. · · · · · · · · · · ·	3.000·—
3. На име својих прихода, и то: на име кирије за ледепицу и за продате књиге академијске, по гласу дневника касе под бројевима примања: 30. 33. и 34. ·	525·05
За пренос ·	43.534.15

Пренесено ·	43.534·15
4. На име процента 5% задржаног од плате чиновника Академијиних и од хонорара извесним лицима издатог, а на оснивање фонда за зидање академијине зграде, по гласу дневника касе под бројевима примања: 5. 10. 16. 25. и 37. · · · · · · · · · ·	468·44
5. Од Управе Фондова, а из капитала фонда за зидање Академијина дома, као позајмица која се чипи фонду поклона Краља Милана за Лексикографски одсек, према одлуци целокупне академије од 18. марта 1899. год., АБр. 74., по гласу дневника касе под Бр. 7. · · · · · · · · · · ·	6.812·—
6. Од Управе Фондова, а из капитала од поклона Његовог Величанства Краља Милана за Лексикографски одсек, по гласу дневника касе под бројевима примања: 8. 11. 15. 19. 23. 26. и 28.	6.000·—
За пренос ·	56.814·59

Пренесено ·	56.814·59
7. Од Привилеговане Народне Банке на име интереса за купоне од државних обавезница, које припадају поклону Краља Милана, по гласу дневника касе под Бр. 18.	105·80
8. На име интереса за купоне од оних државних обавезница, које припадају задужбини пок. Николе Мариновића, по гласу дневника касе под бројевима примања: 17. и 35.	480·—
9. Од Управе Фондова, а из капитала задужбине пок. Николе Мариновића, по гласу дневника касе под Бр. 22.	240·—
10. Од Управе Фондова, а из капитала пок. Лазара Арсенијевића — Баталаке, по гласу дневника касе Бр. 31.	563·—
11. На име интереса за купоне од оних државних обавезница, које су од поклона Краља Милана уступљене фонду за зидање	
За пренос ·	58.203·39

Пренесено ·	58.203·39
дома Академијина, по гласу дневника касе Бр. 18. и 36. · · ·	330·80
12. На име прихода за продате књиге „Историја српског устанка“, које припадају фонду пок. Лазара Арсенијевића — Баталаке, по гласу дневника касе Бр. 1. и 12. · · · · · · · · · ·	251·40
Свега примљено дин.	58.785·59

Од ове суме издато је у 1899 г., и то:

1. На плату чиновника Академијиних, по гласу 51 документа издавања · · · · · · · · · · ·	5.516·32
2. На плату служитеља Академијина, по гласу 12 докумената	870·—
3. На име хонорара писцима, по гласу 9 докумената · · · ·	3.692·50
4. На израђивање српског академијског речника, по гласу 96 докумената · · · · · · · · · ·	5.598·75
5. На Етнографски одсек, по гласу 21 документа · · · · · ·	1.373·—
За пренос ·	17.050·57

Пренесено ·	17.050·57
6. На огрев и канцеларијске трошкове Академијине, по гласу 49 документа · · · · · · · ·	3.973·76
7. На кирију стана у коме је Академија смештена, по гласу 5 докумената . · · · · · · · · · ·	3.000·—
8. Управи Фондова за фонад за зидање Академ. дома, по гласу уложне књиге Управе Фондова ·	799·24
9. На путне трошкове, по гласу 1. документа . · · · · · · · ·	500·—
10. Фонду задужбине пок. Николе Мариновића, по гласу уложне књижице Управе Фондова	240·—
11. Фонду задужбине пок. Лазара Арсенијевића — Баталаке — за продате књиге, по уложној књижици Управе Фондова ·	251·40
12. За израду регистра и садржаја Баталакине Историје, на име хонорара, по гласу 1 докум.	300·—
13. Управи Фондова интерес за купоне од држ. обавезница, који	
За пренос ·	26.114·97

Пренесено ·	26.114·97
припада поклону Краља Милана, по гласу уложне књиге Управине	105·80
14. На име награде из задужбине пок. Николе Мариновића, по гласу 1 документа · · · ·	480·—
15. На ванредне трошкове, по гласу 1 документа · · · · · ·	116·47
16. Управи Фондова као готовина од поклона Краља Милана за Лексикографски одсек, по уложној књизи Управиној · · ·	6.812·—
Свега издато ·	33.629·24
Кад се ова сума одбије од горе означене примљене суме, онда остаје у каси · · · · · · · ·	25.156·35
динара, и то у монети:	
44 комада државних обавезница 4% зајма, које се налазе на чувању код Привилеговане Народне Банке, по 500 · · · · ·	22.000·—
У привременим издацима · ·	2.500·—
У сребрним новчаницама · ·	650·—
У сребру и никлу · · · · ·	6·35
Свега динара	50.312·70

Најзад имамо да поменемо да Академија има код Управе Фондова на руковању:

1. Легат пок. Марије и Мијаила Миливојевића, из Крчмара, за помоћ остарелим и изнемоглим српским списатељима, који с интересом 1. јан. о. г.износи 21.591·05 дин.

2. Легат покојне Катарине Ивановићке, намењен за обдржавање њезине галерије слика у Народном Музеју, који с интересом 1. јануара ове године износи 4.534·55 дин.

3. Легат пок. Лазара Арсенијевића — Баталаке штампање његових мемоара, који 1. јан. о. г. износи 2.114·70 дин.

4. прилог Марка Добројевића, трговца из Крупе у Босни, на подизање споменика Вуку Караџићу, који с интересом 1. јануара ове године износи 235·80 дин.

10. фебруара 1900 г.
у Београду.

Контролори,
прави чланови С. Кр. Академије
Љуб. Стојановић.
Мих. Петровић.
Ј. Цвијић.

Блајник
Мил. Вељковић.

И З-

О стању појединих фондова и завештања Српској

БРОЈ	НАИМЕНОВАЊЕ	У ТОКУ ПРИМЉКНО ДИНАРА	
1	О поклону Његовог Величанства Краља Милана, по гласу партијалника, на листу 6. 7. 8. и 9.	6105	80
2	О фонду за зидање Дома за Академију по гласу партијалника л. 25. и 26.	799	24

В О Д

Краљевској Академији на дан 1. јануара 1900. г.

1899. г.		НАПОМЕНА
ИЗДАТО		
ДИНАРА		
5704	55	Овај поклон 1. јануара 1899. год. састојао се из 20 комада државних обавезница 4% зајма. Ну те обавезнице, по одлуци целокупне академије од 18. марта 1899. г., АБр. 65, уступљене су фонду за зидање Дома Академијина, за позајмицу од 6812. д. у сребру, а за Лексикографски одсек. Тај фонад, по одбитку суме издате на Лексикографски одсек, и од примљеног интереса за купоне од 1. априла 1899. године, сада износи 1424·70 динара, од које се суме налази код Управефондова на руковању 1023·45, а 401·25. динара у каси Срп. Краљ. Академије.
799	24	И ова сума новаца предата је Управи Фондова на руковање. Ну пошто је из капитала овога фонда, по одлуци целокупне академије од 18. марта 1899. г. АБр. 65., издато фонду од поклона Краља Милана за Лексикографски одсек, као позајмица, 6812 дин., то су за ту суму новаца овоме фонду као залога уступљене горње

БРОЈ	НАИМЕНОВАЊЕ	У ТОКУ ПРИМЉЕНО ДИНАРА	
2			
3	О задужбини пок. Николе Мариновића, по гласу партијалника л. 18. и 19.	720	

10. фебруара 1900. г.
у Београду.

Благајник
Мил. Вељковић.

1899. г.		НАПОМЕНА
ИЗДАТО		
ДИНАРА		
		обавезнице у 20 комада које су престављале поклон Краља Милана. И тако се сада овај фонад састоји из ових 20 комада државних обавезница 4% зајма, које престављају номиналну вредност у 10.000 дин. и из готовине, која се код Управе Фондова на руковању налази у 2043·30. дин. од 1. јануара 1900. године.
720		Од ове суме издато је писцу Светолику Ранковићу 480, а 240 дин. предато је Управи Фондова на руковање, и тако се сада код Управе по овој партији од 1. јануара 1900. г. налази на руковању свега 3480·15 дин. и то као приплод на добивени капитал. А капитал ове задужбине састоји се из 24 комада српских државних обавезница 4% зајма с отплатом од 1895. г. по 500 = 12.000 дин. номиналне вредности.

Контролори,
прави чланови С. Кр. Академије

Љуб. Стојановић.

Мих. Петровић.

Ј. Цвијић.

4.

Академик *Љ. Стојановић* прочита, у изводу, *извештај о стању Народне Библиотеке у 1898. години*, који је поднела управа тога завода С. Кр. Академији (види даље на стр. 223.). *

5.

Привр. секретар *П. П. Ђорђевић* прочита кратак запис о раду *комисије за Музеј српске земље,* који гласи:

VII. Музеј Српске Земље у 1899. години

Под окриљем Срп. Кр. Академије стоји и Музеј Српске Земље, коме се основи истом сада полажу. Комисија, која управља овом младом установом, бавила се у прошлој години, сем прикупљања новчаних средстава и јестаственичких прилога, поглавито још питањем о дому у ком ће бити

*) Извештај о стању *Народног Музеја* није могао биги прочитан на свечаном годишњем скупу Академијину — зато што је чувар Нар. Музеја службеним послом у то време био изван Београда. Накнадно поднесени извештај штампа се у овом *Годишњаку* на стр. 232.—237.

смештене музејске збирке. Извештена да се у кућу пок. Стевче Михаиловића, намењену Народном Музеју, привремено може уселити и Музеј Српске Земље, комисија је изјавила г. министру просвете захвалност на тој одлуци и одмах предузела кораке, да се изврше потребне преправке на кући ради смештаја јестественичких збирака. Затим је израђен и нацрт, како треба саставити основне збирке за овај музеј, чега ради је од управникâ јестественичких кабинета и завода у Великој Школи потражен и добивен извештај о том, шта би се из њих могло у први мах унети у Музеј. На послетку је овлашћена управа музејска да може утрошити потребне суме новаца, ради набавке ормана, полица, столова и др. покућанства, те да се одмах може приступити размештају музејских објеката у дому, чим се поменуте преправке у њему изврше. Тим пак изношењем на видик музејске имаовине постигло би се јаче интересовање самом установом, како појединих стручњака, тако и шире образоване публике.

Али, како преправке у дому пок. Стевче Михаиловића још нису предузете, није се могло ништа даље ни радити. Надати се да ће у новој години бити могућности да се сви претходни послови доврше, те да ће се моћи у брзо приступити и главном послу музејске комисије: сређивању, уношењу и размештају основних збирака за Музеј Српске Земље.

6.

На позив председникова академик *Љуб. Јовановић* прочита некрологе Академијиних чланова, умрлих у 1899. год., и то: председника и правога члана *Јов. Ристића* (види стр. 238.), дописног члана *В. Григор. Васиљевског* (види стр. 243.) и почасних чланова *Владимира Јакшића* (стр. 246.) и *Милована Јанковића* (стр. 249.).

7.

Председник објави да је, према прописима чл. 25. основног закона и чл. 33. Академијиног пословника, С. Краљ. Академија, изабрала на главном годишњем скупу 7. овог месеца:

I.

а) за *правога члана* Академије друштвених наука — професора Љуб. Јовановића, досадашњег дописника Академијина;

б) за *дописнога члана* Академије природних наука — професора у Софији Г. Н. Златарскога, досад. почасног члана ове академије.

II.

за *секретаре отручних академија* у години 1900. изабрани су академици:

а) Димитрије Нешић — за академију природних наука;

б) Љубомир Стојановић — за академију философских наука;

в) Љуб. Аовачевић — за академију друштвених наука;

г) Мих. Валтровић — за академију уметности.

III.

За *прегледаче Академијиних рачуна* за 1900. годину изабрани су академици: Јован Туроман, Д-р Јован Цвијић и Д-р Мих. Петровић.

8.

Председник проглашује да је овим данашњи свечани скуп Српске Краљевске Академије завршен.

VI.

НАР. БИБЛИОТЕКА И НАР. МУЗЕЈ

Законом о С. Кр. Академији стављени су под Академијин надзор Народна Библиотека и Народни Музеј. О раду и стању ових установа у години 1899. поднели су њихови управници ове извештаје:

I. Народна Библиотека у 1899 г.

Српској Краљевској Академији.

У току 1899. год. служило се Народном Библиотеком 658 лица, од којих су били:

1. Ђаци (Велике Школе, из виших разреда гимназија и реалке) . . 331

Број ђака узет је према издатим картама за школску годину 1898/9.

2. Наставници (професори, супленти, предавачи, учитељи) . . . 116

3. Свештена лица	3
4. Официри и лица војне струке	12
5. Активни чиновници	46
6. Пенсионари, лекари, адвокати	57
7. Грађани и грађанке	34
8. Странци	59
Свега .	658

Књиге, које су горња лица читала, биле су по садржају:

1. Научне	10.866
2. Забавне	1.465
3. Политички листови	329
4. Србуље и стари рукописи .	253
5. Старопечатане књиге	30
6. Географске карте	3
Свега .	12.946

По језицима биле су ове књиге:

1. На српском језику	7.543
2. На другим словенским и туђим језицима	5.403
Свега .	12.946

На поједине месеце долазила је употреба књига и т. д. из Народне Библиотеке овако:

У јануару издато:

на страним језицима научних књига	289
на српском језику научних књига	106
» » » забавних »	50
Читано у читаоници:	
на страним језицима научних књига	261
на српском језику	64
Свега .	770
У фебруару издато:	
научних књига на страним језицима	196
научних књига на српском језику	191
забавних књига на страним језицима	86
забавних књига на српском језику	41
Читано у читаоници:	
на страним језицима научних књига . . . . . : .	334
на српском језику научних књига	231
» » » забавних књига	10
политичких листова српских .	27
Свега .	1.116

У марту издато:

научних књига на страним језицима	164
научних књига на српском језику	201
забавних књига српских . . .	51
забавних књига страних . . .	30
Читано у читаоници:	
научних књига страних . . .	413
научних књига српских . . .	449
политичких листова српских .	32
старих рукописа, србуља . . .	90
Свега .	1.430

У априлу издато:

научних књига страних . . .	206
научних књига српских . . .	104
забавних књига страних . . .	6
забавних књига српских . . .	16
Читано у читаоници:	
научних књига страних . . .	202
српских научних	182
рукописа, србуља	46
старопечатаних књига	13
политичких листова	17
Свега .	792

У мају издато:

научних књига страних . . .	86
научних књига српских . . .	94
забавних књига страних . . .	16
забавних књига српских . . .	43

Читано у читаоници:

научних књига српских . . .	156
страних научних	212
рукописа, србуља	18
политичких листова	50
Свега .	675

У јуну издато:

научних књига страних . . .	41
научних књига српских . . .	59

Читано у читаоници:

научних књига страних . . .	150
научних књига српских . . .	200
политичких листова српских .	20
Свега .	470

У септембру издато:

научних књига страних . . .	150
научних књига српских . . .	146

Читано у читаоници:

научних књига страних . . .	190
научних књига српских . . .	403

политичких листова српских .	27
рукописа, србуља	13
Свега .	929
У октобру издато:	
научних књига страних . . .	198
научних књига српских . . .	403
забавних књига страних . . .	51
забавних књига српских . . .	155
Читано у читаоници:	
научних књига страних	218
научних књига српских . . .	327
политичких листова	32
рукописа, србуља	51
старопечатаних књига	11
географских карата	3
Свега .	1449
У новембру издато:	
научних књига страних . . .	295
забавних књига страних . . .	179
научних књига српских . . .	507
забавних књига српских . . .	296
Читано у читаоници:	
научних књига страних . . .	369
научних књига српских . . .	947
политичких листова	75

рукописа, србуља	29
старопечатаних књига	6
Свега .	2.703
У декембру издато:	
научних књига страних . . .	316
забавних књига страних . . .	119
научних књига српских . . .	689
забавних књига српских . .	316
Читано у читаоници:	
научних страних књига . . .	421
научних књига српских . .	696
политичких листова	49
рукописа, србуља	6
Свега .	2.612

У току 1899 г. утрошено је реверса 4.440 комада.

Народна Библиотека има две читаонице: једну већу, за ђаке и у опште за велику публику; другу мању, за лица која за своје студије потребују више мира и удобности. У већу читаоницу долазе да читају дневно и просечно у зимским месецима 40 лица, у летњим месецима 20; у мању долази 5—6 лица, да се служе књигама и т. д.

Читаоци имају на употребу:

1. један штампан каталог за српску књижевност, у једној књизи;

2) један штампан каталог за књижевност иностранy (несловенску) у три књиге.

Осим тога има писан каталог на листовима, удешен по струкама, а подељен на 19 главних делова, који имају 163 свежња специјалних делова. Још има писан каталог на листовима, удешен азбучним редом по писцима или главним речима, којима се означава садржина књиге.

И у 1899 г. смањио се број књига, које се издају на реверс и кући се носе. Ово је очевидно услед установљене мале читаонице, у којој се мирно и удобно може да студира. --

Крајем 1899 г. било је у Народној Библиотеци 31.970 дела у 69.830 свезака, од којих било је 10.190 дупликата.

Рукописа било је 625; штампар. првина 141 (дупликата 16); карата географских, слика и т. д. 2293 у 999 нумера (и 62 дупликата); политичких новина 961 у 233 нумере (295 дупликата).

Свега дакле била су 74.223 библиотечка предмета.

Буџет за Народну Библиотеку има ове кредите:

1.	На плату библиотекара . .	6.060
2.	» » помоћника	5.000
3.	» » приправника . . .	1.500
4.	» » 3 служитеља . . .	2.720
5.	» набавку и повез књига .	8.000
6.	» канцеларијске трошкове .	1.000
	Свега дин. .	24.280

У години 1899 установљен је нарочити одбор за набавку књига. У њему су три члана Краљевске Академије Наука и три факултетске старешине Велике Школе, а председник му је библиотекар.

Односи у погледу на шиљање службених примерака од књига, часописа и новина штампаних у Краљевини Србији знатно су се поправили.

Што је у ранијим извештајима било спомињано о скученим и незгодним просторијама, које су Народној Библиотеци на расположењу, то важи и за ову годину; исто тако важе и примедбе, чињене одно-

сно незнатне дотације за набавку и повез књига. Ове главне незгоде сметаће непрестано правом задатку Народне Библиотеке, докле се год не буду отклониле.

4. фебруар 1900. г.
у Београду.
К№ 12.

Библиотекар
Народне Библиотеке
Д-р Драгиша Станојевић.

II. Народни Музеј у години 1899.

Српској Краљевској Академији.

Рад у Народном Музеју прошле, 1899. године, о којем данас подносим Српској Краљевској Академији извештај, обухватао је најпре старање о разложном прибирању предмета који допуњавају музејске збирке, па старање о основном уређењу Музеја, које је прошле године, спољним приликама, ограничено било на спремање и израђивање разног дрвеног, каменог и металног прибора за доцније распоређивање и излагање музејских предмета.

Музеј допуњује своје збирке поклонима и купљеним предметима. Ни за једне не може се у напред прописати одређен правац у прибирању. Случајност влада како у поклонима тако и у стварима, Музеју на откуп понуђеним. од којих он разложно одабира оне, које му најјаче требају.

Највећи број прошле године добивених поклона улази у збирку нумизматичку; мањи број има вредности за одељак уметнички, а најмањи за одељак етнолошки.

По времену свога постања, поклони су ствари из времена преисторијског, римског, византијског, српског, турског и модерног; а по врсти својој спадају у новце, оружје, судове, одело, цртеже и слике.

Међу поклоњеним цртежима има их који се тичу времена пре педесет година у нас; а две добивене слике јесу ликови. Један од њих лик је кнеза Милете Радојковића, и рађен је пре шездесет; а други је лик просветног добротвора Стевче Михаиловића, и рађен је пре четрдесет година.

По врстама својим и по времену из којег су, поклоњеним предметима сродни су куп-

љени предмети. И њима је прибављена потребна допуна збиркама нумизматичким, етнолошким и уметничким; а исто су тако из свију оних времена, која су, једно за другим, у нашој земљи оставила трагове и производе своје нарочите културе.

Од купљених ствари заслужују да се овде спомену: из преисторијског доба, мали бакрен просек; из римског доба, осам комада разног сребрног посуђа, које је занимљиво како обликом тако и украсом својим. Овај је на три комада пластички израђен, искуцавањем. Посуђе то нађено је у основу зграде једне међу костолачким рушевинама и било је некад својина ваљда каквог римског лечника.

У купљене предмете из старијег времена броје се још сребрни и бакрени новци: грчки, римски, српски и бугарски.

За етнолошки одељак купио је Музеј петнаест комада свилом и златом везених пешкира, ћеврета, пештемаља, који ће израдом и украсом својим бити занимљиво градиво за изучавање и оцењивање везилачког укуса и вештине у нашега народа.

Исто ће тако цењено градиво бити за изучаваоце наше домаће и занатске везене орнаментике оно разно одело, које је Музеј куповином прибавио, а које је скројено од абе, чоје или кадифе, и везено и шарано свилом, златом, сребром, чојом разне боје. гајтаном и шљокицама.

За етнолошки одељак набављен је и различан сребрн накит, као: минђуше, гривне, пафте и прстење, који предмети обликом и израдом својом дају градива за сазнавање старе кујунџијске вештине у нас.

Плод је те вештине, са техничке стране узевши, и онај златни крст за растварање, на чијој једној страни пише да га је цар Душан, у манастиру Хилендару, добио од цариградског патријарха. Крст је тај измишљен пре двадесет и неколико година, и иде у оно коло лажних златних старина, из којег је Музеј године 1875. купио преко тридесет комада, које златног новца Милутинова и Душанова, које Душанових медаља, и један крст.

Своју збирку слика умножио је Музеј прошле године, купивши од сликара г. Му-

рата његову слику: „Срби пред црквом св. Влаха у Дубровнику“.

Радом око уређивања Музејевог постигло се прошле године да је збирка Вукових ствари распоређена и коначно смештена, те је тако Вуков Музеј уређен. Остаје још само да се списак његове садржине преда у штампу.

На уређивање и коначно смештање осталих музејских збирака није се још могло помислити, јер, како је већ напред наведено, још није готов сав потребни прибор — ормани и столови — за смештање старина.

Марта месеца примљена је за Народни Музеј кућа покојног Стевче Михаиловића, по тестаменту његовом, и учињени су одмах кораци да се та кућа оправи и удеси за смештај етнографског одељења које ће за сад заузети само просторе горњег спрата, пошто је Народни Музеј просторе приземног спрата привремено уступио Музеју Српске Земље.

Прошле године поднесен је господину министру просвете и црквених послова пројекат закона о старинама, чија је по-

треба од дужег времена осетна, и којим ће се Народном Музеју знатно олакшати вршење задатка око прибирања и изучавања старина у нашој земљи.

Ради потребног развијенијег и успешнијег рада у Народном Музеју поднесен је господину министру просвете и пројекат закона о уређењу Народног Музеја, по ком би овај завод добио самосталну, засебну управу, састављену од главног управника и четири помоћника који би руковали засебним одељењима, по врстама старина.

У другој половини прошле године вратио се са свога вишегодишњег спремања из археологије и за рад музејски, помоћник Народног Музеја господин Д-р Милоје М. Васић. У њему је Народни Музеј, уз чувара, добио нову снагу за скоро довршење послова око унутарњег уређења Музеја.

КБр. 68.
29. априла 1900.
у Београду.

Чувар
Народног Музеја
Мих. Валтровић.

VIII.

НЕКРОЛОЗИ

† Д-р Јован Ристић,

бивши кнежевски и краљевски намесник; бивши председник министарског савета, члан и председник Кр. Академије Наука, преминуо је 23. августа прошле 1899. год.

Јован Ристић родио се у Крагујевцу месеца јануара 1831. г., по његовом казивању у очи Крстов-дана, дакле 4. јануара. Основне школе учио је у месту својега рођења, а гимназију и лицеј у Београду. У гимназију ступио је године 1842., а у лицеј 1847. Као државни питомац наставио је своје научно образовање 1849. год. на берлинском и хајделбершком универзитету. Године 1852. буде промовиран за доктора философије у Хајделбергу. Као млад доктор оде из Немачке у Француску, где је до

1854. год. на париској Сорбони продужио слушати државне науке.

Још из најраније младости, Јов. Ристић показивао је необичан дар за науку. И ако је, као дете убогих родитеља, своје прво детињство проводио у сиромаштини и оскудици, опет то није могло да утиче штетно на његов телесни и умни развитак. Почевши од основне школе па до лицеја, он је свагда био међу одличним ђацима најодличнији, увек реда „*првога превасходног*“. Даром и ведрином свога духа он је већину својих школских другова наткриљавао. Као гимназист, он је једном приликом професорову једну лекцију с места поновио *на немачком језику,* толико се већ био усавршио у том језику. Већ год. 1850. он је написао и штампао на немачком језику своју расправу: Übersicht des geistigen und sittlichen Zustandes in Serbien, а 1852. год. други свој рад: Die neuere Literatur der Serben, који је преведен на француски и пољски језик.

Јован Ристић врло се рано истакао на политичком и литерарном пољу. Године

1848. видимо га као лицејца у Крагујевцу, за трајања народне скупштине, где са својим друговима: Јевр. Грујићем, Јов. Илићем, Милованом Јанковићем и другима шири новије, либералније идеје и саветује скупштинаре, да захтевају извесне реформе. Те исте године, покрет прекосавских Срба одвео га је на мајску скупштину у Карловце, где је, у друштву с вођима тог покрета, био један од најсмелијих поборника оснивања Српске Војводине. Он је том приликом једног царског официра, противника српског покрета, потоњег генерала Молинара лично заробио и у српски логор отпратио.

Кад се год. 1854. вратио с наука у отаџбину, он је ступио у државну службу и наизменце служио у министарству просвете, спољашних и унутрашњих послова, бавећи се поред тога и литерарним пословима. Ну његов прави државнички рад почиње тек у Цариграду, као заступника Србије, камо је послан био године 1861. На томе положају, нарочито кад је његовом иницијативом било покренуто питање о

српским градовима, он је добио прилику да документира свој државнички таленат и дипломатску вештину. Оценивши како треба европску ситуацију онога времена и уочивши згодан тренутак за дипломатску акцију код великих сила и на Порти, он је неоспорно, колико добрим саветима које је слао у Београд, толико исто и личном својом акцијом у Цариграду, помогао кнезу Михаилу да дође до градова, без чега се није смело ни мислити на какву спољашну војну акцију зарад остварења заветне српске мисли, јер таква акција, док су турске посаде биле у српским тврђавама, сматрала се, с пуно разлога, као ризична и опасна.

Овај срећни успех стекао је Јов. Ристићу име и реноме државника и дипломате hors nombre, и обезбедио му даљу државничку каријеру у служби Србији.

После топчидерске катастрофе, у свима унутрашњим политичким преображајима, као и у свима међународним односима Србијиним, Јов. Ристић све до 1880. год. игра прву политичку улогу у земљи. Сав унутрашњи политички развој, као и ратови за

ослобођење и уједињење, са свима добрим и лошим својим ресултатима, везани су за име овог српског државника, носе, тако рећи, сигнатуру Јована Ристића. Тежина његовог личног ауторитета утицала је већ јако на духове његових савременика и олакшавала му извођење политике, коју је он сматрао као најкориснију за земљу.

Непристрасну и исцрпну оцену како његове политичке тако и литерарне радње имаће да изрекне суд неумитне историје, који ће умети да уважи истину: *да само они људи никад и ништа не греше, који никад ништа не раде.*

Што савременици Јовану Ристићу неће оспорити, то је: да је био одличан државник и књижевник, велики српски родољуб, мудар и лојалан саветник и пријатељ двају младолетних српских владалаца из владарског дома Обреновића, и да ће му се са тих личних одлика његових сачувати и код потомства трајна и славна успомена.

А. П.

Василије Григоријевич Васиљевски

Кад је пре 12 година Срп. Кр. Академија бирала прве своје дописнике, одмах је том почашћу одликовала и најзнатнијега рускога византиолога и једнога од најбољих руских повесничара: В. Григ. Васиљевског, професора петроградскога свеучилишта и правога члана царске руске Академије Наука. Ово неколико речи показаће заслуге покојникове, због којих се и С. Кр. Академија њега за живота му сетила и због којих сада за смрћу његовом мора жалити.

Рођен год. 1838., В. Григ. Васиљевски је прво своје школовање добио у јарославском семинару и у главном педагошком институту, и још тада се одликовао учењем историје и старих класичких језика. Ступивши за тим у петроградски универзитет, још је више прионуо изучавању старе историје и филологије, али се ни знањем ту добивеним није могао задовољити, него је г. 1862. и у Немачку отишао, да у свеучилиштима берлинском и јенском доврши своју научну спрему и још тачније изучи

филолошки и истор. метод у истраживању. Ту се нарочито са свом вољом латио изучавања старе грчке и римске историје. Али, кад је по повратку у Русију, као гимназијски професор у Вилни, почео радити у богатој историјској архиви тога града, неосетно је у својим студијама прешао од класичнога на средњи век. И његов научни рад у брзо би достојно оцењен, јер младога повесничара града Вилне позваше у петроградско свеучилиште за професора историје средњега века.

Даљи његов критичко-историјски рад био је и врло плодан и многострук. Оценивши значај византијске историје за старију руску и јужнословенску историју, он је све до смрти своје радио на византиологији, поглавито се обрађујући критичкој оцени и проучавању историјских извора и издању многих византијских текстова. У том раду се, покрај талента за излагање историјске прошлости, нарочито истиче његово огромно познавање византијских писаца и необична оштроумност у тумачењу извора. Читавим низом крат-

ких али једрих критичких расправа он је унео много нове светлости како у најстарију историју рускога народа, тако и у историју средњега века у опште и историју Византије и јужних Словена посебице. Као особито значајан резултат његових студија треба истаћи факат, на који је Васиљевски први указао и доказима га утврдио: да је словенски елеменат био од великог утицаја на социјално уређење старе Византије. А посебице наша народна повесница дугује заслужном покојнику за многе јасније погледе на догађаје из доба првих Немањића и на одношаје цара Манојла Комнена према Србији XII века.

Пред крај свога живота створио је, у друштву с другим руским научницима и својим ученицима, и нарочити орган за византиологију: „Византијски временик,“ који од г. 1894. излази у Петрограду, као достојан премац Крумбахерову „Byzantinische Zeitschrift“-у. Значај овога правог магацина историјске грађе и критичкога гласила за још тамну историју средњих

векова довољно је познат сваком озбиљнијем историјском раднику у Јевропи.

Смрћу пок. В. Гр. Васиљевскога, која се десила 13. маја пр. године, претрпела је не само русковизантијска него и сва јужнословенска историјска наука превелики, ненакнадни губитак. Жаљење ученога света за нестанком овакога радника још је у толико веће, што је у Васиљевском изгубљен и један честит карактер, срдачна руска душа и целој колегији мио и љубазан друг. Нек му је до века светао спомен у летописима младе словенске науке!

П. П. Ђ.

Владимир Јакшић

Син Јакова Јакшића главног благајника и првог министра финансија кнеза Милоша Великог, родио се 23. априла 1824. године у Крагујевцу. Већ 1833. године био је ђак *Велике Школе*, најпре у Београду, а после у Крагујевцу. Отац је намеравао да му син буде трговац, и зато га 1838. године пошље у Оравицу (у Банату), да тамо на-

учи немачки језик. У Оравици остао је Владимир и 1839. године. После је учио реалку у Сремској Митровици, а 1842. године трговачки курс на бечкој политехници. 1843. год. слушао је државне науке и статистику на университету у Тибингену, а 1844. године пређе у Хајдлберг, где је остао до 1847. год. Вратив се у Србију, Јакшић ступи у државну службу, и радио је у министарству финансија као књиговођа до 1852. год., а тада буде постављен за професора народне економије, финансије и статистике у Лицеју београдском. Кад је 1862. године у министарству финансија установљено економно одељење, Јакшић буде постављен за начелника тога одељења, а у септембру 1864. год. постане начелник статистичког одељења, које је тада било установљено, и остане на том месту све до 20. фебруара 1888. год., када је стављен у пенсију.

Јакшић је био свестрано образован човек: говорио је француски, немачки и руски; пропутовао је 1855. и 1856. године Аустрију, Немачку, Белгију и Француску. И

по Русији је путовао. Он је први у Србији отпочео бележити метеоролошке појаве и поставио је о свом трошку неколико метеоролошких станица, и том приликом пропутовао је целу Србију. Али му је највећа заслуга, што је отпочео систематски прикупљати и сређивати статистичку грађу свих грана јавнога живота у Србији, и тако се с пуним правом може назвати *оснивач српске статистике.* Он је увидео да је статистика апарат, којим се мери животна снага народа. Нема кривице до Јакшића, што овај апарат није радио и што и данас још не ради како треба, и како то захтевају потребе државне управе и науке.

Јакшићев књижевни рад сложен је у 13 свезака *Државописа Србије* и у *Статистичкој збирци.* За свој књижевни рад и примерну службу одликован је Јакшић орденима Белог Орла и Светог Саве и Таковским крстом. Страни владаоци одликовали су га такође орденима, и многа учена друштва изабрала су га за свога члана. Од 8. јануара 1850. г. он је био редован члан Српског Ученог Друштва (од 1892. почасни

члан Срп. Краљ. Академије), и у *Гласнику* тога друштва штампани су многи чланци Јакшићеви. Умро је после дужег боловања 16. августа 1899. год. у Београду, заслужив да се у српској науци вечно памти његов дугогодишњи и велики рад.

Б. Јовановић.

Милован Јанковић

Још један знатан губитак има Срп. Краљ. Академија да забележи за прошлу годину. Њен почасни члан Милован Т. Јанковић, пређашњи редовни члан Српског Ученог Друштва, председник Главне Контроле у пенсији, преминуо је после кратког боловања 8. октобра 1899. г. Рођен је у селу Влашкој, у срезу космајском окр. београдскога, 1. новембра 1828. године, од угледне породице Јанковића, из које је бивало неколицина кметова, чиновника и народних посланика на Скупштинама. Милованов отац Тодор (чича Тодор) био је посланик на св. Андрејској Скупштини 1858. г. и доживео је дубоку старост.

Угодне прилике у којима је Милован Јанковић одрастао. као дете из виђене и имућне куће, помогле су те је он с врло добрим успехом свршио не само основну школу у селу, него и гимназију у Београду. после чега је 1846. године ступио у прву годину философије у тадањем Кн. Српском Лицеју. У првој и другој години философије одликовао се покојник својим успехом у философским и математичким наукама, а за тим је прешао у I годину правâ, где су му омиљени научни предмети били народна економија и државно право. У то време, 1848.—1849. године, Милован је био међу првима у лицејској омладини, који су покренули и основали књижевну *Дружину Младежи Српске* и у њој као вредни чланови били виђени и поштовани. Он је тада са својим друговима Јевремом Грујићем, Јованом Ристићем и другима у почетку живо учествовао у манифестацијама народног покрета аустроугарских Срба у одбрану народности и слободе, а био је с њима и помагао у спремању народних

жеља и захтева на великој Петровској Скупштини у Крагујевцу 1848.

Приликом избора државних питомаца који ће наставити своје стручне студије на страним университетима, био је изабран и Милован исте 1849., када и Јован Ристић и Јеврем Грујић. Милован је провео три године у Берлину и Хајдлбергу, слушајући философију, историју и народну економију код чувених немачких професора. После тога је отишао у Париз, где је у друштву с Јевремом Грујићем писао о свом народу дело, које је штампано под натписом „Les Slaves du sud ou le peuple Serbe avec les Croates et le les Bulgares“. По повратку у отаџбину постао је у брзо професор народне економије и финанције на Лицеју. Његове су се лекције одликовале практичним погледима на развитак ових грана државних наука и на њихов значај за привреду српскога народа. Био је члан комисије за уређење Управе Фондова и тим поводом написао је у службеним „Српским Новинама“ више чланака о сличним привредним установама у другим

напредним земљама, с веома практичним предлозима за наше прилике.

У знаменитој Великој Народној Скупштини Св. Андрејској у децембру 1858. Милован Јанковић био је београдски посланик и секретар скупштине. Његов је избор био велики успех за намере опозиције и за жеље већине народа, који је тражио да се народна династија Обреновића с правима наследства поврати на српски престо.

Милован Јанковић био је међу оним првацима, који су били душа овога историјског покрета, и нарочито се истицао својим слободоумним тежњама и предлозима за уставне и законодавне реформе, којима би се Србија уздигла на висину добро уређене и напредне државе.

По повратку старога кнеза Милоша Великог на престо Милован је вршио за неко време дужност личнога кнежевог секретара. За тим је постављен за комесара Главне Контроле, а доцније путовао је по Русији и Немачкој. Услед политичких неприлика које му се десише у 1864. години

провео је више година у Аустроугарској и Швајцарској. Вративши се у Србију, постављен је за помоћника Управе Фондова. У очи спремања за српско-турски рат Милован је у кабинету Љубе Каљевића био министар финансија. По свршетку рата постављен је за председника Главне Контроле, у ком је звању 1890. г. стављен у пенсију. Био је човек чврста карактера и увек доследан слободоумним политичким начелима.

Нек му је вечит спомен међу нама!

Ст. Бошковић.

IX.

БИОГРАФИЈЕ

Сима М. Лозанић

(ИСПРАВКЕ И ДОПУНЕ БИОГРАФИЈИ ШТАМПАНОЈ У VIII. „ГОДИШЊАКУ“ ЗА 1894. ГОД.)

Родио се у Београду 24. фебруара 1847. године од родитеља Милоја и Ане. Породица му је по старини из Лозана (у Сврљигу), зато је, кад се доселила у Параћин прозвана Лозанић. Основне школе учио је у Кладову, Параћину и Београду, а гимназију у Неготину, Зајечару, Београду и Крагујевцу, све идући за оцем, који је био у то доба сресни начелник. У Вел. Школи у Београду свршио је правни факултет 1868. године, где је учио Хемију код М. Рашковића, а Јестаственицу код Ј. Панчића. С овим последњим је и путовао једнога лета по западном делу Србије, ради прикупљања

јестаственичких збирака. Кад је свршио Велику Школу, послат је као државни питомац у иноземство, да изучава Педагогију; али се он одаде Хемији, коју је био заволео још раније. Хемију је учио на страни код J. Вислиценуса у Цириху и код А. В. Хофмана у Берлину.

После свршеног школовања вратио се у домовину 1872. године, и одмах му буду поверене на Вел. Школи, прво као супленту а затим као професору, две катедре: хемија и хемијска технологија. Те је науке предавао непрекидно до 12. јануара 1894. године. Тога је дана ушао као министар народне привреде у кабинет Ђ. Симића, затим као министар иностраних дела у кабинет Свет. Николајевића, а после тога опет као министар народне привреде у кабинет Н. Христића, с ког је положаја одступио 23. јуна 1895. године, када је неутрални режим замењен партијским. Када се 11. октобра 1897. године пришло поново неутралном режиму, ушао је као министар народне привреде у кабинет Владана Ђорђевића, из кога је иступио 30. јула 1899.

године. Постављен је 20. фебруара 1900. године за изванредног посланика и пуномоћног министра код Њеног Величанства Краљице Велике Британије и Ирске.

Учествовао је у српско-турским ратовима 1876. и 1877—8. године. У првом рату, а у друштву са својим нераставним другом Љубомиром Клерићем, потапао је торпеде у Дунав код Брзе Паланке и код Корбова, и намештао је мине код Ђуниса, Шуматовца, Греевца, Рађевца и Бобовишта. У другом рату вршио је дужност управника тополивнице у војној фабрици у Крагујевцу.

У истраживању и отварању живиног рудишта на Авали имао је удела својим хемијским радом, којом је приликом пронашао нови минерал *авалит*, тог верног пратиоца наших живиних руда. Топионицу тог рудника засновао је пећима своје конструкције и управљао је њоме.

Заузимао је многе почасне положаје; тако био је: председник Срп. Краљ. Академије; ректор Велике Школе; председник сталне комисије против филоксере; члан просвет-

ног и санитетског савета; управни члан Ученог Друштва, Срп. Краљ. Академије, Пољопривредног друштва, Гл. Савеза Земљорадничких Задруга и Управе Фондова; одборник Београдске општине. Суделовао је у раду многих комисија.

Члан је ових друштава:

1. Српске Краљевске Академије (прави);
2. Немачког хемијског друштва (редовни);
3. Српског пољопривредног друштва (редовни);
4. Српског лекарског друштва (почасни);
5. Чешког индустријско-хемијског друштва (дописни);
6. Румунског друштва наукâ (почасни);
7. Југословенске Академије Знаности и Умјетности (дописни).

Одликован је:

1. Сребрном медаљом за храброст;
2. Таковским Крстом I. реда;
3. Св. Савом III. реда;
4. Орденом Милоша Великог III. реда;
5. Османлијом I. реда;
6. Спаситељем I реда (грчки).

Његови су књижевни радови:

I. У „Гласнику“ Српског Ученог Друштва

1. Синтетични проналасци хемијски, књ. *40*, стр. 258.

2. Анализа београдских пијаћих вода: Делинска Чесма, Чукур-чесма, Сава, Дунав. *41*, 335.

3. О дејству метала једног на други, кад се у води додирују. *41*, 335.

4. Анализе српских минералних вода: Алексиначка Бања. *43*, 168.

5. Анализа Слатинске Бање. *45*, 168.

6. Нитродеривати сложених ура. *45*, 170.

7. Како дејствује азотна киселина на сложена ура, гуанидине и уретане. *46*, 1.

8. Анализе српских минералних вода: Врањска Бања. *48*, 273.

9. Анализе београдских бунарских вода. *48*, 278.

10. Анализе вода топчидерских чесама. *48*, 284.

11. Како делује калијум-хидрат на тетранитро-дифенил-карбамид. *48*, 290.

12. Дејство азотне киселине на дихлор-дифенил-гуанидин и сулфо-уре. *48*, 296.

13. Нова метода добивања α-динитрофенола. *49,* 346.

14. Анализа српског фосилног угља. *50,* 589.

15. Како дејствује фенил-сенф-уље на нитранилине. *50,* 601.

16. О дејству сумпор-угљеника на *p*-нитранилин. *51,* 148.

17. Дејство азотне киселине на трибромманилин. *51,* 151.

18. Како делује јод на моно и динитродифенил-тиокарбамид (мета). *54,* 95.

19. О постајању дибромдинитрометана и о Вилијеровом тетранитро-етиленбромиду. *54,* 99.

20. Анализе српских минералних вода: Буковичка кисела вода, Рибарска Бања, Смрдан-Бара. *54,* 102.

21. О хлорним дериватима дибромдинитро-метана. *57,* 244.

22. Анализа новог хромног минерала Авалита. *57,* 249.

23. О непосредном заступању NH_2 — групе у ароматичним аминима хлором. *60,* 148.

24. **Анализе српских минералних вода: Паланачка кисела вода, Брестовачка Бања, Шарбановачка Бања, Гамзиградска Бања.** *68*, 199.

25. **О тачци топљења и кристалном облику дифенилтиокарбамида.** *68*, 210.

26. **О дејству смеше азотне киселине и бромоводоника на неке ароматичне амине.** *68*, 213.

27. Прилог броманилу. *69*, 262.

II. У „Гласу“ Срп. Крал. Академије

1. О ароматичним дитиокарбаматима. XXVII.

2. Милошин, Александролит, Авалит. XLI.

3. Електролиза соли и база поред амониака. LIV. 211. (у друштву с М. Јовичићем).

4. Хемијске синтезе помоћу тамног електричног испражњивања. LIV. 219. (у друштву с М. Јовичићем).

5. Хемијске комбинације. LIX. 1.

III. У „Berichte“ der deutschen chemischen Gesellschaft

1. Notiz über das vierfach nitrirtes Diphenyl. IV. 404.

2. Über chlorirtes und jodirtes Phenylsenföl. V. 156.

3. Übêr die Einwirkung der Benzoësäure auf das Phenylsenföl. VI. 176.

4. Über die Einwirkung von Salpetersäure auf zusammengesetzte Harnstoff, Guanidine und Urethane. X. 690.

5. Das Metheor Sokol-Banja in Serbien. XI. 96.

6. Einwirkung von Kaliumhydrat auf Tetranitrodiphenylharnstoff. XI. 1539.

7. Zur Constitution des Tetranitrodiphenylcarbamid. XIII. 1297.

8. Über die Einwirkung von Phenylsenföl auf die Nitraniline. XIV. 2365.

9. Über die Einwirkung von Schvefelkohlenstoff auf *p*-Nitranilin. XV. 470.

10. Über die Einwirkung von Salpetersäure auf Tribromanilin (gewönl.). XV. 471.

11. Über die Einwirkung von Jod auf mono und Dinitrodiphenylthiocarbamid (meta). XVI. 49.

12. Über die Bildung von Dibromdinitromethan und Viliers'sches Tetranitroaethylenbromid. XVI. 51.

13. Über Dibromdinitromethan als Antwort den Herrn Kachler und Spitzer. XVI. 2730.

14. Über Chlorderivaten des Dibromdinitromethan. XVII. 984.

15. Analyse eines neuen Chrommineral (Avalit). XVII, 1774.

16. Über die directe Vertrettung des Amidogruppe in den aromatischen Aminen durch die Halogenen. XYIII. 39.

17. Über den Schmelzpunkt und Krystallform des Sulfocarbanilides XIX. 1821.

18. Analysen serbischer Mineralwässer. XX. 1114.

19. Analysen der serbichen fossilen Kohlen. XX. 2716.

20. Über die aromatischen Dithiocarbamate. XXIV. 3021.

21. Analyse des Metheoriten von Jelica. XXV. 876.

22. Über die Elektrolyse der Salze und Basen neben Amoniak. XXIX. 2436.

23. Über chemische Syntesen mittels der dunklen elektrischen Entladung. XXX. 135.

24. Die Isomerie-Arten bei den Homologen der Paraffin-Reihe. XXX. 1917.

25. Bemerkung zu der Hermann'schen Mittheilung: Die Anzahl der isomeren Paraffine. XXX. 3059.

IV. У „Тежаку“ Српског Пољопривредног Друштва

1. Анализа шећерне репе српске, 1876. год. VIII. 15.

2. Анализа српског вина, 1880. године, XII. 251.

3. Напредак у агрикултурној хемији последњих 25 година, од М. Меркера (превод). 1897. год.

V. У „Српском архиву за целокупно лекарство“

Анализе српских минералних вода: Врњачка Бања, Буковичка кисела вода. II. 48.

VI. У „Геолошким Аналима Балканског Полуострва“

1. Анализа вода. II. 79.

2. Анализа метеорита Јелица. III. 119.

3. Анализе српских руда. III. 125.

4. Анализе српског фосилног угља. III. 129.

VII. У „Bulletin de la société chimique de Paris“

Action de l'acide nitrique sur la diphenylguanidine chlorée. XXXII. 170. (Саопштио усмено).

VIII. У „Journal of the Society of chemical Jndustry“

Bromanil. IX. 146.

IX. У „Časopisu pro průmysl chemicky“

1. O minerální vodě z lázni vrańských v Srbsku. 1893. год. 7.

2. Tri nerosty: milošin, alexandrolit a avalit. 1894. год. 89.

X. У „Radu Jugoslovenske Akademije znanosti i umjetnosti“

Izomerije homologih vrsta parafina. CXXXIII.

XI. У „Отаџбини“

1. Вода у хемијско-технолошком погледу. I. 79.

2. Атмосфера у физичко-хемијском погледу. II. 250.

3. Пијаћа вода, написао М. Петровић, реферат од С. М. Лозанића. VI. 361.

4. Хемија за више основне школе од Раше Милошевића, реферат Симе М. Лозанића VII. 635.

5. Графо-анализа, од Рад. Милетића, реферат од С. М. Лозанића. VII. 635.

6. Света вештина и Алхемија. VII. 338.

7. Историја поимања хемијских елемената и реформација хемије. XXV. 94.

XII. У „Просветном Гласнику"

1. Полемика с М. Леком. 1897. год., стр. 55, 298 и 437.

2. Водоник или воденик? 1899. год.

XIII. Закони министарства народне привреде, издани 1898. год.

1. Закон о државним економима.
2. Закон о пољопривредним станицама.
3. Закон о унапређењу воћарства.
4. Закон о унапређењу сточарства.
5. Закон о уништавању штеточина.
6. Закон о лову.
7. Закон о риболову.

8. Закон о шумама (измене и допуне).

9. Закон о потпомагању домаће радиности.

10. Закон о уређењу Управе Фондова.

11. Закон о телеграфу и телефону.

12. Закон о земљорадничким и занатским задругама.

XIV. Засебна дела

1. Хемија са гледишта модерних теорија:

I. део. Неорганска хемија. Београд 1873. Друго издање 1880. Треће издање 1893.

II. део. Органска хемија. Београд 1875. Друго издање 1883.

2. Критика на критику. Београд 1874.

3. Упуство за квалитативне хемијске анализе. Израдио по J. Вислиценусу. Београд 1873. Друго издање 1879.

4. Аналитична класификација метала и њихове важније реакције, од А. В. Хофмана (превод). Београд 1875.

5. Анализе београдских и топчидерских пијаћих вода, минералних вода по Србији и српског фосилног угља. Београд 1886.

6. Хемиска Технологија:

I. О води и гориву. Београд 1887.

II. Основи металургије. Београд 1887.

III. Стакло, керамик, креч, цемент, гипс. Београд 1892.

IV. Хемијски производи. Београд 1894.

7. Одговара ли наша индустрија позиву свом? Ректорски говор о св. Сави 1891.

8. Хемија за средње школе. Београд 1895. Друго издање 1897.

9. Минерство у српско-турском рату 1876 год. (у рукопису).

Јован Мишковић,

ЂЕНЕРАЛ

(ДОПУНА ПОДАТАКА; ВИДИ „ГОДИШЊАКЕ" VIII И IX, СТР. 69 И 237).

I. Списи

1. *Кроз Босну, Херцеговину и Боку Которску,* са сликама и картама („Годишњица" XVI, 1897 год.).

2. *Из страних војних списа,* изводи и преводи (у листу „Војину" и засебно) 1898 г.

3. *Букуља и Венчац,* с картом и сликама (у „Годишњици" XIX, 1899 г.).

4. *Тактичка начела*, од ђенерала Педоје, превод. Засебно издање, 1899.

5. *Један прилошчић Маричком боју 25/26 септембра 1371 год.*, с картом (у „Гласу" С. Кр. Академије, књ. LVIII, г. 1900).

II. Звања и положаји

1. Указом од 17. децембра 1896. *министар војни.*

2. Указом од 6. априла 1897. *почасни ађутант* Његовог Величанства Краља Александра.

3. Указом од 11. октобра 1897. стављен *на расположење* као војни министар.

4. Указом од 17. октобра 1897. стављен у *пенсију* и преведен као ђенерал у резерву.

5. Под 30. јануара 1898. поднео оставку на *председништво црвенога крста* и савеза стрељачких дружина.

III. Декорације

14. фебруара 1895. орден *Франца Јосифа* првог реда.

25. априла 1896. орден *Александра* првог реда (бугарски).

6. децембра 1896. орден *Белог Орла* четвртог реда.

5. децембра 1896. орден *Румунске Круне* првог реда.

1. јануара 1897. орден *Таковског Крста* првог реда.

2. марта 1899. медаља *Милоша Великог.*

11. априла 1899. орден *Милоша Великог* другог степена.

Михаило Петровић

РЕДОВНИ ЧЛАН

(ДОПУНА БИОГРАФИЈИ ШТАМПАНОЈ У »ГОДИШЊАКУ« СРП. КРАЉ. АКАДЕМИЈЕ ЗА ГОД. 1897.)

У току године 1899-те штампани су му ови стручни радови:

31. *Extension du théorème de la moyenne aux équations différentielles du premier ordre* (Comptes rendus de l' Acad. des Sciences de Paris, № du 17 avril 1899).

32. *Théoreme sur le nombre de racines d'une équation algébrique comprises à l'intérieur d'une circonférence donnée* (Comptes

rendus de l'Acad. des Sciences de Paris, № du 16. oct. 1899.).

33. *Sur le nombre de racines d'une équation algébrique comprises à l'intérieur d'une circonférence donnée* (Comp. rend. de l'Acad. des Sc. de Paris. № du 27. nov. 1899.).

34. *Intégration graphique de certains types d'équations différentielles du premier ordre* (Bulletin de la Société mathematique de France, Paris 1899.).

35. *Appareil à liquide pour l'intégration graphique de certains types d'équations différentielles* (American Journal of Mathematics, Vol. XXII. № 1. Baltimore).

36. *Sur l'expression du terme général des series de Taylor représentant des combinaisons rationelles de la fonction exponentielle* (Rendiconti del circolo matematico di Palermo t. XIV).

37. *Sur une classe d'équation différentielles du premier ordre* (Rendiconti del circ. matem. di Palermo t. XIV.).

38. *Theorie de la décharge des conducteurs à capacité, résistance et coëfficient de self-*

induction variables (Eclairage électrique № du 22. avril et 13. mai 1899. Paris.).

Димитрије Нешић

Родио се у Београду 8. октобра 1836. год. од оца Стојана и матере Савке.

Основне школе, гимназију и прве две године природњачког одсека у Лицеју свршио је у Београду. Затим је 8. септембра 1855. отишао на страну, као државни питомац; и. као питомац учио је на политехници у Бечу до октобра 1858. год., а од тада па до 1862. год. на политехници у Карлсруу.

По повратку у отаџбину постављен је указом од 1. новембра 1862. за суплента у Лицеју, а затим указом од 26. септембра 1863. год. за редовног професора ниже и више математике у ново отвореној Великој Школи.

У Великој Школи служио је непрекидно до 20. јануара 1894. године, када је као министар просвете ушао у Симићев кабинет. 21. марта исте године, када је Симићев кабинет пао, стављен је на расположење,

и то је трајало до 9. маја 1894. Указом од тога дана наименован је за члана Државног Савета и као такав служио је до 24. јануара 1900 године, кога је дана стављен у стање покоја.

Био је ректор Велике Школе у школским годинама 1882., 1883., 1884. и у 1893. и 1894., а председник Главног Просветног Савета у 1882., 1883., 1884., 1885. и 1886. години.

10. фебруара 1870. год. постао је чланом Српског Ученог Друштва, 5. априла 1887. чланом Српске Краљевске Академије и 4. децембра 1890. чланом Југословенске Академије знаности и уметности. Указом од 18. новембра 1892. наименован је за председника Српске Краљевске Академије на 3 године.

У седамдесетим годинама био је члан комисије за увођење метарских мера, којој је комисији био председник пок. Емилијан Јосимовић, професор Велике Школе, а секретар пок. Манојло Марић, тада секретар министарства финансија. 1872. године послат је био у Белгију ради проучавања

уређења надлештава за жигосање метарских мера, као и свега онога, што је потребно при самом увођењу тих мера. По повратку из Белгије израдио је закон о метарским мерама, а по том је био референат министра финансија по тој ствари на скупштини, која је тај закон претресала и одобрила.

Његови су радови на науци ово:

1) Наука о метарским мерама.

2) Равна и сферна тригонометрија.

3) Алгебарска анализа, I део (редови, уображене количине, верижни разломци, теорија детерминаната).

4) Алгебарска анализа, II део (више једначине, аритметични редови, интерполација, разлагање разломљених функција на простије разломке, разлике функција, Gräffe-ова метода решавања бројних једначина).

5) Наука о комбинацијама.

6) Покушај квадратуре круга.

7) Обрасци за број комбинација са задатим збиром при забрањеном понављању основака.

8) То исто при неограниченом понављању основака.

9. Неколико нових интегралних образаца (њима су замењени неколики погрешни обрасци, који су се повлачили по делима).

10) Поглед на Лајбницову инфинитезималну методу (приступна академска беседа).

11. Одговор на неколико питања из науке о бесконачно малим количинама.

12. Доказ обрасца:

$$\lim \left\{ \frac{1^m + 2^m + \ldots + (n-1)^m}{n^{m+1}} \right\} = \frac{1}{m+1}$$

14) Примедбе о обрасцу:

$$f(b) - f(a) = (b - a)\, f' \{a + \theta (b - a)\}$$

15) Услов да је $f(x)$ за $x = c$ непрекидна, и ако је $f'(x) = \infty$.

16) О максималним и минималним дијаметрима.

17) О важности математике (говор о св. Сави у Великој Школи 1882 год.).

17) Борба Њутна и Лајбница за приоритет проналаска инфинитезималног ра-

чуна (беседа о св. Сави у Великој Школи у 1893 год.).

19. Посмртна беседа пок. Милану Кујунџићу, академику и бив. министру просвете.

Радови под 6), 7), 8) и 9) штампани су у *Гласницима* Српског Ученог Друштва, а они под 10), 11), 12), 13), 14), 15) и 16) у *Гласу* Српске Краљевске Академије.

22. фебруара 1883. године одликован је орденом св. Саве II реда; 1. новембра 1892., кад је навршио 30 година професорске службе, одликован је орденом св. Саве I реда, и најзад 2. августа 1893. год. одликован је орденом Белог Орла V реда.

Д-р Владан Ђорђевић

(ДОПУНА БИОГРАФИЈИ У VIII. ГОДИШЊАКУ)

Године 1889., по абдикацији Краља Милана, стављен је на расположење, а мало доцније у пенсију, у којој је био до 30. августа 1891., када је постављен за посланика Србије у Атинама. 1-ог јануара 1894. стављен је на расположење, а 6-ог априла исте 1894. постављен за посланика у Ца-

риграду, где је био до 11. октобра 1897. године, када је постављен за председника министарског савета и министра иностраних дела, што је и данас (1900).

Белешка о књижевним радовима Д-ра Владана Ђорђевића

(од 1889.—1899. год.)

I. На лепој књижевности (белетристици)

1.) Новеле, приповетке, романи, путничке црте:

А.) ОРИГИНАЛИ

1. *Једна ноћ у Атинама*, штампано у „Отаџбини“.

Б.) ПРЕВОДИ

1. *Мајка*, од Смирнова, с руског. Штампано у „Бранковом Колу“ 1896.

2. *Ана Карењина*, роман Лава Толстога, превод с руског. Штампано у „Отаџбини“ за год. 1890., 1891. и 1892.

2.) Драме:

1. *Мероиа*, трагедија у пет чинова од Вернардакија, превод с грчког. Штампано у „Отаџбини“ за год. 1892.

II. На науци

(НА ИСТОРИЈИ)

1. *Неблагодарност Срба сирам Русије*, штампано у „Отаџбини,“ у књизи XXI.

2. *Књаз Милош* (спољна политика), штампано у „Отаџбини,“ књига XXII.

3. *Туђински утицаји у Србији*, штампано у „Отаџбини,“ књига XXV.

4. *Србија на Берлинском конгресу*, штампано у „Отаџбини,“ књига XXIV и XXV, засебно и француски.

III. На разним струкама

1. *Критика на Цветићевог Душана*, штампана у „Отаџбини“ у књизи XXIV.

2. *Критика на Округићеву „Вярадинку“*, штампана у „Отаџбини“ у књизи XXIV.

3. *Критика на Ђорићевог „Момира“*, штампана у „Отаџбини“, књига XXIV.

4. *Критика на René Millet „Souvenirs des Balkans,“* штампана у „Отаџбини“ 1891.

5. *Реферат о Нушићевим „Листићима“*, штампан у „Отаџбини“ 1891.

6. *Српска и грчка просвета*. Издање Српске Краљ. Академије.

7. *Ὁ Λέρβος ποῖλνς Λάξαρος Λαξάρεβίτς*, *Ἀθῆναί* 1893.

8. *Моје министровање*, успомене. Штампано у „Отаџбини“ 1890, 91.

9. *Горњи дом Србије*, штампано у „Отаџбини“ 1890, 1891 и 1892 год.

10. *Наш привредни програм*, штампано у „Отаџбини“ 1890. и 1891.

11. *Лаза К. Лазаревић*, прилог за његову биографију, и за оцену његовог лекарског и песничког рада. Штампано у „Отаџбини“ 1891.

12. *Садашња наша финансијска ситуација*, штампано у „Отаџбини“ 1891.

13. *Цифре, саме цифре*, штампано у „Отаџбини“ 1891.

14. *Поређење неколиких државних буџета*, штампано у „Отаџбини“ 1891.

15. *Финансије балканских држава*, штампано у „Отаџбини“ 1892.

16. *Спољна трговина Србије за последњих десет година*, штампано у „Отаџбини“ 1892.

17. *Беседа на парастосу Михаила Глигоријевића Черњајева*, штампана у „Српским Новинама“ 1898.

18. *Беседа на опелу Јована Ристића* штампана у „Српским Новинама“ 1899.

19. *Беседа на опелу Драгомира Вучковића*, министра војног, штампана у „Српским Новинама“ 1899.

Декорације Dr. Владана Ђорђевића

(од 1889.—1899.)

1. Краљевско - грчки орден Спаситеља првог степена.

2. Царско - отомански орден Мецедије првог степена.

3. Царско-немачка медаља Вилхелма Великог.

4. Царско - отоманске медаље Имтијаза, сребрна и златна.

5. Краљевско-српски орден Белог Орла петог степена.

6. Царско - отомански орден Османије првог степеиа у бриљантима.

7. Краљевско-српска гардијска споменица.

8. Краљевско-српски орден Таковског Крста првог степена.

9. Краљевско-српски орден Белог Орла четвртог степена.

10. Краљевско-румунски орден Румунске Звезде првог степена.

11. Краљевско-српска медаља Милоша Великог.

12. Царско-персијски орден Лава и Сунца првог степена са зеленом лентом.

13. Краљевско-српски орден Милоша Великог другог степена.

Д-р Владан Ђорђевић изабран је
(од 1889. до 1899. год.):

1892. год. за дописног члана de la Société d' Histoire diplomatique.

1892. год. за правога члана Српске Краљ. Академије.

1892. год. за почасног члана грчког ученог друштва „Парнасос“.

1894. год. за почасног члана грчког књижевног друштва „Силогос“ у Цариграду.

1895. год. за почасног члана ц. руског археолошког института у Цариграду.

Спиро Брусина

(ДОПУНА БИОГРАФИЈИ У II. ГОДИШЊАКУ)

1888.

Kraljević Rudolf (Vienac itd. God. XXI., br. 7.; Glasnik hrvat. naravosl. družtva. God. IV., Zagreb 1889., str. 1—13), i napose tiskano, ima 15 str.

Riba „mlijeko“ u Dalmatinaca (l. c. str. 56—71), i napose tiskano, ima 16 str.

1889.

Птице хрватско-српске с обзиром на остали словенски југ. Припрема за хрватско-српску орнитологију (Српска Краљевска Академија. Споменик I.). У Београду 1888. (управо 1889.), стр. 1—51.

Nove ornitološke bilješke (Glasnik hrvat. naravoslov. družtva. God. IV. Zagreb 1889. str. 205—221), i napose tiskano, ima 17 str.

Bibliografija (l. c. str. 222—229), i napose tiskano, ima 8 str.

Sisavci Jadranskoga mora. Gradja za faunu hrvatsku uz obzir na ostale sisavce Sredozemnoga mora (Rad jugoslav. akadem. itd.

Knj. XCV. U Zagrebu 1889 str. 79—177), i napose tiskano, ima 98 str.

1890.

Motriocem ptičjega svijeta. Naputak i popis domaćih ptica (avec résumé) „Glasnik hrvat. naravoslov. družtva.“ God. V. Zagreb 1890. str. 1—103, i napose tiskano, ima 103 str.

1891.

Beitrag zur Ornis von Cattaro und Montenegro. (Ornithologisches Jahrb. II. Bd. Hallein 1891. Str. 1—27). Auch besonders abgedruckt, 27 S.

Izvješće i govor (o darvinizmu), držao prigodom glavne skupštine hrvat. naravosl. družtva od 15. ožujka 1891. (Glasnik hrvat. naravosl. družtva. God. V. Zagreb 1891., str. I—XXVIII.) i napose tiskano, ima 28 str.

K ornitologiji Kotora i Crnegore (l. c. god. VI. Zagreb. 1891. str. 59—81), i napose tiskano, ima 23 str.

Imenik morskih ljušturnjaka okolice Zadarske Dr. F. Danila i G. B. Sandri-a, sa uvodom od S. Brusine. — Elenco dei mol-

luschi lamellibranchiati dei dintorni di Zara del Dr. F. Danilo e G. B. Sandri con introducione di S. Brusina (l. c. str. 82—108), i napose tiskano, ima 28 str.

Dva popisa dalmatinskih riba od M. Betteri-a s dodacima Heckel-a, Bellotti-a, Stalis-a i dr. i s uvodom od S. Brusine. — Due elenchi dei pesci della Dalmazia di M. Betteri coll' aggiunte di Heckel, Bellotti, Stalis ecc. e con introduzione di S. Brusina (l. c. str. 110—151), i napose tiskano, ima 43 str.

Dr. Nikola Selak, Spomen-slovo. — (Rad jugoslav. akad. itd. Knj. CVII. U Zagrebu 1891. str. 228—238), i napose tiskano, ima 13 str.

1892.

Птице хрватско-српске с обзиром на остали словенски југ. Припрема за хрватско-српску орнитологију (наставак). (Српска Краљевска Академија. Споменик XII.). Београд 1892.. стр. 1—168.

Одломци српске терцијерне малакологије (с једном таблицом). (Геолошки анали Балканскога полуострова. Књига IV. — Annałes Géologiques de la Péninsułe Bałkanique.

Tome IV. Београд. Belgrade 1892, стр. 192 — 208).

Fauna fossile terziaria di Markuševec in Croazia. Con un elenco delle Dreissensidae della Dalmazia, Croazia e Slavonia (Glasnik hrvat. naravoslov. družtva. God. VII. Zagreb 1892. str. 113—210), i napose tiskano, ima 98 str.

Pabirci na hrvatsku ihtiologiju i na ribarstvo (l. c. str. 220—288), i napose tiskano, ima 68 str.

1892.

Ueber die Gruppe der Congeria triangularis (Zeitschr. d. Deutsch. geolog. Ges. Jahrg. 1892. Berlin. S. 488—497.) Auch besonders abgedruckt.

1893.

U zaštitu ribarstva (Viestnik prvoga obćega hrvatskoga društva za gojenje lova i ribarstva. God. II. br. 3. str. 36—42). U Varaždinu 1893.

Congeria ungula caprae (Münst.). C. simulans Brus. n. sp. und Dreissensia Münsteri Brus. n. sp. (Verhandlungen der k. k. geolog.

Reichsanstalt № 2. 1893. 7. Februar. Wien. S. 45—49.).

Drei Eulima microstoma (Nachrishtsblatt der deutsch. Malakologischen Gesellschaft. XXV. Jahrg. № 5—6 Mai — Juni 1893. S. 79—83).

Saccoia, nuovo genere di Gasteropodi terziari italo-francesi (Bullettino della Società Malacołogica italiana. Vol. XVIII. Pisa 1893. p. 49—54.) Stampato anche a parte.

Sur la découverte d' une nouvelle faune dans les couches tertiaires à Congeria des environs de Zagreb (Agram) et sur ses relations avec la faune récente de la mer Caspienne. (Congrès internationaux d' Anthropologie et d' Archéologie prêhistorique et de Zoologie à Moscou le 10/12—18/30 Août 1892.) Moscou 1893. Extrait de 9 pag.

Papyrotheca, a New Genus of Gasteropoda from the Pontic Steppes of Servia (The Conchologist edited by Wałter E. Collinge. Vol. II. p. 158—163. Pl. 11.) London 1893. Extrait de 6 pag.)

Die fossile Fauna von Dubovac bei Karlstadt in Kroatien. Mit 1 Taf. (Jahrbuch der

k. k. geolog. Reichsanstalt. 1893. 43. Bd. 2. Heft. Wien 1894. S. 369—376) Auch besonders abgedruckt, S. 1—8.

Biološke postaje (Ljetopis Jugoslav. akademije znanosti i umjetnosti za god. 1893. Osmi svezak. U Zagrebu 1893. str. 87—124.), i napose tiskano, ima 40 str.

1894.

Note préliminaire sur le groupe des Aphanotylus, nouveau genre de Gastropode de l'horizon à Lyrcaea, et sur quelques autres espèces nouvelles de Hongrie. (Journal de Conchyliologie. Vol. XLI. Paris 1894. p. 179—187 i opet u „Glasniku hrvat. naravosl. društva" VI. god. Zagreb 1894. str. 241—248.) Extrait de 8 pag.

Одломци српске терцијерне малакологије (Геолошки анали Балканскога полуострова. Књига V. део I. — Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique. Belgrade 1893. стр. 173—202).

Frammenti di malacologia terziaria serba. (con una tavola). (Геолошки анали Балканскога полуострова књига IV. стр. 25—74.

Annales Géologiques de la Péninsule Balkanique, Belgrade 1893.) Stampato anche a parte, 64 p.

1895.

Novija literatura o etrušćanskim povojima Zagrebačke mumije (Viestnik hrvatskoga arheološkoga društva. Nove serije godina I. 1895. str. 184—186. U Zagrebu 1895—1896), i napose tiskano, ima 3 str.

Bemerkungen über macedonische Süsswasser-Mollusken (Extrait из Compte-rendu des Séances du troisième Congrès International de Zoologie, Leyde 16—21 Septembre 1895, p. 365—370).

Faunistisches von der Adria — Excursion der yacht „Margita« (l. c. p. 371—394.).

1896.

Neogenska zbirka iz Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije na budimpeštanskoj izložbi. La collection néogéne de Hongrie, de Croatie, de Slavonie et de Dalmatie à l'Exposition de Budapest (Glasnik hrv. naravosl. društva. IX. god. Zagreb (= Agram) 1896. str. 98—150), i napose tiskano, ima 54 str.

Ancora sull' opera inedita dell' abate Chiereghini sui crostacei, testacei e pesci del Veneto (Riv. Ital. di scienz. nat. Anno XVI. 1896. p. 109—110).

Faunisticki prilozi sa putovanja yachte „Margite“ po Jadranskom moru (Glasnik hrvat. naravosl. društva. IX. Godina. Zagreb (= Agram) 1896. str. 261—297), i napose tiskano, ima 37 str.

1897.

Gragja za neogensku malakološku faunu Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, uz neke vrste iz Bosne, Hercegovine i Srbije, sa 21 tablicom. — Materiaux pour la faune malacologique néogène de la Dalmatie, de la Croatie et de la Slavonie, avec des espécès de la Bosnie, de l' Ercégovine et de la Serbie. Avec atlas de 21 planches. Zagreb — Agram. Kolovoz-Août 1897. (Djela jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga XVIII).

1898.

Prilog za malakološku faunu Novog vinodolskoga (Glasnik hrv. naravosl. društva.

God. X. str. 192—196), i napose štampano, ima 5 str.

Dreissensia Torbari i srodne joj paleartičke vrste (l. c. p. 197—208), i napose štampano, ima 12 str.

Gregorci (Gasterosteus) u Srbiji (l. c. str. — 209—212), i napose štampano, ima 4 str.

Renieri i Haeckel (l. c. str. 213—216), i napose štampano, ima 4 str.

Dvije nove ribice i akvariji (l. c. str. 217—222), i napose štampano, ima 6 str.

Pro Museo Civico Januensi (l. c. str. 223 — 226), i napose tiskano, ima 4 str.

1899.

Ima li u nas još risova? (Lovačko ribarski vijestnik. Tečaj VIII. 1899 str. 6—9).

Due nuovi pesciolini da aquari (Neptunia. Rivista Italiana di Pesca ed Aquicultura. Vol. XIV. Venezia 1899. p. 1—8).

Geronticus eremita (L.) Ražanj ilirski. Izumrla ptica naše faune. Sa slikom. (Prosvjeta, list za zabavu, znanost i umjetnost. God. VII. Zagreb 1899. str. 562—567.).

1900.

Megaléstris skua. Nova ptica za hrvatsku faunu (Lovačko-ribarski viestnik. Tečaj IX. 1900. str. 3—8).

Nove i rijetke ptice nar. zool. muzeja (l. c. str. 11—12).

Još o porijetlu velikog pomornika (Megalestris skua). (l. c. str. 35).

Molba i uputa za popunjenje zbirke ptica narodnoga zoološkoga muzeja (l. c. strana 63—64).

Zur Molluskenfauna des Mittelmeeres (Nachrichtsblatt der deutsch. Malakozoolog. Ges. 32. Jahrg. 1900. p. 86—89).

Милан Ђ. Милићевић

(ДОПУНА БИОГРАФИЈИ У ДЕВЕТОМ ГОДИШЊАКУ)

(Списи од 1897.—1899. год.)

1897.

1. *Из својих успомена.* — Четврта група. Припрема за државну службу.

2. *Манастир Каленић.* Задужбина Деспота Стефана Лазаревића (1405—1427). Издање Српске Краљ. Академије.

1898.

1. *Задружна кућа на селу.*

Године 1899. што је писао још није штампао.

Пантелија Славков Срећковић

I.

Рођен је у селу Крчмарима 1834. г. Отац му се звао Славко, а мати Марија, кћи гружанскога кнеза Проке, а дед му је по оцу био Срећко, бимбаша Лепенице за време првог и другог устанка против Турака.

II.

Учио се у школи у Крчмарима код учитеља Павла Вуловића, а затим довршио основну школу у школи *драчкој*, у Драчи код учитеља Стевана Поповића, писца живота кнеза Милоша у таковском устанку.

Затим је ступио у богословију 1848. год., а 1850. г. послан у Русију. Свршио два курса (за 4 године) у семинарији.

За одличне способности, одлично владање и одлично учење буде преведен у Духовну кијевску Академију, без да је

слушао богословски курс. Кроз тих пет година надокнадио је потребно знање из класичних и нових језика, немачког и француског језика, да је могао и из њих положити пријамни испит, осим што је један семестар издангубио на учењу јеврејског језика, поред писања семестралних сачињења. У Академији има два курса: философски и богословски, сваки траје по две године. Срећковић је свршио први курс — философски. Оставио је Академију и прешао у кијевски универзитет, пошто је издржао одлично пријамни испит. Свршио је историско-филолошки факултет, редовно држећи семестралне испите кроз четири године. Написао је темат „*О постанку ренесанса у Европи и о утицају ренесанса на појаву његову услед освојења Турака и појава реформације*“. И за то је добио први научни степен кандидата 1859. год.

III.

По повратку у Србију буде постављен у Лицеју за професора опште и српске историје.

Изабран је за члана друштва Српске Словесности 1862. г., за чланак „*Солунски Словени*“. Био је професором до преображаја Лицеја у Велику Школу, и тада је опет постављен за професора Вел. Школе за Општу Историју и Историју Српску, тражећи да се те две катедре подвоје, што је било тек 1872. год., и он постављен за професора Српске Историје, у ком је положају остао професором свега 34 године.

Год. 1873. путовао је по Старој Србији и Македонији као члан друштва за отварање школа, где су били чланови архимандрит Дучић и Милош Милојевић, који су то друштво склопили још 1869. г.

Бивао чланом скупштине кроз пуних деветнаест година.

Путовао је по Далмацији, Приморју и Албанији 1875. год.

Вршио је за време рата дужност начелника округа пиротског, трнскога и брезничког.

Био је кроз све време члан „Школске Комисије“ докле је трајала та Школска Комисија.

Изнова је постао професор Велике Школе мало после свог пензионисања и почео предавати римску историју и као такав постављен за члана Државног Савета. 9. маја 1894 год., кад је био на путу у Македонији, у Солуну, навршио је тридесет година професорске службе, био стекао четрдесет година грађанске службе.

IV.

Као студент Духовне Академије написао је, и то за два семестра, две семестралне расправе:

1. Ко је достовернији у опису живота цара персијског Кира, Иродот или Ктезије?

2. Какој род правленија самилучши?

3. Као студент универзитета написао је темат што у Немачкој зову *докторат*, у Француској *лиценцијат*, а у Русији: *кандидатско сочињеније*, и гласио је: „*Који су узроци изазвали ренесанс наука у Западној Европи?*“ — Он је одговорио: „*Пад Цариграда и реформација папске вере*“. — Ове расправе нису печатане.

4. *У „Руском Вѣстнику“* — журналу извесног професора московског универзитета, прво печатано дело 1858. год. под називом: „*Свобода въ горахъ*“ (т. ј. слобода у шумама). Ту описани наши хајдуци као герилско ратовање против Турака; али они нису имали свога генерал-штаба.

5. *Космај и манастир Тресија.* Ту је описано време владе деспота Стевана Лазаревића и кнегиње Милице, и како је Стеван умро од сунчаног удара на месту које се зове „*Глава*“. У истом журналу написао је чланак „*Кръчмаръ*“ о коме Катков дода објашњење, да та реч значи „*Ковачь*“. Ту је излагано насељење Шумадије.

6. Дошав у Београд, написао је чланак у новинама противу „*Имен-данова*“, јер је то обичај цинцарски и грчки, а Срби треба да се држе свога обичаја и да славе *Славу*.

7. *Приступна лекција*, држата 24. октобра 1859. г., печатана као приступ у I. књизи Опште Историје, I „Источни народи“, 1863. године.

8. Штампао је приповетку под називом „*Анатема*“.

9. *Свети Димитрије* и *Солунски Словени* (наштампано у XVIII-ој књизи Српскога Гласника).

10. *Две старинске српске молитве* из времена Стефана Лазаревића. (Гласн. XX.).

11. *Родословије српских цареј* (интерполирано с умецима из разних писаца). Гласник XXI. стр. 226.

12. *Записник из кабларских и овчарских манастира*. (Ту су верно забележени датуми догађаја 1815. г.) Гласник XXV. стр. 64.

13. *Стефан Немања*. Гласник XXVII-ми стр. 193.

14. *Општа Историја* и то:

Књига I. *Источни народи;*

„ II. *Класички народи*. Елада. Грци и Македонци. *Рим и римски свет*.

15. *Цар Синиша — Палеолог — Немања и јањински десиот Тома*. Гласник XXVII. стр. 226.

16. *Нејаки Урош, други српски цар*. Гласник XXVII.

17. *Вукашин*. Гласник XXVII.

18. *Слике: Поље Косово* и фамилијарна гробница Мрњавчевића. Глас. XLII и XLVI.

19. *Примедбе на Макушева.* Гл. LII.

20. *Стање и односи српских архонтија* према Угарској и према Византији у половини XII. века. Гласник LIV.

21. *Сердар Никола Мандрда*, победилац Турака код Дебелог дрвета 1815. године. Гласник LV.

22. *Историјске расправе:* Јелена, прва српска царица, Јевдокија и Дејан. Марија Оливерова.

23. *О другом крштењу Немањином.*

24. *Како су Јадар и Рађевина придружени Србији?* Гл. LVII.

25. Извешће о автобиографији Атанасија Николића. Гл. LIX.

26. *Чин братотворенија.* Гл. LXIII.

27. *Беседа* на дан хиљадугодишње светковине слов. апостола Кирила и Методија. Гл. LXIII.

28. *Расправе о цару Урошу.* Гл. LXIV.

29. *О Немањиној Глубочици.* Гл. LXX.

30. *Витослава и Јефимија.* Гл. LXX.

31. *Саплак* од год. 1569. Гл. LXXII.

32. *Вучићев пасош* и двострука аустријска политика 1842/3. год. Гл. LXXII.

33. *Мијаило, архонт дукљански и удаја његове кћери* за сина византијског императора (печатано у Летопису Матице Српске).

34. *Архонт српски, проклети Часлав* (печатано у Ратнику).

35. *Владимир „краљ“ дукљански и Јаквинта* и њезин син Бодин (оделита брошира).

36. *Историја српског народа.* Књига I. (Жупанијско време од 600.—1159. г.).

37. *Историја српског народа.* Књига II. (Време краљевства и царства 1159—1367). Београд 1888.

38. *Некролог Јефрема Грујића* (печатан у Академијином Годишњаку).

39, *Где је извор данашњег нашег стања?* (Критички преглед брошире М. Гарашанина: Два намесништва).

40. Поред многобројних чланака написаних у новинама „Србија“, које је издавао г. Љ. Каљевић, под знаком S. или S. S. (Срећковић), тамо једна расправа о *нашим основним школама,* у којој је проведена мисао да је погрешка, што су у нас отпочели градити школе по туђим об-

расцима, него је требало градити школе према нашим потребама, као и чланак „*Раденичка кућа*“.

41. Драма „*Битка на Дубљу 1815. год.*“

42. Чланци о „*Пороти*“, печатани у „Вили“, коју је уређивао г. Новаковић,

43. *Стефан Дечански*, краљ српски, печатано у „Вили“ г. Новаковића.

44. „*Детињство*“. Друго издање 1900 г. Београд. Стајић.

45. *Критички преглед извора о кнезу Лазару и Краљевићу Марку.* Споменик Срп. Кр. Академије XXXVI. 1900. г.

46. Издање „Второе запустѣниіе Сербіе“.

47. Књига попа Драгоља и њене садржине.

48. *Народне умотворине.* „Бог никоме не остаје дужан“. Београд 1893. г.

На руском језику :

49. Славянскій вопросъ. Печатан у „Извѣстія С. Петербургскаго славянскаго благотворительнаго общества“. Књига за новембар и декембар 1888. г.

50. Партије у Србији, напеч. у „Сборнику“ истога общества за 1895. г.; и више

чланака по руским новинама за време нашег ратовања с Турцима.

V.

Декорације:

1. За ратно време: *златна медаља за ревносну службу.*

2. *Ратна споменица* за ратове 1876/7 и 8. године.

3. *Таковски орден III-ћег реда.*

4. *Орден I-ог степена св. Саве.*

5. *Орден белог орла IV-ог реда.*

6. *Орден Великог Милоша III. реда.*

7. *Црвени крст* Друштва црвеног крста.

8. *Медаља* св. Саве Друштва св. Саве.

IX.

ПРЕГЛЕД ИЗДАЊА АКАДЕМИЈИНИХ

ГЛАС

Први разред

(1.—21.)

III. (1.) *Ламирофири у Србији* од Јована М. Жујовића.

VI. (2.) *Поглед на Лајбницову инфинитезималну методу* од Д. Нешића.

VII. (3.) *О компензацији вертикалног клатна* од Љ. Клерића.

VIII. (4.) *Грађа за Геологију и Палеонтологију Источне Србије.* I. *Увод у Геологију Источне Србије, — Лијас код Рготине*, од Светолика А. Радовановића.

IX. (5.) *Приступна академска беседа* Ј. М. Жујовића.

XI. (6.) 1. *Примедбе о теорији виших инволуција* од М. Лерха. — 2. *О интеграљењу једног система линеарних тоталних диференцијалних једначина и о једном својству детерминаната* од М. Лерха. — 3. *Прост доказ једног особеног случаја Ермаковљеве теореме, која се тиче збирљивости редова* од М. Лерха. — 4. *О средишту сила у равни* од Љуб. Клерића. — 5. *О квантитативном одређивању креча* од М. Петровића.

XIX. (7.) *Анализе земаља из Славоније* од М. Петровића.

XXI. (8.) *Одговор на неколико питања из науке о бесконачно малим количинама* од Д. Нешића.

XXIII. (9.) *Прилог теорији интеграљења помоћу бесконачних редова* од Д. Нешића.

XXVI. (10.) *Артески бунар у Сомбору* од М. Петровића.

XXVII. (11.) *О ароматичним дитиокарбаматима* од С. М. Лозанића.

XXIX. (12.) *О терцијеру тимочке Крајине* од Д-ра Св. А. Радовановића и П. С. Павловића.

XXXIII. (13.) 1. *Доказ обрасца:*

$$\lim \left\{ \frac{1^m + 2^m + \ldots + (n-1)^m}{n^{m+1}} \right\} = \frac{1}{m+1}$$

од Д. Нешића. — 2. *Примедбе о обрасцу:* $f(b) - f(a) = (b - a) f'\{a + \theta (b - a)\}$ од Дим. Нешића. — 3. *Услов да је* $f(x)$ за $x = c$ *непрекидан ако је* $f'(x) = \infty$ од Дим. Нешића. — 4. *О максималним и минималним дијаметрима* од Дим. Нешића.

XXXIV. (14.) *Прилог алгебарским влацима вишег степена* од Петра Ј. Живковића.

XLI. (15.) 1. *Милошин, александролит и авалит* од С. М. Лозанића. — 2. *Тракторија круга при сталној раздаљини* од Коломана пл. Сили-а.

XLVI. (16.) *Пећине и подземна хидрографија у источној Србији* од д-ра Ј. Цвијића.

L. (17.) *О асимтотним вредностима интеграла диференцијалних једначина првога реда*, од Д-ра Михаила Петровића.

LI. (18.) 1. *Извори, тресаве и водопади у источној Србији,* од Д-ра Ј. Цвијића. — 2. *Методе за трансформацију бесконачних редова у одређене интеграле*, од д-ра Мих. Петровића. — 3. *Трактиограф и констру-*

исање Лудолфовог броја „π“ и основице „е“ природног логаритма, од Љ. Клерића.

LIV. (19.) *Трагови старих глечера на Рили* од д-ра Ј. Цвијића. — 2. *О карактеристичним кривим линијама диференцијалних једначина првога реда* од Д-ра М. Петровића. — 3. *О једној класи диференцијалних једначина другога реда* од д-ра Мих. Петровића. — 4. *О једињењима до сада непознате арстенасте конституције* од др-а М. З. Јовичића. — 5. *Оптичке особине и класификација авалита, милошина и александролита* од С. Урошевића. — 6. *Нов начин ближњења биотита* од С. Урошевића. — 7. *Електролиза соли поред база и амонијака* од С. М. Лозанића и д-ра М. З. Јовичића. — 8. *О геотермском ступњу терцијарног терена код Младеновца* од Д-ра Св. Радовановића.

LVI, (20.) 1. *Други прилог алгебарским влацима вишег степена* од П. Ј. Живковића. — 2. *Један метод за цртање кривих линија у равнини* од П. Ј. Живковића. — 3. *О електричним осцилацијама при исиражњивању кондезатора* од Д-ра Мих. Петровића.

— 4. *Прилог познавању фораминифера из другомедитеранских слојева у Србији* од П. С. Павловића. — 5. *Прилог флори кнежевине Бугарске* од Ж. Ј. Јуришића. — 6. *Прилог за грађу ентомологије краљевине Србије.* II. *Макролепидоптере околине Београда* : II. *Neterecera*, од Д-ра Рад. Лазаревића. — 7. *О вулканској области под Источним Балканом* од Ј. М. Жујовића.

LVII. (21.) 1. *Глацијалне и морфолошке студије о планинама Босне, Херцеговине и Црне Горе,* од Д-ра Ј. Цвијића. — 2. *О инструментима за цртање линија другог степена* од Љ. Клерића. — 3. *Прилови хемијској кинетици* од Д-ра М. Петровића. — 4. *Цер,* петрографска студија од С. Урошевића. — 5. *До сад опажена варирања неколико наших лепидоптера* од Д-ра Р. Лзаревића.

Други разред
(1—36)

I. (1.) *Пронијари и баштиници (спахије и читлук-сахибије).* Прилог к историји непокретне имовине у Србији од XIII до XIX века, од Стојана Новаковића.

II. (2.) *Расправа о Константину Теху* од II. С. Срећковића.

IV. (3.) *О Ивану Гундулићу* од Мат. Бана.

V. (4.) *Народна Библиотека у Београду* од М. Ђ. Милићевића.

X. (5.) *Српска Краљевска Академија и неговање језика српског.* Посланица Академији наука философских од Стојана Новаковића.

XII. (6.) *Ђ и Ћ у македонским народним дијалектима* од Стојана Новаковића.

XIII. (7.) *Бранко Радичевић.* Прилог историји нове српске књижевности, од Свет. Вуловића. (Први део).

XIV. (8.) *Бранко Радичевић.* Прилог историји нове српске књижевности, од Свет. Вуловића. (Други део).

XV. (9.) *Поглед на поезију и њен утицај на човечанство* од Љ. П. Ненадовића.

XVI. (10.) *О натпису на цркви херцега Стефана у Горажду* од И. Руварца.

XVII. (11.) *Поглед на стару српску архитектуру* од Михаила Валтровића.

XVII. (12.) *Поглед на драмску литературу о Косову* од Д-ра М. Јовановића.

XX. (13.) *Воља и слобода* од М. Кујунџића.

XXII. (14.) 1. *Деспот Ђурађ Бранковић и оправка цариградског града 1448. год.* од Стојана Новаковића. — 2. *Српски рукопис о Скендербегу* од Чед. Мијатовића. — 3. *Примедба и објашњење* од П. С. Срећковића.

XXIV. (15.) *Село* (из дела *Народ и земља у старој српској држави*) од Стојана Новаковића.

XXV. (16.) *Драмски назори* од М. Бана.

XXVIII. (17.) *Стјепан Вукчић Косача* (први и други део) од Љуб. Јовановића.

XXX. (18.) *Трг Брсково и жупе брсковска и љубовиђска* од Љ. Ковачевића.

XXXI. (19.) *Леополд Ранке и ослобођење Србије* од Д-ра Јована Ристића.

XXXII. (20.) *Манастир Бањска, задужбина краља Милутина у српској историји* од Стојана Новаковића.

XXXV. (21.) *Тољен, син кнеза Мирослава Хумског* од Конст. Јиречка.

XXXVI. (22.) *Струмска област у XIV веку и цар Стефан Душан* од Ст. Новаковића.

XXXVII. (23.) *Поглед на међународни и државноправни положај Босне и Херцего-*

вине и острва Крита према научним оценама представника данашње међународно-правне теорије од Гл. Гершића.

XXXVIII. (24.) *Назори пјеснички по свима струкама сем драмске* од М. Бана.

XXXIX. (25.) *Свети Сава, српска црква и српска краљевина у XIII вијеку* од архимандрита Н. Дучића.

XL. (26.) *О цетињској штампарији пре четири стотине година* од И. Руварца.

XLII. (27.) *Приступна академска беседа* М. Гарашанина.

XLIII. (28.) *Белешке о архијепископу Никодиму* од Св. Вуловића.

XLIV. (29.) *Стара српска порота, поређена с енглеском поротом,* од Јована Авакумовића.

XLV. (30.) *Поглед на индијску драму* од Д-ра Милана Јовановића.

XLVII. (31.) *Српска војска и војевање за време устанка од 1804.—1815. год.* од Јована Мишковића.

XLVIII. (32.) *Борба за хуманистичну гимназију и борба против ње* од Д-ра Јована Туромана.

XLIX. (33.) *О склопу Немањине биографије од Стевана Првовенчаног* од Станоја Станојевића.

LII. (34.) 1. *Приступна академска беседа* Љуб. Стојановића. — 2. *Матија Дивковић,* прилог историји српске књижевности XVI века (први део), од д-ра Ђ. С. Ђорђевића. — 3. *Новци колоније Виминациума*, археолошка студија М. М. Васића.

LIII. (35.) 1. *Матија Дивковић*, прилог историји српске књижевности XVI века, од д-ра Ђ. С. Ђорђевића (свршетак). — 2. *Тајно писање у споменицима српским,* од Драгутина Костића. — 3. *О реду речи у српском језику*, приступна академска беседа П. П. Ђорђевића.

LV. (36.) 1. *Вук Стеф. Караџић, његов рад на српском језику и правопису*, од проф. Љуб. Стојановића. — 2. *Питање о склопу Немањине биографије од Стевана Првовенчаног,* прилог историји старе српске књижевности, од А. Гавриловића. — 3. *Трагови народног певања у XVI. веку,* од А. Гавриловића. — 4. *Покрет Срба у околини Клиса 1603. год.*, од J. Н. Томића.

Гласу је цена: 1, 2, 8, 10—12, 15—20, 25, 28, 29, 32, 34, 37, 42 по 1 дин.; — 13, 46 и 53 по 1·50; — 24, 51, 52, 54, 55, 56 и 57 по 2; — 14-ом 2·50; — осталима по 0·50 дин.

СПОМЕНИК

Први разред

(1—4)

I. (1.) *Птице хрватско-српске с обзиром на остали словенски југ*, припрема за хрватско-српску орнитологију. саставио Спиро Брусина.

XII. (2.) *Птице хрватско-српске с обзиром на остали словенски југ*, припрема еа хрватско-српску орнитологију, саставио Спиро Брусина. (Наставак).

XXXII. (3.) 1. *Земљотреси у Србији 1893. год. Са додатком земљотреса у околним земљама.* На основу службених и приватних извештаја средио П. С. Павловић: а) Увод. — б) Потреси у Србији. — в) Потреси у околним земљама. — 2. *Подаци о потресима у 1894. год.* Средио Вл. К. Пет-

ковић. — 3. *Потреси у Србији 1895. год.* Средио Вл. К. Петковић.

Други разред
(1—31)

II. (1.) *Исписи из француских архива,* материјал за историју Балканског полуострва нарочито Србије, с краја прошлога и почетка данашњег века, прибрао Ив. Павловић. — а) *Део први.* Разно о Турској, Србима и т. д. од краја XVIII века до 1813. год. — б) *Део други.* Рапорти француског консула у Травнику француском министру иностраних послова итд. од 1809. до 1812. године. — в) *Део трећи.* О Пазван-оглу од 1795. до 1806. године.

III. (2.) *Стари српски хрисовуљи, акти, биографије, летописи, типици, поменици, записи и др.*, прибрао их Љуб. Стојановић: 1. *Светогорски акти. А.* Хрисовуљи владалаца властели и духовништву. *Б.* Хрисовуљи владалаца манастирима. *В.* Завештања властеле и других лица манастирима. *Г.* Разно. — 2. *Биографије и похвале.* — 3.

Летописи и родослови: *А.* Старији летописи. — *Б.* Родослови. — *В.* Млађи летописи. — 4. *Типици.* — 5. *Служба св. Сави.* — 6. *Поменици.* — 7. *Апокрифи и друго.* — 8. *Записи.*

IV. (3.) *Светостефанска хрисовуља.* Предговор написао Ст. Новаковић, за штампу приредио Љуб. Ковачевић.

V. (4.) 1. *Зборник попа Драгоља* (садржина и пророштва) од П. С. Срећковића. — 2. **Ѿ лѣтопис'цꙋ сербскихъ цареи ї ѡ воинѣ царѧ тꙋрецкогѡ с цесаремъ христїанскимъ ї ѡ запꙋстѣнїи земли сербскои — Ѳанасиѧ дїакона Сербина** (1691—1699) од П. С. Срећковића. — 3. *Воинствена времена* од П. С. Срећковића.

VI. (5.) *Неколико примечанија на књигу „Славени у Турској“ од Кипријана Роберта*, састав Јакова Живановића.

VII. (6.) *Стогодишњица Вука Стеф. Караџића прослављена 1888 у Београду;* за штампу средио М. Ђ. Милићевић. — 1. Стогодишњица Вука Стеф. Караџића. — 2. Слава. — 3. Одјеци Вукове славе. — 4. На послетку. Још нешто о Вуку Стеф. Караџићу.

VIII. (7.) *Српски народни везови,* прибрао их Вид Вулетић — Вукасовић.

IX. (8.) 1. *Хрисовуља цара Стефана Душана гробу мајке му краљице Теодоре,* преписа и приложи Ст. Новаковић. — 2. *Српске старине по Македонији.* Белешке с путовања архимандрита Антонина од године 1865. од Ст. Новаковића. — 3. *Белешке доктора Брауна из Српских Земаља од године 1669.,* од Ст. Новаковића.

X. (9.) 1. *Један потомак Душановог Богдана* од Чед. Мијатовића. — 2. *Бој на Косову по кроници калуђера сен-дениског* од Чед. Мијатовића. — 3. *Прилози за историју рашке митрополије* од М Ђ. Милићевића. — 4. *Сведочанство пећског учитеља Никодима,* саопштио Љ. Стојановић. — 5. *Синђелија лечког и дубочког попа Марка од 4. августа 1780. године,* саопштио Љуб. Ковачевић. — 6. *Берат Махмуда II. од 7. новембра 1813. београдском митрополиту Дионисију,* саопштио Љуб. Ковачевић. — 7. *Синђелије попова Максима и Јова Варнице,* саопштио Љ. Ковачевић. — 8. *Шабачка 1806. година* од П. Срећковића. — 9. *Опис*

турских области и у њима хришћанских народа, а нарочито народа српскога, састављен године 1771. српским патријархом Василијем Бркићем, приопштио И. Руварац. — 10. *Бигорски и шишевски поменици* од М. В. Веселиновића. — 11. *Захарија Орфелин,* животописно-књижевна црта, написао Дим. Руварац.

XI. (10.) *Споменици српски* (1286. до 1693.) скупио и издао Конст. Јиречек.

XIII. (11.) *Разум и философија из српских књижевних старина,* издао В. Јагић: а) **Ѡ разѹмѣ.** — б) **Поученіе, философіа.** — в) Додаци.

XIV. (12.) *Причање Петра Јокића о догађајима и људима из првог српског устанка (1804—1813),* записао М. Ђ. Милићевић: а) О догађајима и људима из првог српског устанка, 1804.—1813. — б) Имена Срба који су се борили за слободу своје отаџбине.

XV. (13.) *Неколико српских споменика* од П. С. Срећковића: а) Зборник митрополита Михаила. — б) Зборници Хљудове библиотеке у „једноверческом манастиру" код Москве. — в) Писмо хиландарских ка-

луђера писано московском патријарху Јоакиму II. од 1667. до 1690.

XVI. (14.) *Историјска палеја, њени преводи и редакције у старој словенској књижевности*, од М. Н. Сперанског.

XVII. (15.) 1. *Шест службених писама из првог устанка 1809.—1812.*, из некадашње архиве војводе Антонија Пљакића, приложио Ст. Новаковић. — 2. *Прилози за историју (од 1810.—1827.)* од М. Ђ. Милићевића. — 3. *Белешке о Србији које је оставио гроф Адолфо од Карамана у октобру 1829. године*, превео М. Ђ. Милићевић. — 4. *Један конзулски извештај о Србији године 1837.*, прилог к материјалу за историју нашег материјалног развитка, од Ч. Мијатовића. — 5. *Кнез Милош и пуковник Хоцес*, грађа за историју прве владавине кнеза Милоша, од Чед. Мијатовића: а) Прва година 1837. — б) Односи у години 1838. — в) Један део Хоцесове кореспонденције из год. 1839. — 6. *Грађа за историју града Рисна* од Марка Драговића. — 7. *Писма владике Данила, патријарха Арсенија четвртог, Павла Ненадовића митрополита, До-*

ситија Обрадовића и Павла Соларића од Драг. Посниковића. — 8. *Марашли-Али-пашино писмо султану 1815. г. и ферман Мехмеда III. од 1857.* од П. С. Срећковића.

XVIII. (16.) *Хаџи-Калфа или Ћатиб-челебија, турски географ XVII века, о Балканском полуострву.* С помоћним белешкама и објашњењима, приложио Стојан Новаковић: 1) *Приступна реч.* — 2) I. *Румелијске земље:* А. Десно крило Румелије. — Б. Области Румелије у средини; Чирмен и Софија. — В. Земље на левој страни Румелије. — Г. Санџаци који чине средину Румелије; Охрид, Призрен, Вучитрн и Дукађин. — II. *Беглербеглук Босна.* — 3) *Прилози*: а) *Нешто о границама аустријске окупације од 1718.—1739.* — б) *Административна подела Србије пред пожаревачки мир и за окупације аустријске 1718. до 1739.*

XIX. (17.) 1. *Повесница од почетка времена вожда српскога Карађорђа Петровића*, написана од пензионираног советника књажевства српског, полковника и каваљера Антонија Протића 1853. године у Смедереву. — 2. *Земље манастира Благовештења*

у Руднику од М. Ђ. Милићевића. — 3. *Пет писама Вука Ст. Караџића писаних Петру Јовановићу Козељцу (од 1846. до 1855.) и једно писмо Ђ. Даничића* од М. Ђ. Милићевића. — 4. *Подаци из фрушкогорских манастира* од Панте С. Срећковића: а) Манастир Винча. — б) Манастир Бешеново. в) Из шишатовачког архива. — г) Из хоповске библиотеке. — 5. *Из летописа јеромонаха Стефана Даскала Раваничанина* од П. С. Срећковића. — 6. *Из старина манастира Шишатовца* од П. Срећковића. — 7. *Белешке из манастира Студенице* од П. Срећковића. — 8. *Из нове историје* од Панте Срећковића.

XX. (18.) *Мирослављево јеванђеље* (одломци), саопштио Љуб. Стојановић.

XXI. (19.) 1. *Кнез Милош прича о себи*, за штампу приредио М. Ђ. Милићевић. — 2. *Милоје Петровић Блазнавац према кнезу Милошу*, од Милана Ђ. Милићевића.

XXII. (20.) 1. *Споменици о Шћепану Малом.* Из московскога главнога архива министарства иностраних дела преписао М. Драговић. — 2. *Из мемоара Ибрахим-Ман-*

зур-ефендије о неким догађајима у Босни и у Србији из 1813. и 1814. године, приложио Стојан Новаковић.

XXIII. (21.) *Рашид-Беја историја чудноватих догађаја у Београду и Србији.* I. Књига. С турског превео Д. С. Чохацић. Предговор од Ст. Новаковића.

XXIV. (22.) *Србија у години 1834.* Писма грофа Боа-ле-Конта грофу де Рињи, министру иностр. дела у Паризу, о тадашњем стању у Србији, приложио Ст. Новаковић.

XXV. (23.) 1. *Материјал за историју Црне Горе времена митрополита Данила, Саве и Василија Петровића.* Из московског и петроградског архива министарства иностраних дјела преписао Марко Драговић. — 2. *Свједоџба о смрти Џива Франа Гундулића, која се налази у Дубровнику у градском парохијалном архиву.* Преписао поп Паво Павлић.

XXVI. (24.) *Дубровачке туђинке,* од професора Лука Зоре.

XXVII. (25.) *Сриска и хрватска библиографија за 1893. годину,* прибрао је и средио Дан. А. Живаљевић.

XXVIII. (26.) *О прошлости и неимарству Боке Которске,* написао Ђорђе Стратимировић: 1. Опис и повјест. — 2. Натписи с поменом Немањића. — 3. Цркве у Котору. — 4. Цркве у Драчевици. — 5. Завршна ријеч.

XXIX. (27.) 1. *Пшињски поменик* од Ст. Новаковића. — 2. *Апокрифско житије свете Петке,* по једном бугарско-словенском и по једном српско-словенском рукопису, од Ст. Новаковића. — 3. *Живот св. Василија новог.* Апокрифна легенда о животу с оне стране гроба; по више српско-словенских рукописа, од Ст. Новаковића.

XXX. (28.) 1. *Из архиве Исидора Стојановића,* од П. Срећковића. — 2. *Прилози за историју Боке Которске,* од Марка Драговића. — 3. *Записи и натписи,* преписао Љуб. Стојановић.

XXXI. (29.) 1. *Обред исповедања вере и проклињања јеретика.* Саопштио епископ Н. Ружичић. — 2. *Македонски зборник прошлога века.* За штампу приредио Ј. Х. Васиљевић. — 3. *Типик Хиландарски.* Преписао епископ Димитрије. — 4. *Седам сри-*

ских писама ћирилицом писаних из млетачкога архива. Исписао Ј. Н. Томић. — 5. *Нови подаци о бици код Сиска 29-ог јуна 1593.* Исписао и прикупио Ј. Н. Томић. — 6. *Прилози за покрет хришћана на Балканском Полуострву против Турака крајем XVI. века.* Приопћио Ј. Н. Томић. — 7. *Прилози за историју Црне Горе и Боке Которске почетком XIX. столећа.* Из петроградскога државнога архива преписао Марко Драговић. — 8. *Француске службене белешке о Западно-Балканским земљама из 1806. до 1813.* Приложио Ст. Новаковић. — 9. *Адресе Народних Скупштина 1817 и 1827 Кнезу Милошу.* Приложио Стојан Новаковић. — 10. *Два сриска правна споменика новијега доба.* Приложио и објаснио Стојан Новаковић.

XXXIII. (30.) 1. *Икона Јована Матеја Басарабе,* приказао епископ Димитрије. — 2. *Свитак на пергаменту из XIV века,* препис епископа Димитрија. — 3. *Рада Радосављевић,* тамнавски буљубаша, прерадио М. Ђ. Милићевић. — 4. *О Василију Петровићу,* владици црногорском, од Д. Руварца.

Прилози исписати из митрополитско-народне архиве у Карловцима. — Додатак. — 5. *О манастиру Рачи и Беочину*, написао Д. Руварац. — 6. *Творенiа Доментiана и Теодосiа,* написао П. С. Срећковић.

XXXIV. (31.) 1. *Типик хиландарски и његов грчки извор,* од Д-ра В. Јагића. — 2. *Грађа за историју кнежевине Србије,* од Д. С. Милутиновића. — 3. *Прилози српској историји*, од Б. Тирића. — 4. *Мојсије Петровић*, митрополит београдски, од Дим. Руварца. — 5. *Записци Марина Маројице Кавоге*, од Д-ра Луја кнеза Војиновића.

Споменику је цена: 7, 8 и 16 по 0·50 дин.; — 1, 4, 5, 20, 26—30 по 1 дин.; — 9, 25 и 32 по 1·50 дин.; — 31-ом 2 50 дин.; — 2 и 23 по 3 дин.; — 11, 13 и 17 по 4 дин.; — 3 и 12 по 5 дин.; — осталима по 2 дин.

ГОДИШЊАК С. КР. АКАДЕМИЈЕ

Књига I.—XIII. за год. 1887.—1899. — Цена: 1 и 9 по 1 динар, осталима по 50 пара динарских.

СРПСКИ ЕТНОГРАФСКИ ЗБОРНИК

Књ. I. *Живот Срба сељака,* написао М. Ђ. Милићевић. Друго попуњено издање. 1894. Цена 2 дин.

Књ. II. *Старинска српска јела и пића* од Симе Тројановића. 1896. Цена 1 дин.

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

— *Спомен на тужну свечаност* приликом смрти Dr. J. Панчића, првога председника С. К. Академије, Београд 1888.

— *Он зна све,* прича Л. К. Лазаревића; и *Ново оружје*, прича Симе Матавуља. 1890. Цена 1 дин.

— *Први основи словенске књижевности међу балканским Словенима. Легенда о Владимиру и Косари.* Културно-историјске студије Ст. Новаковића. 1893. Цена 3 дин.

— *Геологија Србије* од Јована М. Жујовића. Део први: *Топографска Геологија.* С првом свеском атласа. 1893. Цена 7 дин.

— *Грчка и Српска просвета*, написао Д-р Владан Ђорђевић. 1896. Цена 2·50 дин.

— *Одломци о Гроѓу Ђорђу Бранковићу и Арсенију Црнојевићу патријарху, с три излета о такозваној великој сеоби српскога народа,* написао И. Руварац. 1896. Цена 2 д.

— *Манастир Каленић,* написао М. Ђ. Милићевић. 1897. Цена 1 дин.

— *Споменица* о преносу праха Вука Ст. Караџића из Беча у Београд 1897. Средио Андра Гавриловић, професор. Цена 1·50.

— *Автобиографија протосинђела Кирила Цвјетковића и његово страдање за православље.* Приредио Димитрије Руварац, протојереј. 1897. Цена 1·50 дин.

— *Дубровник и османско царство.* По архивалнијем исправама написао Dr. Лујо кнез Војновић. I св. Београд, 1898. Цена 1·50 дин.

Издања Баталакиног Фонда

— *Историја српског устанка* од Лазара Арсенијевића - Баталаке. Део први. 1898. Цена 3 дин.

— *Историја српског устанка* од Лазара Арсенијевића-Баталаке. Део други. 1899. Цена 3 дин.

— *Ото Дубислав илем. Пирх. Путовање по Србији 1829. године.* Превео д-р Драгиша Т. Мијушковић. 1899. године. Цена 1·50 дин.

X.

УСТАНОВЕ

КОЈИМА СЕ ШАЉУ КЊИГЕ СРПСКЕ КРАЉЕВСКЕ АКАДЕМИЈЕ

У РАЗМЕНУ И НА ПОКЛОН

А. У размену

I. Сва издања

Београд — Професорско Друштво
» — Срп. Књиж. Задруга
» — Учитељско Удружење
Берлин — Akademie der Wissenschaften
Беч — Akademie der Wissenschaften
Будимпешта — Magyar Tudományos Akademia
Брисел — Académie royale de Belgique
Букурешт — Akademia Romana
Варшава — Университет
Нѣжинъ — Историко-филологическій Институтъ князя Безбородко

Готенбург — Учено Друштво
Дублин — Royal Dublin Society
Загреб — Jugoslav. Akademija znanosti i umjetnosti
Загреб — Уредништво „Србобрана“
Задар — » „Српског Гласа“
Карловци — » „Бранковог Кола“
Кијево — „Кіев. Университ. Извѣстія“
Краков — C. K. Akademia Umjejętnosti
Лавов — Науково товариство імени Шевченка
Лајпциг — Königl. Sächsische Geselschaft der Wissenschaften
Лајпциг — Königl. Akademie der Wissenschaften
Лајпциг — Verein für Erdkunde
Лисабон — Academia real de Sciencias
Лондон — Royal Society of London
Љубљана — Slovenska Matica
Минхен — Akademie der Wissenschaften
Москва — Библіотека Импер. Универс.
Нови Сад — Матица Српска
Париз — Jnstitut de France
Петроград — Импер. Академія Наукъ
» — Библіотека Университета

Праг — Kralov. Česká Akademie Františka Josefa v Praze

Рим — Bibliotheca Apostolica Vaticana

» — Akademia dei Lincei

Сарајево — Уредништ. „Босанске Виле“

Софија — Бугарско књижевно друштво

» — Министарство Нар. Просвете

Упсала — Библиотека Университета

Филаделфија — Akademy of Natural Sciences

Харков — Университетска библиотека

Штоколм — Konglika Svenska Vetenskap-Akademien

II. Само издања I-ог разреда

Београд — Српско Пољопривр. Друштво

» — Статистичко одељење Министар. Народ. Привреде

Београд — „Геолошки Анали Балкан. Полусотрва“

Казань — Физико-математическое Общество при импер. Казан. Университетѣ

Кијево — Общество Естествоиспитателей

Лондон — British Museum

Марсељ — Bibliothèque de la Faculté des Sciences de Marseille

Мец — Société de Géographie

III. Само издања II. разреда

Букурешт — Уредништво „Revistei pentru Istorie, Archeologie si Philologie“

Лавов (Галиција) — Société historique de Léopol (Львів)

Москва — Император. Общество любителей Естествознанія, Антропологіи и Этнографіи

Москва — Императорское Московское Археологическое Общество

Одеса — Историко-филологич. Общество при Импер. Новоросс. Университетѣ

Петроград — Императорское Общество любителей древней письменности

Праг — Етногр. музеј чешкословенски

Цариград — Уредн. „Echos d' Orient“

Б. На поклон

I. Сва издања

Београд — Минист. просвете (по 2 прим.)

Беч — Српско акад. друштво „Зора“

Будапешта — Текелијанум
Дубровник — Народна штионица
» — Опћинска књижница
Женева — Biblioth. publique de la Ville
Загреб — Друштво сиромашних Срба слушалаца загреб. свеучилишта
Карловци — Велика гимназија
Кастел Нови — Поморска школа
» » — Српска читаоница
Кијево — Университетска библиотека
Котор — Српска гимназија
Крагујевац — Књижница гимн. друж. „Подмладак“
Лајпциг — Akademisch-slavischer Verein „Akademische Lesehalle“
Мостар — Велика Гимназија
Москва — Импер. Росс. Историч. Музей
Нови Сад — Учитељски конвикт
Панчево — Православ. црквена општ.
Петроград — Ст.-Петербурское Благотворительное Общество
Петроград — Удружење Срба ђака
Праг — Университет (чешки)
Сарајево — Наставнички збор српских основних и више девојачке школе

Солун — Српска гимназија
Спљет — Српска гимназија
Цетиње — Зетски Дом.

II. Издања I-ог разреда

Београд — Вел. Школа: Друштво Панчић
Париз — Bibliothèque de Muséum d'Histoire Naturelle

III. Издања II-ог разреда

Београд — В. Школа: Друштво Даничић
Сутеска (Босна) — Самостан светог Јована Крститеља
Брчко — Српска читаоница
Г. Карловац — Правосл. препарандија
Дубровник — Библиотека Мале Браће
Загреб — Ravnateljstvo Nar. Zem. Arkeologičkoga Muzeja
Задар — Правосл. богосл. завод
Карловци — Православна Богословија
Кијево — Духовна Академија
Лајпциг — Славист. одсек Фил. Института
Пакрац — Учитељска Школа
Печуј — Збор редов. младежи босанске
Сарајево — Православна Богословија

Сарајево — Српско правосл. црквено певачко друштво „Слога“

Софија — Друштво „Общи трудъ“

Фојница — Смамостан Светога Духа.

Школе у Србији којима се шаљу издања С. Кр. Академије на поклон

Алексинац — Учитељска Школа

Београд — Велика Школа

Београд — Богословија

Београд — Гимн. Краља Александра I.

Београд — Гимн. Вука Стеф. Караџића

Београд — Виша Женска Школа

Ваљево — Ваљевска гимназија

Врања — Гимназија Немањина

Јагодина — Учитељска Школа

Крагујевац — Гимн. Милоша Великог

Крагујевац — Виша Женска Школа

Ниш — Гимназија Краља Милана I.

Пожарев — Гимназија Кнеза Михаила

Чачак — Гимназија Господар-Јована Обреновића

Шабац — Гимназија Господар-Јеврема Обреновића.

— Пирот — Гимназија св. Саве

U. C. BERKELEY LIBRARIES

C046866916